

935.

Vládní návrh.

Zákon

ze dne

o správním trestním právu a řízení.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část první.

Všeobecné předpisy správního práva trestního.

§ 1.

Správní přestupky.

(1) Správními přestupky podle tohoto zákona se rozumějí činy, jež přísluší stíhati a trestati politickým (státním policejním) úřadům.

(2) Správní přestupek, spáchaný osobou, která v době činu dokonala 14., ale nedovršila 18. rok svého věku (mladistvým), se nazývá správním proviněním.

(3) Činy, pokud mají za následek donucovací nebo disciplinární trest, nejsou správními přestupky ve smyslu tohoto zákona.

(4) Činem, po případě činností rozumí se v tomto zákoně konání i opominutí konání, k němuž byl vinník povinen.

§ 2.

Časová a místní působnost.

(1) Předpisů trestního práva správního, platných v době vydání rozhodnutí, se po-

užije, není-li v nich stanoveno jinak, i na činy spáchané přede dnem jejich účinnosti. Jsou-li však předpisy, platné v době, kdy čin byl spáchán, nebo v době pozdější, pro obviněného příznivější, použije se předpisů, jež jsou pro obviněného nejpríznivější. Tato ustanovení platí i pro rozhodnutí odvolacího úřadu.

(2) Není-li stanoveno jinak, jsou trestné jen správní přestupky, které byly spáchány na území Československé republiky, dále na československé lodi nebo na československém letadle, třebas v rozhodné době (odstavec 3) nebyly na území Československé republiky. Československá je loď, které bylo přiznáno právo československé vlajky námořní, československé je letadlo československé státní příslušnosti.

(3) Správní přestupek se pokládá za spáchaný na území Československé republiky, na československé lodi nebo na československém letadle, jestliže tam trestná činnost byla aspoň z části vykonána nebo jestliže tam podle úmyslu vinníkova nastal její trestný výsledek nebo nějaký účinek směřující k trestnému výsledku.

(4) Trest uložený v cizině za správní přestupek nelze v tuzemsku vykonati. Nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak, nesmí být nikdo vydán cizímu státu pro správní přestupek.

Příčetnost.

§ 3.

(1) Za správní přestupek není trestný, kdo pro duševní chorobu, slabomyslnost nebo poruchu vědomí nebo pro značnou duševní zmatenost způsobenou tělesnou úchylností nemohl v době činu rozpoznati bezprávnost svého činu nebo říditi svou činnost správným rozpoznáním.

(2) Byla-li však z některého z těchto důvodů nebo pro pokročilý věk toliko zmenšena způsobilost rozpoznati bezprávnost činu nebo říditi činnost správným rozpoznáním, budiž toho dbáno při výměře trestu jako polehčující okolnosti.

(3) Kdo si poruchu vědomí, v níž se činu dopustil, způsobil v úmyslu, aby v ní spáchal onen čin, je trestný tak, jako by se ho byl dopustil úmyslně. Porucha vědomí nevylučuje ani nezmiňuje trestnost za nedbalé jednání, jestliže ji zavinil vinník a aspoň mohl předvídati, že v ní může způsobiti trestný výsle-

dek. U přestupků, k jejichž trestnosti stačí neposlušnost, porucha vědomí nevylučuje ani nezmírňuje trestnost, jestliže si ji vinník způsobil sám.

§ 4.

(1) Osoby, které v době činu, zakládajícího správní přestupek, nedovršily čtrnáctý rok (nedospělí), nejsou trestné.

(2) Mladistvý není za správní přestupek trestný, nemohl-li pro značnou zaostalost rozpoznati bezprávnost svého činu nebo říditi svou činnost správným rozpoznáním.

§ 5.

Další důvody trestnosti vylučující.

(1) Trestný není čin, který by sice zakládal skutkovou podstatu správního přestupku, je však řádným plněním povinnosti úřadu nebo povolání nebo je jinak právním řádem příkázán nebo dovořen.

(2) Trestný není, kdo se dopustil správního přestupku za tím účelem, aby odvrátil od sebe nebo od někoho jiného přímo hrozící nebezpečí pro život, tělo, svobodu nebo majetek. Toto ustanovení nevylučuje trestnost:

- a) bylo-li možné nebezpečí jinak odvrátiti;
- b) byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, podle zvláštních předpisů nebo podle svého povolání nebo postavení povinen je snášeti;
- c) bylo-li možné na tom, komu nebezpečí hrozilo, slušně žádati, aby je snášel, zejména proto, že je sám zavinil, nebo proto, že by způsobené zlo bylo nepoměrně větší než zlo, které hrozí.

(3) Kdo, byv veřejným orgánem přistižen při činnosti, zakládající správní přestupek, v ní pokračuje, není pro toto pokračování trestným, pokud tak musí učiniti, aby mohl býti zjednáán stav odpovídající předpisům, jestliže tím není ohrožena veřejná bezpečnost a veřejný pořádek a zachová-li při tom podmínky, které mu určil veřejný orgán v zájmu zachování veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku.

§ 6

V i n a.

(1) K trestnosti správního přestupku stačí, že vinník jednal proti zákazu nebo nedbal při-

kazu (neposlušnost), leč by dokázal, že nemohl zachovati předpis bez své viny.

(2) Náleží-li k podstatě správního přestupku, aby vznikla škoda nebo vzešlo skutečné ohrožení, je podmínkou trestnosti, aby takový výsledek byl způsoben aspoň nedbalostí. Nedbale jedná, kdo nezachová opatrnost, jakou zachovati má a podle okolností a svých poměrů zachovati může, a proto buď neví, že svým činem může způsobiti trestný výsledek, nebo věda to, doufá, že trestný výsledek nezpůsobí.

(3) Ustanovení odstavce 1 a 2 neplatí, vyplývá-li z příslušných předpisů něco jiného, zejména, náleží-li podle zvláštních předpisů ke skutkové podstatě správního přestupku úmysl. Úmyslně jedná, kdo pro čin se rozhodl, aby jím způsobil trestný výsledek, nebo věda, že jím způsobil trestný výsledek. Úmyslně jedná také ten, kdo věda, že svým činem může způsobiti trestný výsledek, pro čin se rozhodl, jsa i s tímto výsledkem srozuměn.

(4) Neznalost předpisu nebo jeho mylný výklad nezprošťuje trestní odpovědnosti; jsou-li však omluvitelné zvláštními okolnostmi, má k nim úřad přihlížeti jako k polehčujícím okolnostem při výměře trestu a může podle okolností uložit trest i pod trestní sazbu.

(5) Trestný není, kdo se omylem domníval, že tu nejsou skutečnosti, pro které je jeho čin trestný, nebo že tu jsou skutečnosti, pro které by jeho čin nebyl trestný. Zavini-li však takový omyl nedbalostí, bude potrestán podle ustanovení platných o činu spáchaném z nedbalosti. Kdo se omylem domnívá, že tu jsou skutečnosti, pro které by jeho čin byl trestný podle mírnějšího ustanovení, bude potrestán podle tohoto mírnějšího ustanovení. Stačí-li k trestnosti správního přestupku neposlušnost, nevylučuje ani nezmírňuje omyl trestnost, leč by vinník dokázal, že v omyl upadl bez své viny.

§ 7.

Pokus.

(1) Kdo se rozhodne spáchat trestný čin a proto vykoná něco, co směřuje přímo k jeho spáchání, bude potrestán, nebyl-li čin dokonán, pro pokus, avšak jen když pokus o správní přestupek je prohlášen výslovně za trestný.

(2) Pro pokus nelze potrestati toho, kdo dobrovolně upustil od trestné činnosti dříve, než ji ukončil, nebo její výsledek, náležející k dokonání trestného činu, dobrovolně zamezil.

(3) Upuštění není dobrovolné, stalo-li se pro překážku, kterou vinník nemohl snadno překonat nebo kterou za takovou pokládal, nebo proto, že věděl nebo se domníval, že čin vyšel najevo.

§ 8.

Účastenství.

(1) Kdo návodem, rozkazem, radou, utvrzováním, slibem nebo poskytnutím pomoci nebo jinak úmyslně způsobí nebo usnadní spáchání správního přestupku jinou osobou (pachatelem), je trestně odpovědný z téhož správního přestupku jako pachatel, i když pachatel nemůže býti pro správní přestupek stíhán nebo odsouzen.

(2) To platí též o tom, kdo způsobil nebo usnadnil spáchání správního přestupku jinou osobou tím, že opomenul dáti příkaz nebo vykonati dohled, ač byl k tomu povinen.

(3) Účastník, který dobrovolně (§ 7, odst. 3) upustí od své činnosti dříve, než ji dokoná, nebo který dobrovolně zamezí trestný čin, jehož se účastnil, nebo výsledek náležející k jeho dokonání, není trestný pro účast.

(4) Zamezením trestného činu nebo jeho výsledku nestává se beztrestným, kdo onen čin nastrojil nebo k němu navedl jen proto, aby dal podnět k trestnímu stíhání jiné osoby.

§ 9.

Odpovědnost právnických osob a jiných souborů osob za správní přestupky.

(1) Jestliže povinnost jednati určitým způsobem nebo něco opominouti postihuje právnické osoby nebo jiné soubory osob a je-li na nesplnění této povinnosti ustanoven trest, lze, není-li jinak stanoveno nebo nevyžaduje-li druh trestu, aby trest byl uložen přímo právnické osobě nebo jinému souboru osob, uložit trest orgánu, jenž je podle právních předpisů povolán zastupovati právnickou osobu nebo jiný soubor osob při plnění té které povinnosti. Skládá-li se tento orgán z několika fyzických osob, má právo a na vyzvání úřadu

povinnost, ustanoviti ze sebe jednu nebo více svéprávných osob, které jsou pak odpovědny za zachování předpisů; jinak jsou odpovědny za zachování předpisů všechny fyzické osoby, z nichž se orgán skládá, leč by dokázaly, že nepřivodily trestnou činnost.

(2) Přesunutí tresty, uložené podle předchozích ustanovení odpovědným orgánům, na právnické osoby a jiné soubory osob, o něž jde, jest zakázáno. Úmluvy tomu odporující jsou právně neúčinné.

(3) Právnické osoby a jiné soubory osob ručí však rukou společnou a nerozdílnou s potrestaným za uložené mu pokuty a náklady řízení, jakož i za náhradu škody, jestliže úřad je povolán o ní rozhodovati; jinak zůstávají předpisy o ručení za náhradu škody nedotčeny. Následky odsouzení stíhají vedle potrestaného též právnickou osobu, pokud se týče jiný soubor osob.

§ 10.

P r o m l č e n í.

(1) Pro správní přestupek nelze stíhati toho, proti němuž úřad nebo soud nepředsevzal pro tento čin úkon stíhání (§ 29, odst. 3) v promlčecí lhůtě.

(2) Promlčecí lhůta je u správních přestupků, jejichž skutkovou podstatou je, že bylo ohroženo nebo zkráceno peněžité nebo naturální plnění k účelům veřejným, jeden rok, u všech ostatních správních přestupků šest měsíců. U přestupků stíhaných na soukromou žalobu je stíhání vyloučeno také, nepodal-li soukromý žalobce u příslušného úřadu návrh na potrestání do dvou měsíců poté, kdy se dověděl o přestupku a o osobě vinníkově.

(3) Promlčecí lhůta se počíná dnem, kdy přestala činnost náležející ke skutkové podstatě správního přestupku. Nastal-li výsledek náležející ke skutkové podstatě teprve později, počíná se lhůta až od této doby.

(4) Promlčení stíhání se staví v případě, uvedeném v § 24, odst. 1, po dobu soudního řízení, a to ode dne jeho zavedení až do jeho pravoplatného skončení, dále po dobu, po kterou bylo řízení přerušeno podle § 72, odst. 2. Odpadne-li překážka, jež stavěla promlčení stíhání, skončí se promlčecí lhůta nejdříve třicet dní potom, kdy se úřad dověděl o odpadnutí překážky.

(5) Uplynuly-li od počátku promlčecí lhůty tři roky, nesmí býti nález (trestní příkaz) vydán.

(6) Uložený trest nesmí býti vykonán, uplynul-li jeden rok ode dne, kdy nález (trestní příkaz) nabyl právní moci.

(7) Promlčení výkonu trestu se přerušuje jakýmkoliv opatřením úřadu, směřujícím k výkonu trestu a namířeným proti osobě odsouzeného. Nové promlčení se počíná dnem takového opatření, a počalo-li se již s výkonem trestu, dnem, kdy výkon byl přerušen.

(8) Promlčení výkonu trestu se staví po dobu, po kterou po právní moci nálezu (trestního příkazu) trest nemůže býti vykonán, a to:

1. po dobu projednávání stížnosti proti pravoplatnému nálezu (trestnímu příkazu) nejvyšším správním soudem, a to ode dne podání stížnosti do dne vyhlášení nálezu nejvyšším správním soudem,

2. po dobu, na kterou byl odsouzenému odložen výkon trestu nebo mu bylo povoleno splácení pokuty ve lhůtách,

3. po dobu, po kterou trest nemůže býti vykonán z některého jiného zákonného důvodu nebo proto, že se odsouzený zdržuje v cizině nebo že jeho pobyt není znám.

(9) Odpadne-li překážka, jež stavěla promlčení výkonu trestu, skončí se promlčecí lhůta nejdříve třicet dní potom, kdy se úřad dověděl o odpadnutí překážky.

(10) Kde právní předpisy spojují určité následky s odsouzením pro správní přestupky, pomíjejí tyto následky uplynutím tří roků po výkonu trestu, pokud se v nich nestanoví lhůta kratší.

(11) Kde zákon spojuje s vykonáním trestu určité účinky, jsou stejné účinky spojeny s promlčením výkonu trestu, a to ode dne, kdy uplynula doba potřebná k promlčení.

§ 11.

Tresty. Následky odsouzení.

(1) Za správní přestupky lze uložit tresty, určené správními předpisy. Trestem na svobodě za správní přestupek je vězení, trestem na penězích je pokuta. Trest vězení, uložený mladistvému, nazývá se trestem zavření.

(2) Přestupky správních předpisů, na něž není trest určen, trestají se, nejde-li o trestný

čin stíhaný soudem, pokutou do 1000 Kč nebo vězením do tří dnů, za okolností zvlášť přitěžujících pokutou do 5000 Kč nebo vězením do 14 dnů.

(3) Může-li býti za správní přestupek uložena pokuta nebo vězení, budiž zpravidla uložena pokuta; vězení může býti uloženo jen ve vážnějších případech, zejména dopustil-li se vinník opětovně přestupku téhož druhu.

(4) Pokud předpisy vydanými do 28. října 1918 je určena sazba pokut (peněžitých pokut a peněžitých trestů) za správní přestupky, zvyšuje se tato sazba na pětinasobek. Totéž platí o pokutách uvedených v živnostenském zákoně pro území Slovenska a Podkarpatské Rusi ze dne 10. října 1924, č. 259 Sb. z. a n.

(5) V řízení podle tohoto zákona připadají pokuty, donucovací tresty na penězích, propadlé jistoty a jiné záruky i výtěžky za věci, prohlášené za propadlé, státu (§ 137).

(6) Při odsouzení mladistvého pro správní provinění může býti uveřejnění nálezu (trestního příkazu), je-li vůbec podle příslušných předpisů přípustné, nařízeno výhradně tehdy, má-li býti poskytnuto zadostiučinění osobě soukromé, a to jen v důležitých případech.

(7) Následky spojené s odsouzením pro správní přestupky nenastávají při odsouzení mladistvého.

(8) Na místě pokuty nebo vězení může úřad uložití vnucenou práci, nepostihla-li by pokuta obviněného samého nebo byl-li čin spáchán ze zahálčivosti. Vnucená práce se ukládá na dobu od jednoho dne do jednoho měsíce, při čemž se 8 hodin práce počítá za jeden den, nevčítají pracovní přestávky.

§ 12.

Propadnutí věci.

(1) Pokud lze prohlásiti věci za propadlé, mohou býti prohlášeny za propadlé jen věci, které náležejí vinníkovi nebo jež vinník má v držení se svolením toho, kdo má právo s nimi nakládati. Jiné věci mohou býti prohlášeny za propadlé jen, pokud to zákon připouští nebo je-li jejich držba, užívání nebo rozšiřování zakázáno.

(2) Jsou-li tu podmínky uvedené v odst. 1, může úřad rozhodnouti o propadnutí samostatně, i když vinník nemůže býti pro správní přestupek stíhán neb odsouzen.

(3) Propadlé věci buďte zpeněženy, pokud se jinak nestanoví nebo pokud věci ty nemají býti vzhledem ke své vlastnosti zničeny.

V ý m ě r a t r e s t u.

§ 13.

(1) Trest za správní přestupek se vyměřuje v mezích stanovené trestní sazby, pokud zákon nedovoluje, aby byl vyměřen pod trestní sazbou. Při tom se přihlíží k polehčujícím i přitěžujícím okolnostem a k majetkovým, výdělkovým a rodinným poměrům odsouzeného.

(2) Pokus se trestá mírněji než čin dokonaný, účastník zpravidla mírněji než pachatel.

(3) Hořejší hranice sazby trestu, stanovené pro správní přestupky, snižují se na polovici, dopustil-li se přestupku mladistvý. Dolejší hranice sazby trestu v těchto případech neplatí.

§ 14.

(1) Má-li býti někdo potrestán pro několik správních přestupků, jichž se dopustil jedním nebo více činy, uloží se tresty za všechny tyto přestupky vedle sebe.

(2) Spojí-li však úřad podle § 23, odst. 1, věty 1 řízení o dvou nebo více správních přestupcích, vyměří se vězení nebo pokuta podle trestní sazby stanovené na nejtěžší z těchto přestupků. K ostatním přestupkům se přihlíží jako k okolnostem přitěžujícím; při tom je dovoleno, vyžadují-li toho zvláštní okolnosti, nejvyšší trestní sazbu stanovenou na nejtěžší přestupek zvýšiti o nejvyšší trestní sazbu stanovenou na přestupek po něm nejprísněji trestný.

§ 15.

Z m í r n ě n í a p r o m í n u t í t r e s t u.

(1) Převládají-li polehčující okolnosti, může úřad za správní přestupek uložit místo trestu vězení pokutu úměrnou poměrům odsouzeného (§ 13). Při tom může býti uložena místo trestu vězení do 14 dnů pokuta nejvýše 5.000 Kč, místo trestu vězení do 3 měsíců pokuta nejvýše 25.000 Kč a místo trestu vězení přes 3 měsíce pokuta nejvýše 50.000 Kč.

(2) Úřad rozhodující o odvolání může za okolností zvláštního zřetele hodných snížit trest i pod trestní sazbu nebo jej zcela pro-

minouti; i mimo odvolací řízení, a to i když trest byl již pravoplatně uložen, může tak s konečnou platností učiniti ve výjimečných, zvláště odůvodněných případech odvolací úřad, a není-li ho, úřad věcně bezprostředně nadřízený úřadu, jenž nález vydal.

(3) Úřad může upustiti od potrestání mladistvého a uděliti mu důtku, dopustil-li se činu z omluvitelné neznalosti předpisů nebo proto, že si mylně předpisy vykládal, nebo jsou-li jeho zavinění a následky přestupku nepatrné a bylo-li by podle okolností i uložení nejmenšího trestu tvrdé, nebo kde to může míti podle okolností výchovný vliv. Při mladistvých, kteří podléhají kárným předpisům ústavním nebo jiným, může úřad upustiti od potrestání a ponechati příslušnému orgánu provedení případného disciplinárního řízení.

(4) Kde zákon spojuje s vykonáním trestu určité účinky, jsou stejné účinky spojeny s prominutím trestu, a to ode dne, kdy byl trest prominut.

§ 16.

N á h r a d n í t r e s t v ě z e n í.

(1) Byla-li uložena pokuta, budiž pro případ její nedobytnosti zároveň uložen náhradní trest vězení podle míry zavinění v mezích sazby trestu vězení na čin stanovené; není-li stanoven na správní přestupek trest vězení, buď uložen podle míry zavinění místo pokuty do 5.000 Kč náhradní trest vězení nejvýše 14 dnů, místo pokuty do 25.000 Kč náhradní trest vězení nejvýše 3 měsíce a místo pokuty přes 25.000 Kč náhradní trest vězení nejvýše 6 měsíců. Byl-li vedle pokuty uložen i trest na svobodě, nesmí trest na svobodě spolu s náhradním trestem vězení převyšovati nejvyšší mez sazby trestu na svobodě.

(2) Za nedobytné se pokládají pokuty, pokud by podle uvážení úřadu byla jejich zaplacením ohrožena nezbytná výživa odsouzeného neb osob, jež podle zákona má živiti, nebo bylo zmařeno splnění povinnosti k náhradě škody, poškozenému pravoplatně přiznané.

(3) Výkon náhradního trestu vězení může odsouzený kdykoli odvrátiti tím, že zaplatí pokutu, nebo počalo-li se již s výkonem náhradního trestu vězení, poměrnou její část.

(4) Mladistvým nelze uložit náhradní trest zavření. Ukáže-li se pokuta nedobytnou, zůstává úřad potrestání mladistvého rodině, ústavu nebo škole nebo mu dá důtku nebo na-

...li, aby mladistvý byl střežen a přiměřeně zaměstnán nepřetržitě po dobu 3 až 6 hodin mezi 9. a 15. hodinou v příhodné místnosti, nikoliv však ve věznici.

(5) Ustanovení odstavce 4 platí jen, když odsouzený v době vydání nálezu nedovršil ještě 19. rok věku.

Č á s t d r u h á.

Trestní řízení správní.

Úvodní ustanovení.

§ 17.

Pro správní přestupek smí být trest uložen jen po řízení provedeném podle ustanovení tohoto zákona.

§ 18.

(1) Stíhati a trestati správní přestupky náleží v první stolici okresním úřadům a — v oboru jejich působnosti — státním policejním úřadům. V městech se zvláštním statutem, jež vykonávají působnost okresního úřadu, náleží stíhati a trestati správní přestupky starostovi obce, v městech se zřízeným magistrátem městskému notářskému úřadu. Pro výkon této působnosti platí obdobně zásady platné pro okresní úřady; podrobnosti stanoví jednací řád, jež podle potřeby vydá po slyšení obce zemský úřad. O zastupování starosty platí předpisy obecního zřízení, pokud jednací řád jinak neustanoví.

(2) Není-li stanoveno jinak, je v nejvyšší stolici ve věcech správních přestupků příslušné ministerstvo vnitra.

§ 19.

Není-li zvláštním předpisem výslovně určeno, že správní přestupek se stíhá jen k návrhu nebo k soukromé žalobě, stíhají se správní přestupky z úřední povinnosti.

§ 20.

(1) Pokud se v tomto zákoně mluví o úřadě a z jeho ustanovení se jinak nepodává, jest tím rozuměti úřad, který provádí řízení. Úřadem rozumí se i starosta obce (§ 18, odst. 1).

(2) Orgánem veřejné moci (veřejným orgánem) podle tohoto zákona se rozumí ten, komu

byl zákonem nebo po zákonu svěřen výkon veřejné moci, i ten, kdo při tom z jeho příkazu pomáhá.

(3) Bezpečnostními orgány podle tohoto zákona se rozumějí orgány úřadů uvedených v § 18, odst. 1 a úřadů jim nadřízených, t. j. zejména též příslušníci četnictva a členové policejních strážních sborů, dále policejní orgány obcí, zejména též členové obecní stráže bezpečnosti.

(4) Správními předpisy ve smyslu tohoto zákona jsou všechny právní předpisy upravující obory vnitřní správy, které náležejí do působnosti úřadů, označených v § 18, odst. 1, a úřadů jim nadřízených.

(5) Pokud se v tomto zákoně ponechává v platnosti úprava některých otázek řízení podle správních předpisů, nerozumějí se tím správní předpisy upravující výhradně řízení před úřady, pro něž platí tento zákon.

(6) Co jest v tomto zákoně ustanoveno o rozhodnutí, platí také o opatření, neplyne-li z něho něco jiného.

HLAVA I.

Všeobecná ustanovení.

Oddíl 1.

Úřady.

Příslušnost.

§ 21.

(1) K stíhání a trestání správního přestupku je, pokud tento zákon nestanoví výjimku (§ 145, odst. 2), místně příslušný úřad, v jehož obvodě byla trestná činnost vykonána, i když výsledek nastal jinde. Nebyla-li trestná činnost ani z části vykonána v obvodu některého úřadu uvedeného v § 18, odst. 1, je místně příslušným úřad, v jehož obvodě nastal podle úmyslu pachatele trestný výsledek nebo nějaký účinek, směřující k trestnému výsledku. Není-li ani podle ustanovení věty 1 a 2 místní příslušnost určena, je místně příslušným úřad, v jehož obvodě má pachatel bydliště; nemá-li pachatel v tuzemsku bydliště (sídlo), řídí se příslušnost jeho pobytem, nemá-li ani toho, jeho domovskou obcí a konečně posledním bydlištěm (sídlem) nebo pobytem v tuzemsku.

(2) Je-li podle toho odůvodněna příslušnost několika úřadů, je příslušným úřad, který nejdříve provedl úkon stíhání (§ 29, odst. 3).

(3) Není-li ani takto příslušnost určena nebo není-li jisto, který úřad je příslušný, je příslušným úřad, který se nejdříve o přestupku dověděl nebo řízení zahájil, a to tak dlouho, dokud se nezjistí okolnosti odůvodňující příslušnost jiného úřadu.

(4) Příslušný úřad může, jestliže se tím zjednoduší a urychlí řízení, svěřiti stíhání a trestání správního přestupku věcně příslušnému úřadu, v jehož obvodě má pachatel bydliště nebo pobyt. Nesouhlasí-li s tím tento úřad, rozhodne o tom, který z uvedených úřadů má věc projednat, úřad nejbližší jim společně nadřízený.

(5) Příslušnost úřadu k řízení proti pachateli odůvodňuje také jeho příslušnost k řízení proti všem v téže věci trestně odpovědným osobám a k rozhodnutí o soukromoprávních nárocích, vzešlých ze správního přestupku nebo s ním souvisejících (§ 122, odst. 2 a §§ 123 a 124).

(6) Ustanovení dopravních předpisů, podle nichž ke stíhání a trestání správního přestupku je příslušným úřad nejbližší nebo úřad, jenž má své sídlo ve směru jízdy, nejsou dotčena.

(7) Dá-li se osoba, která může býti zadržena podle § 54, odst. 1, na útěk, smí ji orgán veřejné moci stíhati a zadržeti i mimo svůj správní (strážní) obvod.

§ 22.

(1) Vznikne-li mezi úřady spor o příslušnost, má každý z úřadů, mezi nimiž je příslušnost sporná, zahájiti ve svém úředním obvodu nutná úřední jednání a zároveň zpravit druhý úřad a učiniti oznámení společně nadřízenému věcně příslušnému úřadu, jenž rozhodne o tom, který úřad je k projednání věci příslušný.

(2) Úkon, který provedl nepřislušný úřad, je platný, dokud jej příslušný úřad nenahradí jiným úkonem nebo neprohlásí za neplatný.

§ 23.

(1) Je-li někdo stíhán týměž úřadem pro několik přestupků, jichž se dopustil jedním nebo několika činy, budiž řízení o těchto přestupcích, jde-li o přestupky téhož druhu, spojeno.

Nejde-li o přestupky téhož druhu, budiž řízení o nich spojeno jen, vyžaduje-li toho účel řízení.

(2) Řízení lze spojit jen, dokud nebyl vydán nález (trestní příkaz) nebo dokud nebylo řízení zastaveno.

§ 24.

(1) Má-li býti čin trestán jako správní přestupek jen tehdy, nezakládá-li skutkovou podstatu činu trestného soudem, a je-li důvodné podezření, že jde o takový čin, nebo bylo-li již soudní řízení trestní zahájeno, odloží nebo přeruší úřad řízení až do pravoplatného soudního rozhodnutí.

(2) Byl-li přes to vydán nález (trestní příkaz), budiž jeho výkon odložen, a, vyjde-li později najevo, že řízení nemělo býti zavedeno, budiž zrušen (§ 108). Byl-li však trest uložený nálezem (trestním příkazem) již vykonán, přihlédne k němu soud, ukládá-li trest za týž čin.

§ 25.

(1) Úřad je povinen z úřední povinnosti dbáti své věcné a místní příslušnosti. Dojde-li ho podnět k zahájení řízení o věci, o níž jsou úřady nebo soudy povinny zahájit řízení z úřední moci, k jejímuž projednání však není sám příslušný, je povinen zjistiti, který úřad nebo soud je příslušný, a zaslati podání tomuto úřadu nebo soudu. Dojde-li ho jiné podání, k jehož projednání není příslušný, má bez zbytečného průtahu vysloviti svou nepříslušnost a podání straně vrátiti; je-li zřejmo, že je příslušný jiný úřad nebo soud a který, může úřad podání na nebezpečí podatele zaslati tomuto úřadu nebo soudu a uvědomiti o tom podatele s poukazem na svou nepříslušnost. Je-li podání vázáno na lhůtu, počítá se lhůta, není-li jinak stanoveno, podle doby, kdy podání došlo příslušnému úřadu.

(2) Ujednáním stran nemůže býti příslušnost úřadu ani založena ani změněna.

§ 26.

Podjatost úředních orgánů.

(1) Úřední orgánové, kteří provádějí řízení, jsou povinni zdržeti se výkonu úřadu:

1. ve věcech, v nichž jsou stranou sami, jejich manželka nebo snoubenka (manžel nebo snoubenec), bývalá manželka (bývalý man-

žel), příbuzný v přímé linii vůbec a v pobočné linii do čtvrtého stupně a sešvakřený do druhého stupně;

2. ve věcech, v nichž jsou stranou jejich poručenci, opatrovanci, osvojenci, schovanci, osvojitelé nebo pěstouni;

3. ve věcech, v nichž byli nebo ještě jsou ustanoveni zástupci nebo zmocněnci nebo poradci stran v řízení zúčastněných nebo ve kterých vystupují zástupci nebo zmocněnci nebo poradci, kteří jsou k nim v poměru uvedeném pod č. 1 nebo 2, jakož i ve věcech, v nichž byli vyslechnuti jako svědkové nebo znalci;

4. jestliže jsou jiné vážné důvody, které dostatečně uvádějí v pochybnost úplnou jejich nepodjatost;

5. jsou-li orgány odvolacího úřadu a působily při vydání rozhodnutí v odpor vzatého.

(2) Ve městech se zvláštním statutem jsou úřední orgány podjaty také, jestliže jejich vlastní obec jest v řízení stranou.

(3) Kromě případu označeného v odstavci 1, č. 5 nemůže z úřední činnosti, kterou vykonává úřední orgán v oboru své působnosti, býti vyzován důvod pro domněnku jeho podjatosti.

(4) Úřední orgán, u něhož nastal důvod podjatosti, je povinen oznámiti to přednostovi úřadu, který řízení ve věci buď sám převzme nebo je přidělí jinému úřednímu orgánu. Nastal-li tento důvod u přednosty úřadu, odevzdá věc svému zástupci a učiní oznámení nadřízenému úřadu.

(5) Namítá-li podjatost úředního orgánu strana, musí tak učiniti dříve, než předsevezme první úkon před ním. Jinak může strana namítati podjatost úředního orgánu jen, když důvod podjatosti nastal později nebo když se o něm později dověděla, a to před prvním úkonem, jež před podjatým orgánem má předsevzítí poté, co důvod podjatosti nastal nebo se o něm strana dověděla.

(6) Odmítajíc úřední orgán má strana osvědčiti důvody podjatosti, pokud nejsou úřadu známy.

(7) O návrhu strany namítající podjatost úředního orgánu rozhoduje přednost úřadu; jde-li o něho, nadřízený úřad.

(8) Jsou-li všechny orgány toho kterého úřadu podjaty, zařídí nadřízený úřad, obdrže o tom oznámení, čeho třeba, aby řízení bylo provedeno jménem podjatého úřadu jeho

vlastním úředním orgánem, nebo deleguje jiný podřízený úřad.

(⁹) Je-li nebezpečí v prodlení, má podjatý úřední orgán sám předsedzíti neodkladná úřední jednání, pokud nemůže být ihned zařízeno jeho zastoupení jiným úředním orgánem.

§ 27.

Tlumočníci.

O tlumočnících podle potřeby k řízení příbraných platí obdobně ustanovení o znalcích.

§ 28.

Dožádání.

(¹) Úřad může, je-li to účelné nebo nutné, dožádati obecní úřady a v mezích působnosti jiných veřejných úřadů, korporací neb orgánů i tyto úřady, korporace a orgány, aby pro něj provedly určité úkony v projednávané věci, pokud dožadující úřad nemusí podle správního předpisu tyto úkony sám provést. Stejně může úřad dožádati obecní nebo jiné veřejné úřady, korporace neb orgány, aby mu zaslaly spisy, jichž k projednávání určité věci potřebuje.

(²) Dožádané úřady, korporace neb orgány jsou povinny vyhověti dožádání, pokud tomu nebrání zvláštní předpisy. Nemohou-li vyhověti dožádání z důvodu nepřislušnosti a je-li zřejmo, který úřad, korporace neb orgán je příslušný, zašlou žádost příslušnému úřadu, korporaci neb orgánu a uvědomí o tom dožadavší úřad.

(³) Dožádati soudy lze v mezích zákonných předpisů. Soudy jsou povinny zaslati úřadu na jeho žádost spisy, jichž k projednávání určité věci potřebuje, nebrání-li tomu zvláštní zákonné předpisy.

(⁴) O poskytování právní pomoci úřady cizích států a naopak platí ustanovení mezinárodních smluv nebo zásada vzájemnosti.

Oddíl 2.

Strany, jejich zástupci a zmocněnci.

§ 29.

(¹) Pokud z tohoto zákona nebo z jiných správních předpisů neplyne, že stranami jsou i jiné osoby, jsou stranami: obviněný, poško-

zený, soukromý žalobce, právnické osoby a jiné soubory osob, které podle § 9, odst. 3 ručí za peněžité pokuty, náklady řízení a náhradu škody nebo jež podle téhož ustanovení stíhají následky odsouzení.

(2) Obviněným je ten, kdo jest podezřelý ze správního přestupku nebo z účasti na něm nebo z pokusu o něj, je-li pokus prohlášen za trestný, a to od okamžiku, kdy byl předsevzat první úkon k jeho stíhání, až do konce řízení.

(3) Úkonem stíhání je každé úřední jednání namířené proti určité osobě jako obviněnému (obsílka, předváděcí rozkaz, výslech, žádost o výslech, rozkaz k vypátrání, trestní příkaz a pod.), třebaže se o něm obviněný nedověděl, a to také tenkrát, když úřad (§ 18, odst. 1 a § 132) nebo soud k provedenímu úřednímu jednání nebyl příslušný.

(4) Poškozeným jest osoba, o jejíchž soukromoprávních nárocích vzešlých ze správního přestupku je úřad povolán rozhodovati.

(5) Soukromým žalobcem je ten, na jehož soukromou žalobu se správní přestupek stíhá.

§ 30.

(1) Jako strany mohou u úřadu vystupovati svéprávné osoby fyzické samostatně, nesvéprávné svými zákonnými zástupci, pokud správní předpisy nestanoví, že mohou vystupovati samostatně, osoby právnické, společenstva, společnosti a jiné soubory osob svými zákonnými, statutárními nebo není-li jich, jinými zástupci. Nesvéprávný obviněný může však u úřadu vystupovati též samostatně.

(2) Je-li pochybnost o osobní způsobilosti k právům a k právním jednáním, má úřad tuto způsobilost posuzovati, není-li ve správních předpisech jinak ustanoveno, podle ustanovení soukromého práva.

(3) Úřad má zkoumati legitimaci strany z úřední moci a vykonati, je-li potřeba, nutná šetření k jejímu zjištění.

(4) Mladistvému obviněnému má býti z moci úřední ustanovena, pokud možno z příslušné okresní péče o mládež, vhodná osoba jako zástupce, jestliže jeho zákonný zástupce je účasten na trestném činu nebo jestliže zastupování zákonným zástupcem není z jakéhokoliv jiného důvodu možné nebo vhodné. Úřadem ustanovený zástupce má v řízení postavení a práva zákonného zástupce. Ustanovení § 32, odst. 2 platí obdobně.

§ 31.

(1) Dvě nebo více stran mohou, pokud není jinak stanoveno, před úřadem v téže věci jednati společně buď samy nebo zmocněncem ustanoveným z nich nebo mimo ně.

(2) Úřad může stranám, jednajícím v téže věci, které mají na věci společný úplně se shodující zájem, naříditi, aby si ustanovily společného zmocněnce do určité lhůty; nestane-li se tak, může úřad jednu z těchto stran nebo třetí osobu určit za společného zmocněnce, který jím bude tak dlouho, dokud si strany, o něž jde, neustanoví a úřadu neoznámí jiného společného zmocněnce. Tohoto ustanovení nelze použiti vůči obviněnému.

(3) Proti rozhodnutí úřadu podle předchozího odstavce mohou se strany, o něž jde, odvolati.

(4) Jednání, opominutí nebo zavinění jedné ze stran společně jednajících nemůže býti ani ku prospěchu ani ke škodě ostatních stran, pokud opak neplyne z vydané plné moci nebo ze zvláštních ustanovení nebo z povahy věci.

§ 32.

(1) Nemá-li strana nezpůsobilá k jednání zákonného zástupce nebo nelze-li pobyt strany zjistiti, ustanoví úřad, jestliže toho důležitost věci vyžaduje, opatrovníka, který jedná jménem strany, dokud nevystoupí u úřadu strana sama, její zástupce nebo zmocněnec. Ustanovení opatrovníka oznámí úřad příslušnému soudu a dá je vyhlásiti vývěskem v obci posledního bydliště strany, a neměla-li strana v tuzemsku bydliště, v obci jejího posledního pobytu, je-li poslední bydliště nebo pobyt znám.

(2) Osoby k tomu způsobilé jsou povinny funkci opatrovníka přijmouti, jestliže by podle platných předpisů nemohly odmítnouti převzít opatrovnictví.

(3) Obviněnému nelze ustanoviti opatrovníka.

§ 33.

(1) Strany se mohou, pokud podle správních předpisů nebo povahy věci nežádá úřad výslovně jejich osobní přítomnosti u úřadu, dáti zastupovati svéprávnými osobami (zmocněnci), které se mají vykázati písemnou nebo ústní plnou mocí před úřadem danou do protokolu.

(2) Obsah a rozsah oprávnění zastupovati se řídí ustanovením plné moci; pochybnosti, které o tom vzejdou, buďte posuzovány podle předpisů soukromého práva.

(3) Úřad má zkoumati plnou moc z úřední moci; případné formální nedostatky buďtež odstraněny podle obdoby § 35, odst. 3.

(4) Úřad může výjimečně upustiti od výkazu plné moci, jestliže jde o zastoupení členy rodiny, příslušníky domácnosti, zaměstnavatelé nebo zaměstnanci úřadu známými a není-li pochybnosti o trvání nebo rozsahu práva k zastupování.

(5) I když byl ustanoven zmocněnec, může zmocnitel sám učiniti prohlášení vlastním jménem vedle svého zmocněnce nebo na jeho místě a rovněž úřad si může vyžádati potřebné prohlášení přímo od zmocnitele. V pochybnosti platí prohlášení zmocnitelovo.

(6) Úřad může určitou osobu ze zastupování jako zmocněnce vyloučiti, jestliže by jejím vystupováním účel řízení byl ohrožen nebo mařen, musí však učiniti opatření, aby strana tím neutrpěla právní újmy.

(7) Pokoutníci úřadu známí nesmějí býti připuštěni k zastupování stran.

(8) I když si strana neustanoví pro určitou věc zmocněnce, může si přibrati právního nebo jiného odborného poradce a dostaviti se k úřednímu jednání v jeho průvodu.

§ 34.

Ustanovení tohoto zákona o stranách vztahují se, neplyne-li z nich něco jiného, obdobně též na jejich zástupce a zmocněnce.

Oddíl 3.

Styk úřadu se stranami.

§ 35.

Podání.

(1) Podání (návrhy, žádosti, oznámení, odvolání, odpor a jiná sdělení) mohou býti učiněna u úřadu písemně nebo telegraficky, a je-li to podle povahy věci možné a nutné, zejména, vyžaduje-li toho ochrana zájmů stran, nebo je-li to s hlediska veřejných zájmů účelné, též ústně.

(2) Z podání má býti zřejmo, kdo je činí, případně kdo vystupuje jako zástupce nebo

zmocněnec, o jakou věc jde a jaký návrh se činí. Nárok v podání uplatňovaný musí být věcně odůvodněn tak, jak toho povaha případu vyžaduje, a musí být připojeny neb aspoň navrženy potřebné důkazy. Písemné podání musí být podatelem nebo jeho zástupcem nebo zmocněncem vykázaným plnou mocí podepsáno vlastní rukou neb opatřeno znamením ruky, které ověří osoba čtení a písma znalá neb obecní orgán, při podáních u úřadu protokolovaných úřední orgán. Různé věci nebuděť spojovány v jednom podání.

(3) Úřad není oprávněn odmítnouti písemné podání jen pro formální vady, nýbrž má zaříditi z úřední moci jejich odstranění a uložiti k tomu cíli podateli přiměřenou lhůtu; stejně úřad uloží podateli, aby ve stanovené lhůtě potvrdil telegrafické podání písemně. Po bezvýsledném uplynutí lhůty budiž podání považováno za neučiněné. Na tento následek budiž osoba podání činící upozorněna. Byla-li formální vada odstraněna ve stanovené lhůtě, platí o podání, jako by bylo učiněno původně správně. Obsahuje-li vadné podání též oznámení o správním přestupku, jenž se stíhá z úřední povinnosti, zahájí se řízení o tomto přestupku a podání se pozastaví jen, pokud se v něm uplatňují jiné zájmy.

(4) Podání pocházející od pokoutníka úřadu známého může úřad, jemuž svědčí, vrátiti straně, aby je učinila do určité lhůty sama nebo zmocněncem. Je-li stanovená lhůta zachována, platí nové podání tak, jako by bylo učiněno v době původního podání.

Protokoly.

§ 36.

(1) O ústním podání učiněném u úřadu, jakož i o úředním úkonu budiž, pokud se nezapíše do trestního záznamu (§ 76), sepsán protokol.

(2) Protokol má obsahovati:

1. místo, čas a předmět jednání;
2. označení úřadu a jména jednotlivých orgánů, které úřední jednání řídí nebo při něm působí, přítomných stran (zástupců, zmocněnců), jakož i svědků a znalců, po případě tlumočnicků;
3. podpis úředních orgánů;
4. podpis stran a jiných vyslechnutých osob, případně znamení ruky, jež ověří orgán řídící úkon nebo zapisovatel.

(3) V protokole o ústním podání budiž uveden podstatný obsah ústního prohlášení.

(4) Protokoly o úředním úkonu budte orgánem jej řídícím sepsány tak, aby podávaly přesně a stručně průběh a obsah jednání. V protokole budte zejména také zaznamenána veškerá rozhodnutí učiněná za úředního úkonu orgánem jej řídícím. Důležitá prohlášení stran, svědků a znalců budte sepsána co možná jejich vlastními slovy. Písemná vyjádření, sdělení, posudky atd. budte připojeny jako přílohy protokolu; seznam těchto příloh budiž vyznačen v protokole.

(5) Protokol, případně jeho část (odstavec 6) budiž vyslechnutým osobám, pokud se toho výslovně nezřeknou, před připojením podpisu přečten.

(6) Odepřel-li někdo podpis nebo vzdálil-li se před ukončením protokolu nebo části protokolu obsahující jeho výpověď, má orgán řídící úřední úkon tuto okolnost v protokole vyznačiti, a byl-li podpis odepřen, uvést důvody, proč byl odepřen.

(7) V protokole nesmí býti po podepsání nic podstatného měněno, mazáno ani škrtáno. Místa při sepisování přeškrtnutá mají zůstat čitelná. Podstatné doplňky budtež pojaty do dodatku k protokolu a zvláště potvrzeny.

§ 37.

Namítá-li strana, že některé prohlášení bylo v protokolu sepsáno neúplně nebo nesprávně, nebo namítá-li totéž jiná osoba o svém prohlášení, budtež tyto námítky v protokolu poznamenány i s důvody pro ně uvedenými.

§ 38.

Není-li výslovných námitek (§ 37), podává protokol sepsaný podle § 36 plný důkaz o průběhu a obsahu úředního jednání. Důkaz opaku není vyloučen.

§ 39.

Nahlížení do spisů.

(1) Úřad je povinen dovoliti stranám, aby v úředních hodinách stanovených pro styk se stranami pod dohledem úředního orgánu nahlédly do spisů nebo částí spisů a činily si z nich opisy nebo výpisy, pokud jejich znalosti potřebují k hájení svých právních zájmů.

(2) Z nahlédnutí jsou vyloučeny vždy poradní protokoly; úřední referáty, návrhy vy-

řízení a jiné spisy (sdělení jiných úřadů, hlášení, zprávy a pod.) jsou z nahlédnutí vyloučeny, jestliže tomu brání veřejný zájem nebo byly-li by tím ohroženy oprávněné zájmy některé strany s předmětem spisů nesouvisící nebo zájmy třetích osob. Z nahlédnutí nelze však vyloučiti spisy nebo jejich části, pokud obsahují zjištění okolností, které jsou podkladem rozhodnutí (§ 77, odst. 3), leda by šlo o okolnosti, jež mají zůstatí utajeny v zájmu obrany státu.

(3) Všem stranám v řízení zúčastněným musí býti k žádosti poskytnuta možnost nahlédnouti do spisů podle předchozích odstavců v stejném rozsahu.

(4) Osobě, která není stranou, může býti za podmínek odstavců 1 a 2 dovoleno seznati obsah spisů, osvědčí-li, že potřebuje jejich znalosti k hájení svých právních zájmů.

§ 40.

O b s í l k y.

(1) Úřad jest oprávněn předvolati osoby, které se v jeho úředním obvodu zdržují nebo vykonávají trvale výdělečnou činnost nebo povolání a jejichž přítomnost u úřadu považuje za nutnou; k ústnímu jednání může úřad předvolati i osoby bydlící v jiném úředním obvodu, může-li se tím urychlití a zjednodušití řízení a může-li se to státi bez značných obtíží pro předvolanou osobu.

(2) V obsílce budiž uvedeno místo, doba a předmět úředního jednání, označení, v jaké vlastnosti se obeslaný má dostaviti (jako strana, svědek, znalec atd.), které pomůcky a důkazy má s sebou přinéstí, a upozornění, zda se obeslaný má dostaviti osobně. Konečné buďtež v obsílce označeny i následky, které by obeslaného stihly, kdyby se bez důvodu nebo bez ospravedlnění nedostavil. Úřad může však obeslanému v obsílce dáti také možnost, aby do doby stanovené pro výslech písemně oznámil okolnosti, jež úřad zjišťuje.

(3) Komu není nemocí, tělesnou vadou nebo jinými odůvodněnými překážkami zabráněno se dostaviti, jest povinen tak učiniti, pokud z obsahu obsílky nic jiného neplyne. Obeslaný je povinen úřadu do čtyřadvaceti hodin po doručení obsílky odeslati oznámení o překážkách, pro něž mu není možno k úřadu se dostaviti. Nastala-li překážka později, budiž oznámení odesláno ihned, jakmile nastala. Také o tom budiž obeslaný v obsílce poučen.

(4) Jestliže někdo bez důvodu nebo bez ospravedlnění obsílce nevyhoví, může jej úřad podle předpisů o vykonávacím řízení k tomu přidržeti pořádkovými pokutami nebo jej může dáti předvést, a jde-li o obsílku k ústnímu jednání, může mu mimo to uložit náhradu nákladů jednání zmařeného tím, že se k jednání nedostavil. Proti rozhodnutí o náhradě nákladů může ten, kdo není ve věci zúčastněn jako strana, podat odvolání.

(5) Následky podle předchozího ustanovení mohou obeslaného stihnouti jen, bylo-li jimi v obsílce pohroženo a byla-li obsílka doručena do vlastních rukou.

(6) O obesílání osob exteritoriálních platí ustanovení mezinárodního práva.

Oddíl 4.

O doručování.

Způsob doručení.

§ 41.

Úřad doručuje úřední spisy poštou, neuzná-li za vhodnější doručiti je sám svými orgány neb obcí.

§ 42.

(1) Doručiti jest v bytě, živnostenské provozně, obchodní místnosti, kanceláři nebo pracovním místě osoby, již má býti doručeno (příjemce), a jde-li o advokáty a veřejné notáře, v jejich kanceláři. Doručení mimo tato místa je platné, nebylo-li přijetí odepřeno.

(2) Není-li míst uvedených v odstavci 1, může se doručiti všude, kde doručovatel příjemce zastihne.

(3) Ustanovil-li si příjemce u poštovního úřadu osobu k přijímání docházejících zásilek, platí doručení této osobě za vykonané příjemci.

(4) Opustil-li příjemce dočasně své bydliště a zanechal-li v místě uvedeném v odstavci 1 neb u svého dodacího poštovního úřadu adresu svého dočasného pobytu v tuzemsku, může býti spis za ním zaslán.

Náhradní doručení.

§ 43.

(1) Nezastihl-li doručovatel příjemce v místě uvedeném v § 42, odst. 1, může doru-

čítí každému právě přítomnému dospělému příslušníku domácnosti příjemcovy nebo jeho zaměstnavateli nebo zaměstnanci, jsou-li doručovateli známi a jestliže neodmítnou spis přijmouti.

(2) Nezastihl-li doručovatel ani takové osoby, může doručiti podle ustanovení předchozího odstavce spis pronajímateli, který v téže domě bydlí, neb osobě jím ustanovené ke správě domu, rovněž v domě bydlící, jestliže tyto osoby jsou ochotny spis přijmouti.

(3) Úřad může na spise (obálce) označiti osoby, kterým se nesmí spis náhradně doručiti pro jejich zájem na věci nebo pro jiný vážný důvod.

§ 44.

(1) Nelze-li doručiti způsobem naznačeným v §§ 42 a 43, budiž spis, který má býti doručen poštou, uložen u poštovního úřadu, jinak u obecního úřadu dodacího místa a budiž to příjemci oznámeno vývěskem připevněným na dveře vchodu na místo označené v § 42, odst. 1 nebo na dveře domu, v němž místo jest.

(2) Uložení spisu u poštovního neb obecního úřadu má účinek doručení. Poškození nebo stržení vývěsku nemá vlivu na platnost doručení.

§ 45.

Doručení do vlastních rukou.

(1) Do vlastních rukou příjemcových budiž doručeno:

1. je-li to předepsáno,
2. je-li den doručení rozhodný pro počítání preklusivní lhůty nebo
3. nařídí-li to úřad ze zvláštních důvodů.

(2) Nezastihl-li doručovatel příjemce v místě uvedeném v § 42, odst. 1. zanechá tam nebo připevní na dveře vchodu na místo nebo na dveře domu, v němž místo je. písemné oznámení, v němž vyzve příjemce, aby v tomto místě byl přítomen k přijetí spisu v den a hodinu zároveň uvedenou. Nemůže-li mu ani pak býti spis doručen, doručí se podle ustanovení § 44, i když se příjemce o písemném oznámení nedověděl.

Ustanovení pro zvláštní případy.

§ 46.

(1) Je-li strana zastoupena zmocněncem (§ 33), který má bydliště v tuzemsku, doručuje se spis jemu. Vedle toho však lze podle uvážení úřadu doručiti i straně samé; mimo obálky pokládá se v takovém případě doručení za vykonané, byl-li spis doručen zmocněnci.

(2) Má-li několik stran v řízení společného zástupce nebo zmocněnce, pokládá se spis za doručený všem stranám, jestliže bylo zástupci (zmocněnci) doručeno jedno vyhotovení spisu. Podalo-li několik stran společné písemné podání, platí v pochybnosti ten, jehož podpis je na prvním místě, a to v prvé řadě s pravé strany, za společného zmocněnce pro doručování.

(3) Úřad může, vyžaduje-li toho povaha věci, straně, která má bydliště (sídlo) mimo jeho úřední obvod, uložit, nejde-li o obviněného, aby v určené lhůtě jmenovala zmocněnce pro doručování, bydlicího v obvodu úřadu, pro určitou věc nebo pro všechny jí se týkající věci, jež se stanou předmětem řízení u tohoto úřadu. Nevyhoví-li strana tomuto příkazu, může jí úřad ustanoviti opatrovníka podle § 32. Toto ustanovení neplatí o doručování zaměstnancům československého státu ustanoveným v cizině; jim doručuje na žádost úřadu příslušné ministerstvo.

(4) Doručení úřadu, ústavu nebo podniku stane se dodáním spisu orgánu, který jest ustanoven přijímati spisy, a není-li takového orgánu nebo není-li přítomen, orgánu, který jest přítomen v úřadě (ústavu, podniku) a jest doručovateli znám. Za průkaz o doručení, není-li doručovacího lístku nebo knihy, platí otisk podacího razítka. Důkaz opaku jest připuštěn.

(5) O doručování osobám exteritoriálním a v budovách nebo místnostech exteritoriálních platí předpisy mezinárodního práva.

(6) Spisy, které mají býti doručeny osobám v činné službě vojenské nebo četnické, doručí se prostřednictvím příslušného velitelství.

§ 47.

Odepřel-li příjemce přijmouti spis, poznamená to doručovatel na spise a ponechá jej v místě uvedeném v § 42, odst. 1 nebo jej uloží, doručuje-li se poštou, u poštovního, jinak u obecního úřadu. Zanechání nebo uložení spisu má účinek doručení.

§ 48.

(1) Změnila-li strana mezi řízením byt nebo bydliště a neoznámila-li to úřadu, možno, nelze-li nový byt (bydliště) zjistiti, všechna další doručení provésti na nebezpečí strany v dosavadním bytě nebo bydlišti způsobem uvedeným v §§ 43 a 44.

(2) Osobám, jejichž pobyt přes konané šetření jest neznám, nebo osobám, které nejsou úřadu známy, může býti doručeno, není-li ustanoven zástupce, zmocněnec neb opatrovník, veřejnou vyhláškou na úřední tabuli a doručení platí za vykonané, není-li ve správních předpisech jinak ustanoveno, když od vyhlášení na úřední tabuli příslušného úřadu uplynulo patnáct dnů, nebyla-li ve vyhlášce stanovena lhůta delší.

(3) Úřad může vyhlášku vyhlásiti také v obci veřejným vyvěšením a jinak způsobem v místě obvyklým.

(4) Poškození nebo stržení vyhlášky nemá vlivu na platnost doručení.

(5) Ustanovení tohoto paragrafu neplatí pro obviněného.

Průkaz o doručení.

§ 49.

(1) Výkon doručení budiž, kde je toho pro průkaz o doručení potřeba, potvrzen osobou, již bylo doručeno, na doručovacím lístku (doručence) zapsáním data doručení a jejím podpisem, jakož i podpisem doručovatele. Odepře-li osoba, již bylo doručeno, podpis nebo vyznačení data, budiž to doručovatelem na doručence uvedeno.

(2) Nemohlo-li býti doručeno osobě, které lze platně doručiti, potvrdí doručovatel okolnost, která má účinek doručení, na doručence zapsáním příslušného data a svým podpisem.

(3) Doručenka budiž bez odkladu vrácena úřadu.

§ 50.

(1) Řádně vyhotovená doručenka je formálním průkazem o doručení. Důkaz opaku je připuštěn.

(2) Jsou-li pochybnosti nebo není-li doručení, lze doručení prokázat jiným vhodným způsobem. Byly-li však v takových případech úřední spisy zaslány poštou a nejde-li o doručení do vlastních rukou, pokládá se za den doručení osmý den po dni, kterého byly úřední spisy podány na poštu, jestliže během této doby nepodala pošta zprávu o jejich nedoručitelnosti. Důkaz, že úřední spisy nebyly doručeny nebo že byly doručeny jiného dne, je připuštěn.

Oddíl 5.

Lhůty.

§ 51.

(1) Při počítání lhůt, které jsou stanoveny podle dnů, nepočítá se den, do něhož spadá doba neb událost, již se má lhůta počínati.

(2) Lhůty stanovené podle týdnů, měsíců nebo roků končí se uplynutím onoho dne posledního týdne nebo měsíce, jenž svým jménem nebo číselným označením odpovídá dni, kterého se lhůta počala. Chybí-li tento den v posledním měsíci, končí se lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce.

(3) Počátek a běh lhůty se nestaví nedělemi ani svátky a památnými dny republiky Československé. Případně-li poslední den lhůty na neděli, státně uznaný svátek nebo památný den Československé republiky nebo na všeobecný svátek státu, v němž strana bydlí, jest pokládati nejbližší den pracovní za poslední den lhůty.

(4) O dny poštovní (telegrafní) dopravy se lhůty, vyjímajíc případy, uvedené v § 67, odst. 1 a § 100, odst. 2, neprodlužují.

(5) Je-li pochybnost, považuje se lhůta za zachovanou, dokud se neprokáže opak.

HLAVA II.

Zajištění řízení.

§ 52.

P á t r á n í.

Jsou-li trestně odpovědné osoby nebo jejich pobyt neznámy, jest úřad povinen stav věci

objasnití a pátrati po uvedených osobách a jejich pobytu. Taková šetření jest přerušiti, jakmile se ukáže další stíhání marným nebo jakmile se zjistí, že náklad na to potřebný se nesrovnává s velikostí a významem porušení veřejného zájmu správním přestupkem. O přerušeni buď uvědoměn soukromý žalobce, případně poškozený.

§ 53.

Jistota.

(1) Úřad může, pokud tak již předpisy zvláště neustanovují, uložit stranám k zajištění účelu nebo podmínek řízení a jeho nákladů, aby složily jistotu v hotových penězích, nebo může naříditi přiměřené zajištění jiného způsobu. Místo jistoty v hotových penězích může ji strana zříditi v cenných papírech používajících sirotčí jistoty nebo znamenanych na tuzemské burse nebo ve vkladních knížkách (listech) tuzemských spořitel, tuzemských ústavů peněžních nebo tuzemských úvěrních ústavů společenstevních (družstevních) a jejich ústředí, pokud jsou tyto ústavy oprávněny vydávati vkladní knížky (listy).

(2) Složení jistoty podle předcházejícího odstavce budiž uloženo jen, je-li to nutné neb účelné a jen v rozsahu přiměřeném sledovanému účelu a poměrům strany. Složení jistoty nebudiž žádáno na stranách, které osvědčí, že by nemohly jistotu složit bez zkrácení nutné výživy potřebné pro ně a jejich rodiny (právo chudých).

(3) Bylo-li uloženo složit jistotu vzhledem k žádosti strany kdykoliv odvolatelné, budiž zároveň strana upozorněna v rozhodnutí, jímž se ukládá složit jistotu, že se bude míti za to, že od návrhu ustoupila, nevyhoví-li příkazu v dané lhůtě.

(4) Proti uložení jistoty lze podati odvolání. I když bylo podáno odvolání, může úřad v řízení pokračovati, má-li to za nutné ve veřejném zájmu.

(5) O tom, že byla jistota složena, budiž osobě jistotu složivší vydáno ihned potvrzení.

(6) Jistoty použije se ke splnění účelu, pro nějž byla jistota dána. Zbytek vrátí se straně, jistotu složivší. Byl-li splněn účel, pro nějž jistota byla dána, jiným způsobem nebo nebyla-li strana, jistotu složivší, uznána povinnou k plnění, k jehož zajištění jistotu složila, vrátí se jí celá jistota. Byl-li vinou strany, jistotu

složivší, zmařen účel, pro nějž jistota byla dána, a nelze-li pro povahu věci použití jistoty k splnění tohoto účelu, jistota propadá.

Zadržení za účelem předvedení.

§ 54.

(1) Orgány veřejné moci smějí kromě případů v zákonech zvláště uvedených zadržeti osoby, které

1. byly jimi při činu přistiženy, jsou-li orgánu, který je zadržel, neznámy a nemůže-li jejich totožnost býti ihned zjištěna, nebo

2. prchly nebo se skrývají s úmyslem, aby se vyhnuly trestnímu řízení (výkonu trestu), činí přípravy k útěku nebo vzbuzují důvodné podezření útěku, protože nemají v tuzemsku stálého bydliště, řádného zaměstnání, jsou tulačky nebo jsou z místa vykázány, nebo

3. byly jimi při činu přistiženy, a ač byly napomenuty, nepřestávají pokračovati v trestném jednání rušícím veřejný pořádek nebo se snaží takové jednání opakovati.

(2) Jde-li o případ uvedený v odstavci 1, č. 1 nebo 2, jest od zadržení upustiti, dá-li přistižený dostatečnou jistotu (§ 53), že se nebude vyhýbati trestnímu řízení a po případě výkonu trestu.

§ 55.

(1) Každá zadržená osoba budiž bez prodlení, nejdéle však do čtyřiceti osmi hodin, předvedena k místně příslušnému úřadu nebo, kdyby to podle místní vzdálenosti nebylo možné, k nejbližšímu věcně příslušnému úřadu nebo propuštěna na svobodu. Provedl-li zadržení jiný orgán, než orgán bezpečnostní, a není-li vhodnější, aby předvedl sám zadrženou osobu, předá ji nejbližšímu bezpečnostnímu orgánu za účelem předvedení k úřadu. Úřad má předvedenou osobu ihned, nejdéle však do dvaceti čtyř hodin po jejím dodání, vyslechnouti. Další zadržení není dovoleno, leč u tulačků a osob, které nemají v tuzemsku stálého bydliště; celkové zadržení těchto osob nesmí však trvati déle než 14 dnů, a jakmile bylo podáno odvolání proti nález, nesmí býti celkové zadržení prodlouženo na dobu delší, než činí uložený trest vězení, ani v tomto případě však na dobu delší než 14 dnů. Při odsouzení započítá se doba zadržení do trestu. Zadržení, provedené podle § 54, odst. 1, č. 1 nebo 2 jest zrušiti, jakmile zadržená osoba poskytla dosta-

tečnou jistotu (§ 53), že se trestnímu řízení a po případě výkonu trestu nebude vyhýbatí.

(2) Při zadržení a předvedení budiž postupováno tak, aby co nejvíce bylo šetřeno osoby a cti zadrženého. Zadržený budiž, pokud možno, oddělen od vězňů.

Domovní a osobní prohlídka.

§ 56.

Prohlídka bytu a jiných místností náležejících k domácnosti nebo určených k provozování živnosti nebo výdělečné činnosti smí se kromě případů, v kterých je takováto prohlídka podle zvláštních zákonných předpisů dovolena, vykonati jen, jde-li o správní přestupek, na který lze uložit trest vězení vyšší než čtrnáct dnů, a je-li důvodné podezření, že se v uvedených místnostech schovává osoba podezřelá ze správního přestupku neb osoba, na níž má býti vykonán trest vězení za takový přestupek, nebo že jsou tam věci nebo známky, které mohou mít význam pro řízení.

§ 57.

Prohledání osoby, šatstva, které má na sobě, a věcí, které má při sobě, je dovoleno:

1. u osob, u nichž je velmi pravděpodobné, že se tak naleznou věci nebo známky, které mohou mít význam pro řízení o správních přestupcích, za které lze uložit trest vězení vyšší než čtrnáct dnů;

2. u osob, které byly zadrženy (§ 54) a jsou důvodně podezřelé, že mají u sebe nebezpečné věci;

3. u osob, které mají špatnou pověst.

§ 58.

(1) Úřední orgány, vykonávající domovní neb osobní prohlídku, mají se vykazati rozkazem úřadu a vydati osobě, u které prohlídku vykonaly, na její žádost ihned nebo nejdéle do dvaceti čtyř hodin písemné potvrzení o vykonané prohlídce a důvodech pro její provedení a o věcech při ní zabavených.

(2) Bezpečnostní orgány smějí vykonati z vlastní moci domovní neb osobní prohlídku jen, je-li nebezpečí v prodlení.

(3) Ten, u něhož se koná domovní prohlídka, budiž vyzván, aby se jí zúčastnil. Nemůže-li nebo není-li přítomen, budiž k tomu vyzván dospělý člen jeho rodiny, nebo není-li ho, některý jiný člen domácnosti nebo soused.

(4) Má-li se vykonati prohlídka v budově veřejného úřadu, ústavu nebo podniku nebo v budově vojenské, budiž to ohlášeno přednostovi nebo veliteli, kteří se mohou zúčastniti prohlídky sami nebo svým zástupcem.

(5) V budovách a místnostech cizích zastupitelských úřadů v Československé republice působících a jejich členů a v budovách exteritoriálních vůbec, dále u osob exteritoriálních lze vykonati prohlídku jen, pokud to mezinárodní právo dovoluje.

(6) O domovní i osobní prohlídce budiž ihned sepsán protokol, v němž dlužno uvéstí zákonný důvod, pro který byla prohlídka provedena, a jaký byl její výsledek. Nebylo-li nic závadného shledáno, budiž straně ihned vydáno písemné potvrzení.

§ 59.

(1) Domovní a osobní prohlídku lze vykonati zpravidla (odstavec 2) jen po výsledku toho, u něhož nebo na němž se má vykonati, a jen, když výsledkem se nedosáhne ani dobrovolného vydání toho, co se hledá, ani odstranění důvodů, jež vedly k prohlídce.

(2) Od výsledku lze upustiti jen, je-li nebezpečí v prodlení nebo má-li se prohledati místnost obecnstvu volně přístupná.

(3) Domovní i osobní prohlídka budiž vykonána se všemožnou šetrností a to osobní, pokud nejde o lékařskou prohlídku, osobou téhož pohlaví, kterého je osoba, u níž se prohlídka koná.

(4) Prohledávati papíry jiných osob, než obviněného, není dovoleno.

§ 60.

Z a b a v e n í.

(1) Úřad může, pokud již platné předpisy zvláště tak neustanovují, k zabezpečení účelu řízení naříditi zabavení věcí, které podle platných předpisů mají býti prohlášeny za propadlé, mají se zničiti nebo učiniti nepotřebnými, dále věcí, jichž je třeba k vedení důkazu, a věcí, jež byly odňaty nebo pravděpodobně odňaty někomu správním přestupkem stíhatelným z úřední povinnosti.

(2) Při nebezpečí v prodlení neb ustanovují-li tak zvláštní předpisy, mohou také orgány veřejné moci v oboru své působnosti takovéto věci předběžně zabavit, jsou však po-

vinny tomu, komu věci zabavily, je-li znám, dáti o tom potvrzení a učiniti úřadu oznámení.

(3) O zabavení zpraví úřad ty, jichž se týče. Jsou-li neznámí, učiní se o tom veřejná vyhláška na úřední desce nebo jiným obvyklým způsobem.

(4) Úřad může místo zabavení věcí, jež mají býti prohlášeny za propadlé, naříditi, aby byla složena jistota v penězích (§ 53) úměrná ceně těchto věcí.

(5) Nelze-li zabavení jinak provésti, mohou býti zatím zabaveny také schránky (obaly) zabavení nepodléhající, v nichž zabavované věci jsou.

(6) Zabavené věci mohou býti veřejně prodány dražbou nebo z volné ruky za cenu, kterou úřad stanoví, anebo jinak přiměřeně zužitkovány, je-li nebezpečí, že se zkaží, nebo dají-li se uschovati jen s nepoměrným nákladem a není-li jich třeba k vedení důkazu. Výtěžek nastupuje na místo prodaných věcí. V případech, v nichž by mělo býti rozhodnuto, že věci mají býti zničeny nebo učiněny nepotřebnými, prohlásí se výtěžek za ně za propadlý. Prodej pro nepoměrný náklad na uschování se neprovede, byla-li včas složena částka, stačící k uhrazení tohoto nákladu.

(7) Věci, náležející obviněnému, jež byly zabaveny, poněvadž jich je potřeba k vedení důkazu, slouží zároveň jako jistota k zajištění pokuty a nákladů řízení, dále též k zajištění soukromoprávních nároků (§ 122, odst. 2), uplatnil-li poškozený do 8 dnů ode dne, kdy byl zpraven o zabavení, svůj nárok. Nesplnil-li odsouzený takto zajištěné závazky, prodají se zabavené věci (odstavec 6) a s výtěžkem naloží se podle § 53, odst. 6. Stejným způsobem uhradí úřad náklady řízení a soukromoprávní nároky, byly-li zabaveny věci, jimiž byl přestupek spáchán, a neznámý jejich majitel se nepřihlásí do tří měsíců od uveřejnění vyhlášky podle odstavce 3, věty 2: zbytek výtěžku prodeje propadá. Ustanovení předchozí věty se nevztahuje na věci, jež byly někomu odňaty nebo pravděpodobně odňaty správním přestupkem.

(8) Zabavené věci, jež nebyly prohlášeny za propadlé ani zničeny a ohledně nichž nebylo učiněno opatření podle odstavce 7, dále věci, jež byly učiněny nepotřebnými, vrátí se, není-li jich již potřeba v řízení, tomu, komu byly zabaveny. Není-li osoba, jíž byly věci za-

baveny, známá nebo nelze-li zjistiti její bydliště (pobyt), vyzve ji úřad vyhláškou (odstavec 3, věta 2), aby se o věci přihlásila. Neučiní-li tak do tří roků od vyhlášení, věci propadnou. O vrácení věcí, odňatých nebo pravděpodobně odňatých někomu správním přestupkem, platí ustanovení §§ 123 a 124.

(9) Věcmi rozumějí se i listiny.

§ 61.

Povinnost věc vydati.

(1) Každý je povinen vydati úřadu na vyzvání věci, uvedené v § 60, odst. 1.

(2) Toho, kdo odepře vydání, může úřad, není-li pochybností, že věc je v jeho držení, a nelze-li věc odnít ani domovní neb osobní prohlídkou, k tomu donutiti podle předpisů o vykonávacím řízení pořádkovými pokutami. Ustanovení § 84, odst. 4, věty 2 a 3 platí obdobně.

(3) Donucovacích prostředků ani ustanovení o náhradě nákladů (§ 84, odst. 4) nelze užití proti obviněnému, a jde-li o věci, jichž má býti užito k vedení důkazu, ani proti osobám, oprávněným odepřítí svědectví. Ustanovení § 84, odst. 3 platí obdobně.

(4) Proti vyzvání podle odstavce 1 může se ten, kdo není v řízení stranou (§ 29), odvolati.

(5) O vyžádání listin, uložených u soudů, veřejných úřadů, korporací a orgánů, platí ustanovení § 28.

Porádkové pokuty a pokuty pro svévoli.

§ 62.

(1) K zajištění nerušeného chodu řízení může úřad nebo jeho orgán, který řídí úřední úkon, těm, kdo řízení ruší, po bezvýsledném napomenutí uložit pořádkové pokuty do 2000 Kč, při nedobytnosti vězení do pěti dnů, po případě naříditi, aby se vzdálili. Vyloučí-li se takto strana nemající zastoupení nebo zmocněnec, jehož zmocnitel není přítomen, musí úřad učiniti opatření, aby strana tím neutrčila právní újmy.

(2) Na zmocněnce, kteří jsou oprávněni strany zastupovati z povolání, budiž kromě jejich potrestání učiněno disciplinární oznámení. Veřejným orgánům, kteří podléhají disciplinárnímu (kárnému, kázeňskému)

právu, nebudiž ukládána pořádková pokuta, nýbrž budiž na ně učiněno disciplinární oznámení.

(3) Uložení pořádkové pokuty nevylučuje trestní soudní stíhání pro týž čin.

§ 63.

(1) Osobám, které svévolně zavdávají příčinu k řízení nebo je svévolně protahují, může úřad uložit pokutu pro svévoli až do 2000 Kč, při nedobytnosti vězení do pěti dnů. Ustanovení § 62, odst. 2 platí obdobně.

(2) Obviněnému nesmí býti uložen trest pro svévoli.

§ 64.

(1) Pro vyměření pořádkové pokuty a pokuty pro svévoli platí obdobně § 13, odst. 1, věta 2.

(2) Proti uložení pořádkové pokuty nebo pokuty pro svévoli lze se odvolat; odvolání proti uložení pořádkové pokuty nemá odkladného účinku.

HLAVA III.

Trestní příkaz.

§ 65.

(1) Nebyl-li obviněný předveden, lze uložit trest bez dalšího řízení trestním příkazem:

1. bylo-li učiněno oznámení veřejným úřadem nebo jiným orgánem veřejné moci v mezích jeho působnosti a na základě přímého služebního pozorování nebo doznání před ním učiněného neb úředních evidenčních záznamů jím vedených, nebo

2. bylo-li v oznámení učiněném od někoho jiného, než od úřadů neb orgánů uvedených pod č. 1, spáchání přestupku prokázáno veřejnou nebo soukromou listinou.

(2) Pokud zvláštní předpisy neustanovují jinak, může býti trestním příkazem uložena pokuta do 500 Kč nebo vězení do dvou dnů nebo náhradní trest vězení do dvou dnů.

(3) Jestliže cena zabavených věcí nebo škoda správním přestupkem způsobená nepřesahuje částku 1000 Kč, může býti v trestním příkazu v mezích platných předpisů zároveň

a) vysloveno, že zabavené věci propadají nebo že se mají zničit nebo učiniti nepotřebnými;

b) rozhodnuto o nároku na náhradu škody (§ 122, odst. 2 a § 124), určuje-li se výše škody podle vydané sazby, nebo o nároku na vrácení věci (§§ 123 a 124).

(*) Trestní příkaz nelze vydati proti osobám mladistvým.

§ 66.

(1) V trestním příkazu nechť výrok obsahuje též náležitosti, uvedené v § 96, odst. 4, a vyzvání, a b y pokuta byla zaplácena, po případě trest vězení byl nastoupen do 15 dnů.

(2) K odůvodnění trestního příkazu buď uveden úřad, orgán neb osoba, od níž pochází trestní oznámení, po případě průkaz, podle něhož je vina obviněného dokázána.

§ 67.

(1) Proti trestnímu příkazu může strana do patnácti dnů ode dne jeho vydání (§ 98, odst. 3) podat odpor a zároveň uvést důkazní prostředky, jichž hodlá v řízení použít. Odpor budiž podán u úřadu, který trestní příkaz vydal. Ustanovení § 99, odst. 2, § 100, odst. 2 a § 103, odst. 1 platí obdobně.

(2) Včasným podáním odporu pozbývá trestní příkaz platnosti a zavede se řádné řízení, přičemž obsah odporu může být považován za ospravedlnění ve smyslu § 70.

(3) V zavedeném řízení nelze uložit trest přísnější, než jaký byl uložen v trestním příkazu, leč by vyšly na jevo přitěžující okolnosti, k nimž při vydání trestního příkazu nebylo přihlíženo.

§ 68.

(1) Úřady mohou v mezích své trestní pravomoci zmocnit orgány veřejné moci, aby pro správní přestupky osobám, které byly přistiženy při činu a jsou ochotny pokutu zaplatit, ukládaly na místě trestním příkazem pokuty a ihned je vybíraly; pokuty na přestupky ukládají se v mezích zákonných sazeb, nesmějí však převyšovati v jednotlivém případě částku 300 Kč. Tohoto ustanovení nelze použít při správních přestupcích, které se stíhají jen k návrhu nebo k soukromé žalobě; mimo to ho nelze použít tehdy, byla-li správním přestupkem způsobena škoda, o níž lze rozhodnouti spolu s věcí trestní.

(2) Není-li zmocňující úřad vůči orgánu veřejné moci úřadem služebním, může být zmoc-

nění dáno jen se souhlasem služebního úřadu (orgánu).

(3) Orgánům veřejné moci, jejichž úřední činnost se vztahuje na území přesahující správní obvod obce, může dát okresní úřad zmocnění podle odstavce 1 i v oboru trestní pravomoci obcí. Orgánům veřejné moci, jejichž úřední činnost se vztahuje na území přesahující správní obvod okresu, může dát zemský úřad zmocnění podle odstavce 1 i v oboru trestní pravomoci obcí a okresních (státních policejních) úřadů.

(4) Obsah zmocnění budiž uveden v listině, kterou je zmocněný orgán povinen se vykázáti při úředním jednání, požádá-li o to přistižený.

(5) Trestní příkaz podle odstavce 1 budiž vydán ve třech vyhotoveních na tiskopise postupně číslovaném a necht' obsahuje označení zmocněného orgánu, případně úřadu (orgánu), jemuž je zmocněný orgán služebně přidělen, výši pokuty a úřední razítko, po případě též označení úřadu, jehož jménem bylo zakročeno. Jedno vyhotovení budiž vydáno potrestanému, druhé budiž předloženo příslušnému úřadu zároveň s vybranou pokutou a třetí zůstane v pokutovém bloku.

(6) Není-li přistižená osoba ochotna zaplatiti pokutu, zmocněný orgán pokutu nevyměří a učiní trestní oznámení příslušnému úřadu. Jsou-li předpoklady pro zadržení a předvedení, zadrží a předvede přistiženou osobu.

(7) Zmocněný orgán je povinen poučiti přistiženou osobu o jejím právu, odepřít zaplacení pokuty, o následcích tohoto odepření a o tom, že proti trestnímu příkazu není opravný prostředek.

(8) Je-li přistižená osoba ochotna pokutu zaplatiti, avšak nemůže-li tak na místě učiniti, vydá zmocněný orgán trestní příkaz, který je vyhotoven způsobem uvedeným v odstavci 5 a obsahuje vedle údajů tam stanovených i poučení o tom, kde a do kdy má býti pokuta zaplacená a o následcích nezaplacení. Nebude-li pokuta zaplacená v určené lhůtě, pozbude trestní příkaz platnosti a nastoupí řádné řízení trestní.

(9) Trestní příkaz může býti vydán vhodným způsobem i v nepřítomnosti osoby, jež trestný čin spáchala, na př. tím, že zmocněný orgán připevní příkaz, vyhotovený podle odstavce 8, na věc, kterou byl trestný čin spáchán a pod. Ustanovení poslední věty odstavce 8 platí i pro tento případ.

(10) Proti trestnímu příkazu vydanému podle tohoto paragrafu není opravného prostředku.

(11) Opatření podle odstavců 1 a 3 buďtež obvyklým způsobem vyhlášena.

HLAVA IV.

Řízení do vydání rozhodnutí první stolice.

Oddíl 1.

Všeobecné zásady.

§ 69.

(1) Úřad má kromě případů, upravených zvláštními předpisy, upustiti od zavedení řízení nebo zavedené řízení zastaviti, jestliže

1. čin, který se obviněnému klade za vinu, nemůže býti prokázán nebo není správním přestupkem nebo

2. obviněný přestupku jemu za vinu kladeného se nedopustil nebo jsou tu skutečnosti, které trestnost vylučují nebo ruší, nebo

3. soukromý žalobce před vydáním nálezů od stíhání upustil nebo nevyhověl v ustanovené lhůtě bez řádného ospravedlnění obsílce nebo jinému úřednímu příkazu týkajícímu se řízení, ač byl na tento následek úřadem výslovně upozorněn,

4. mladistvý se dopustil trestného činu nepatrného významu a odsouzení se nejeví účelným.

(2) Nevyžaduje-li veřejný zájem potrestání, může úřad upustiti od zavedení řízení nebo zavedené řízení kdykoliv zastaviti, byla-li správním přestupkem způsobená škoda nahrazena a lze-li se důvodně nadíti, že se obviněný budoucně i bez výkonu trestu poklesku vystříhá.

(3) Jestliže úřad řízení nezavede nebo je zastaví, vydá o tom rozhodnutí soukromému žalobci, případně poškozenému. Jinak poznamená to s krátkým odůvodněním ve spise a potvrdí to obviněnému k jeho žádosti.

§ 70.

(1) Neupustí-li úřad od zavedení řízení nebo není-li potrestání provedeno trestním příkazem, konečně podá-li obviněný proti vydanému trestnímu příkazu odpor, provede úřad řízení, v němž dá příležitost obviněnému, aby se

ospravedlnil, a ostatním stranám, aby uplatnily svá práva a své právní zájmy.

(2) Ospravedlnění obviněného se může státi výsledkem, a to i u úřadu dožádaného, nebo se souhlasem úřadu písemně.

(3) Souhlasí-li úřad s tím, aby se obviněný písemně ospravedlnil, nechť obsílka obsahuje též zřetelné označení činu, který se obviněnému klade za vinu, jakož i předpisu, který byl porušen.

(4) Nedostaví-li se obviněný k výsledku nebo neospravedlní-li se písemně ve stanovené lhůtě, může býti řízení provedeno i bez jeho výsledku, jestliže byl obviněný v obsílce na to výslovně upozorněn a byla-li mu obsílka doručena do vlastních rukou.

(5) Obviněný mladistvý musí však býti před vydáním nálezu slyšen.

§ 71.

V řízení úřad postupuje z úřední moci, určuje — šetře ustanovení tohoto zákona — postup řízení, rozhoduje o tom, které důkazy mají býti provedeny, může provést ústní jednání (§ 74 a násl.) a hledí k tomu, aby řízením byl zjištěn stav věci směřodátný pro rozhodnutí, pokud však jde o vyšetření správního přestupku, pravdivý stav věci a aby řízení bylo vedeno co nejúčelněji, nejrychleji, nejjednodušeji a nejlevněji. Úřad je povinen se stejnou pečlivostí zjistiti a uvážiti všechny okolnosti svědčící proti obviněnému i v jeho prospěch.

§ 72.

(1) Úřad jest oprávněn, neustanovují-li zvláštní předpisy jinak, učiniti si pro své rozhodnutí úsudek i o předběžných otázkách, o nichž jako o otázkách hlavních přísluší rozhodovati jiným úřadům (orgánům) nebo soudům.

(2) Úřad může však také řízení přerušiti až do pravoplatného rozhodnutí předběžné otázky příslušným úřadem (orgánem) nebo soudem, jestliže řízení o předběžné otázce u příslušného úřadu (orgánu) nebo soudu je již zahájeno nebo se mezi řízením zahájí. Úřad může také řízení přerušiti a uložití straně, aby do určité lhůty zahájení řízení o předběžné otázce u příslušného úřadu (orgánu) nebo soudu navrhla, a po marném uplynutí lhůty v řízení pokračovati. V případech, kde úřad nesmí podle zákonných předpisů řešiti předběžnou otázku, budiž řízení přerušeno do

rozhodnutí soudu nebo příslušného úřadu (orgánu).

§ 73.

(1) Obviněný budiž na počátku svého prvního výslechu dotázán na své plné jméno, jakož i osobní, majetkové, výdělkové a rodinné poměry. Jsou-li údaje o tom již ve spisech, buďtež mu sděleny, aby je buď uznal neb opravil.

(2) Obviněný nemůže býti nucen k odpovědi na kladené otázky.

§ 74.

(1) Koná-li se ústní jednání (§ 71), jest k němu obeslati strany, případně svědky nebo znalce nebo jiné osoby, jejichž přítomností je při tom třeba.

(2) Ústní jednání budiž ustanoveno vždy tak, aby se obeslané osoby mohly k němu dostavit včas.

(3) Je-li třeba provést při ústním jednání důkaz ohledáním (§ 93), budiž ústní jednání provedeno zpravidla na místě, na němž se má vykonati ohledání, jinak u úřadu anebo na jiném místě, které jest podle povahy případu nejúčelnější.

(4) Obsílky k ústnímu jednání buďtež doručeny podle § 45 a obsahujtěž poučení o právních následcích nedostavení se, uvedených v odstavci 5, v § 69, odst. 1, č. 3 a v § 70, odst. 4.

(5) Jestliže zmešká jednání bez dostatečné omluvy strana, k jejíž žádosti bylo řízení zavedeno, má se za to, že žádost vzala zpět, není-li z veřejných důvodů potřeba, aby se věc projednala.

§ 75.

(1) Úřední orgán řídící ústní jednání má po zahájení ústního jednání především zjišťovati, které osoby a v jaké vlastnosti (strana, svědek, znalec atd.) jsou přítomny a zda zastupci a zmocněnci jsou oprávněni k zastupování, a na to sděliti přítomným stručně, avšak výstižně a jasně předmět jednání.

(2) Úřední orgán ústní jednání řídící určuje pořad, v jakém předmět ústního jednání má býti probrán, zejména v jakém pořadu mají býti strany slyšeny a důkazy prováděny, rozhoduje o připuštění nebo zamítnutí návrhů neb otázek účastníků jednání, provádí připuštěné důkazy a pečuje otázkami účastníků

jednání davanými, jakož i jiným způsobem o to, aby stav věci (§ 71) byl zjištěn.

(3) Přítomným stranám budiž zachováno při ústním jednání právo na slyšení (§ 70). Strany jsou oprávněny činit návrhy věci se týkající a jsou povinny uvádět k jejich odůvodnění příslušné skutkové okolnosti. Rovněž mají strany právo vyjádřit se o návrzích, skutkových tvrzeních a právních vývodech jinou stranou přednesených a důkazem jí nabídnutých. Byly-li při ústním jednání nebo mimo ně provedeny důkazy, musí být výsledky všech provedených důkazů stranám, pokud se toho nezřeknou, sděleny a strany mají právo, aby se o výsledku provedených důkazů vyjádřily.

(4) Úřad může učinit opatření, aby některé části jednání, zejména řeč zástupce mladistvého a výslech svědků a znalců o osobě mladistvého, byly provedeny v nepřítomnosti mladistvého, lze-li se obávat, že by tato část jednání mohla na něho působit nepříznivě. Nové skutečnosti při tom na jevo vyšlé, jež odůvodňují podezření proti mladistvému, buďte mu před ukončením jednání oznámeny, aby se mohl o nich vyjádřit.

(5) Úřední orgán řídící ústní jednání jest oprávněn je odročit nebo přerušit. Bylo-li ústní jednání odročeno, má úřední orgán je řídit co možná ihned ustanovit, kdy a kde bude v něm pokračováno, a přítomným to ústně oznámit.

(6) Bylo-li ústní jednání odročeno, má úřední orgán je řídit na počátku nového ústního jednání stručně, avšak výstižně zopakovat výsledky dosavadního jednání a sdělit stranám výsledky důkazů mezi tím provedených a teprve potom v jednání pokračovat.

§ 76.

(1) Průběh řízení budiž vyznačen v trestním záznamu, který má zejména obsahovat:

1. označení úřadu provádějícího řízení,
2. osobní data obviněného (§ 73, odst. 1),
3. označení činu, který se obviněnému klade za vinu a uplatňovaných soukromoprávních nároků,
4. ospravedlnění nebo doznání obviněného,
5. podstatné výpovědi svědků a znalců a jiné výsledky důkazního řízení a případné vyjádření obviněného nebo jiných stran o nich,
6. rozhodnutí (§ 95),

7. datum prohlášení (doručení) rozhodnutí.

(2) Všecky údaje v záznamu buďte sepsány stručně a výstižně; jinak platí ohledně zápisu prohlášení účastníků řízení ustanovení § 36, odst. 3, 5 až 7 a §§ 37 a 38. Pokud o jednotlivých úkonech v řízení byly sepsány samostatné protokoly, buďte připojeny k trestnímu záznamu a v příslušných rubrikách záznamu budiž na to krátce poukázáno.

Oddíl 2.

Důkazní řízení.

Všeobecné zásady o důkazu.

§ 77.

(1) Skutečnosti všeobecně známé nebo známé úřadu z jeho vlastní úřední činnosti, jakož i skutečnosti, pro jejichž existenci stanoví zákon právní domněnku, nepotřebují důkazu. Důkaz opaku je přípustěn, pokud to zákon nevylučuje.

(2) Jinak úřad, přihlížející k výsledkům řízení, volně ocení, zda má být nějaká skutečnost považována za prokázanou čili nic.

(3) Stranám musí být dána příležitost, aby nabyly vědomosti o výsledku provedeného důkazu, pokud se ho použije k odůvodnění v rozhodnutí (§ 96, odst. 5), a vyjádřily se o něm.

(4) Strany — vyjímaje obviněného — jsou povinny svá tvrzení, pokud je jim to možno, dokázati a za tím účelem dodati nebo aspoň označiti úřadu důkazy jim známé.

§ 78.

Jako důkazu lze použítí všeho, co se hodí ke zjištění rozhodného stavu věci a je podle povahy případu potřebné. Důkaz výsledkem stran je nepřipustný.

Důkaz listinami a věcmi převzedy.

§ 79.

(1) Listiny, které byly v předepsané formě zřízeny v tuzemsku některým veřejným úřadem (orgánem) v mezích jeho úředního oprávnění neb od osoby veřejnou věrou nadané v oboru působnosti jí příkázaném (veřejné listiny), podávají úplný důkaz toho, co v nich úřadem (orgánem) úředně jest nařízeno nebo prohlášeno neb úřadem (orgánem) neb osobou ke zřizování listin povolanou, do-

svědčeno. Totéž platí o listinách, které byly zřízeny sice mimo tuzemsko, avšak v mezích jejich úředních oprávnění veřejnými úřady (orgány), které jsou podřízeny některému tuzemskému úřadu (orgánu) nebo vykonávají funkce československých zastupitelských úřadů.

(2) Pokud není v mezinárodních smlouvách jinak ustanoveno, mají listiny zřízené v cizině, které na místě, v němž byly zřízeny platí za veřejné listiny a jako veřejné listiny tam požívají plné průvodnosti, předpokládajíc vzájemnost, průvodnost veřejných listin, jsou-li ověřeny příslušným úřadem (orgánem) československé republiky nebo veřejným úřadem (orgánem) vykonávajícím funkce československých zastupitelských úřadů.

(3) Stejnou průvodnost mají také jiné listiny, které jsou zákonnými předpisy prohlášeny za veřejné listiny.

(4) Důkaz o tom, že obsah listiny neodpovídá skutečnosti, jest připuštěn.

§ 80.

Soukromé listiny podepsané vydatelem neb opatřené jeho znamením ruky ověřeným soudem nebo veřejným notářem nebo úřadem (orgánem), vykonávajícím funkce československého zastupitelského úřadu, podávají, pokud není opak dokázán, úplný důkaz o tom, že prohlášení v nich obsažená pocházejí od vydatele.

§ 81.

Je-li předložen místo listiny jen její neověřený opis, úřad volně ocení, pokud opisu lze dáti věru jako původní listině.

§ 82.

Ustanovení o listinném důkazu platí obdobně také o přezvědých věcech (pomníků, hraničních znameních, meznících, cejchovních a značkových kůlech a pod.).

D ů k a z s v ě d k y.

§ 83.

Jako svědkové nesmějí býti vyslechnuti:

1. osoby, které nejsou s to své pozorování sdělit nebo v době, na kterou se má jejich výpověď vztahovati, nebyly způsobilé, aby vnímaly skutečnost, která má býti dokázána;

2. duchovní o tom, co jim bylo svěřeno při zpovědi nebo jinak pod pečeti duchovní mlčivosti;

3. osoby, které jsou ve státní nebo vojenské službě nebo z ní vystoupily, jestliže by svou výpověď porušily povinnost úředního tajemství jim uloženou, pokud jí nebyly platně zproštěny.

§ 84.

(1) Svědecká výpověď může býti odepřena:

1. příbuznými a sešvakřenými obviněného v pokolení přímém, jeho manželem nebo manželkou a jejich sourozenci, jeho sourozenci a jejich manželi nebo manželkami, i když manželství založivší takový poměr již netrvá;

2. jinými osobami, které jsou nebo byly k obviněnému v takovém poměru rodinném, přátelském nebo milostném, že by pociťovaly újmu, kterou by obviněný utrpěl, jako újmu vlastní;

3. k otázkám, na něž by odpověď způsobila přímo značnou majetkovou škodu nebo nebezpečí trestního stíhání svědkovi neb osobě, jsoucí k němu v poměru uvedeném pod č. 1 nebo 2, anebo jim byla k hanbě;

4. k otázkám, na něž by svědek nemohl odpovědět, leč by porušil povinnost mlčivosti jemu uloženou a státem uznanou, které nebyl platně zproštěn, nebo leč by prozradil umělecké, výrobní neb obchodní tajemství;

5. jde-li o osoby, jež zastupují strany z povolání, o tom, co jim bylo jakožto zmocněncům stran od nich svěřeno.

(2) Výpověď o narození, sňatku a úmrtí osob naznačených v odstavci 1, č. 3 nesmí býti odepřena pro nebezpečí majetkové škody.

(3) Chce-li svědek výpověď odepřít, má důvody odepření uvést, a je-li třeba, osvědčiti.

(4) Odepře-li svědek neoprávněně výpověď, může jej úřad k tomu donutiti podle předpisů o vykonávacím řízení pořádkovými pokutami. Kromě toho může mu býti uložena náhrada nákladů způsobených neoprávněným odepřením výpovědi. Proti uložení takové náhrady může svědek podati odvolání.

§ 85.

Svědeckou výpověď mohou dále odepřít:

1. prezident republiky o věcech souvisících s jeho úřadem, a to i když přestal býti prezidentem;

2. členové Národního shromáždění o věcech, které jim byly svěřeny jako členům Národního shromáždění, a to i když přestali být jeho členy.

§ 86.

(1) Svědeck budiž na počátku svého výslechu dotázán na své osobní poměry pro výslech rozhodné, podle potřeby budiž poučen o důvodech odepřítí výpověď a budiž napomenut, že má vypovídati pravdu, že nesmí nic zatajiti a že má vypovídati tak, aby mohl svou výpověď, bude-li třeba, stvrditi slibem místo přísahy; při tom budiž upozorněn na trestní následky křivé výpovědi.

(2) K udání pravdy mohou být svědkové zavázáni, jde-li o zvlášť důležité rozhodné skutečnosti, vzetím do slibu místo přísahy (§ 87) před výslechem nebo po něm.

(3) Osoby, které byly odsouzeny pro křivé svědectví nebo pro křivou přísahu (slib místo přísahy) nebo v době výslechu nedovršily čtrnáctého roku věku nebo pro slabost rozumu nemají dostatečné představy o podstatě a významu přísahy (slibu), nesmějí být jako svědkové vzati do slibu místo přísahy.

(4) Jsou-li veřejní orgánové, kteří složili služební přísahu nebo slib, vyslýcháni jako svědkové o tom, co pozorovali ve službě, budiž jim místo vzetí do slibu připomenuta služební přísaha nebo slib.

(5) Svědkové buďtež zpravidla vyslýcháni jednotlivě za nepřítomnosti těch, kteří mají být vyslechnuti po nich.

§ 87.

(1) Svědek potvrzuje svou výpověď tímto slibem místo přísahy: „Na svou čest a svědomí ujišťuji, že podle svého nejlepšího vědomí a svědomí vypovím (jsem vypověděl) čistou pravdu na otázky mi kladené a že, co se těchto otázek týče, nic nezamlčím (jsem nezamlčel)“.

(2) Neoprávněné odepření slibu místo přísahy má stejný účinek, jako neoprávněné odepření svědecké výpovědi.

§ 88.

O svědeckém výslechu osob exteritoriálních a cizích konsulů platí předpisy mezinárodního práva.

§ 89.

(1) Svědecký výslech může být proveden i mimo ústní jednání.

(2) Ustanovení o svědeckém výsledku platí obdobně, bylo-li postupováno podle § 40, odst. 2, věty 3 (písemné sdělení o okolnostech, které úřad zjišťuje).

D ů k a z z n a l c i.

§ 90.

(1) Důkaz znalci se provádí, je-li ke zjištění skutkové podstaty třeba, aby nějaké skutečnosti nebo stavy byly poznány podle zvláštních odborných znalostí nebo zkušeností nebo aby ze skutečností nebo stavů takto seznávaných byly stejným způsobem vyvoděny závěry.

(2) Jakožto znalců sluší použití především odborných orgánů přidělených úřadu nebo ustanovených pro úřad (úředních znalců). Nemá-li jich úřad po ruce nebo je-li to vzhledem k povaze případu nutno, lze za znalce přibrati i jiné osoby, zejména jsou-li ustanoveny veřejně k tomu, aby podávaly posudky žádaného druhu, nebo zabývají-li se veřejně vědou, uměním nebo živností, jejichž znalost jest předpokladem žádaného posudku nebo k jejichž vykonávání jsou veřejně ustanoveny nebo zmocněny.

(3) Znalec je vyloučen z podání znaleckého posudku z důvodů, ze kterých jsou podjati úřední orgány podle § 26 a vyloučení svědkové z vydání svědectví. Namítá-li strana, že je znalec vyloučen z podání posudku, musí tak učiniti dříve, než znalec podal svůj znalecký posudek, po případě ihned, jakmile se dověděla o osobě znalce neb o důvodu vylučovacím. Znalec může odepřít podání znaleckého posudku z těchž důvodů, z kterých může svědek odepřít svědeckou výpověď. Ustanovení § 84, odst. 3 platí obdobně.

(4) Kdo není podle odstavce 3 vyloučen z podání znaleckého posudku nebo ho zproštěn, je povinen před úřadem jako znalec vypovídati. Odepřel-li znalec neoprávněně podati znalecký posudek, budiž postupováno obdobně podle ustanovení § 84, odst. 4.

(5) O znaleckém výsledku osob exteritoriálních a cizích konsulů platí předpisy mezinárodního práva.

§ 91.

(1) Nejsou-li neúřední znalci již všeobecně vzati do přísahy (slibu), buďtež před podáním znaleckého posudku vzati do slibu místo přísahy.

(2) Formule slibu místo přísahy zní:

„Na svou čest a svědomí slibuji, že podám svůj znalecký posudek v otázkách mi předložených po přesném zkoumání bez jakéhokoli stranictví a vedlejších ohledů podle svého nejlepšího vědomí a svých odborných znalostí věrně a pravdivě“. Ustanovení § 87, odst. 2 platí obdobně.

§ 92.

(1) Počet a osoby znalců určuje úřad, přihlížející při tom k návrhům stran a povaze věci.

(2) Znalecký důkaz se provádí zpravidla při ústním jednání za účasti stran. Podle povahy věci lze však znalecký důkaz provést i mimo ústní jednání; také může úřad uložit úřednímu znalci, aby podal znalecký posudek na základě samostatného ohledání provedeného mimo ústní jednání.

§ 93.

D ů k a z o h l e d á n í m.

(1) K objasnění věci může úřad k návrhu nebo z úřední moci provést ohledání, a to, uzná-li toho potřebu, s přibráním znalců.

(2) Ohledání věci, která se k úřadu dá snadno dopravit, provede se u úřadu, jinak na místě samém.

(3) Každý, kdo je vlastníkem nebo držitelem věci, místnosti nebo pozemku, jež mají býti ohledány nebo v nichž jest věc, jež je předmětem ohledání, nebo přes něž je přístup k věci, místnosti nebo pozemku, jež mají býti ohledány, je povinen trpěti ohledání takové věci, místnosti nebo pozemku a nezbytný přístup do místnosti nebo na pozemek úředním orgánům, a uzná-li to úřad za nutné, i znalcům a stranám za tím účelem, aby ohledání mohlo býti vykonáno.

(4) Úřad jest povinen dbáti toho, aby nebylo ohledání zneužito k porušení uměleckého, výrobního neb obchodního tajemství; za tím účelem může orgán ohledání řídící protokolárně zavázati zúčastněné osoby výslovně

k této povinnosti s upozorněním na trestní následky neuposlechnutí.

(5) Byla-li vlastníku (držiteli) označenému v odstavci 3 způsobena ohledáním škoda, rozhodne úřad, žádá-li o to poškozený do patnácti dnů ode dne ohledání, o povinnosti k náhradě škody a o výši této náhrady. Z tohoto rozhodnutí je možno se odvolati.

(6) O ohledání nemovitostí exteritoriálních a místností a věcí v nich platí ustanovení mezinárodního práva.

(7) Ohledání nemovitostí vojenských nebo vojskem obsazených, jakož i místností a věcí v nich je dovoleno jen s vědomím příslušného velitelství, které se co možná zúčastní ohledání svým zástupcem.

(8) Ohledání nemovitostí veřejného úřadu, ústavu nebo podniku, jakož i místností a věcí v nich, dále k provozu určených budov a pozemků železnic, sloužících veřejné dopravě, jest dovoleno jen s vědomím příslušného úřadu (orgánu), který se co možná zúčastní ohledání svým zástupcem.

§ 94.

O s v ě d ě n í.

Kdo má své tvrzení o některé okolnosti učiniti hodnověrným (osvědčiti), může k tomu použití všech vhodných důkazů kromě těch, jež nelze bez průtahu provést. Osvědčování není vázáno předpisy platnými pro dokazování.

HLAVA V.

Rozhodnutí.

§ 95.

(1) Rozhodnutí, jímž se obviněný odsuzuje, budiž označeno jako nález, rozhodnutí podle hlavy III jako trestní příkaz, jiné rozhodnutí jako výměr, leč by šlo o rozhodnutí uvedené v § 99, odst. 3, proti němuž nemohou strany podati samostatné odvolání.

(2) V písemném rozhodnutí, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, budiž označen úřad, který je vydává, uvedeno datum a připojen podpis úředního orgánu k tomu oprávněného. Podpis může býti nahrazen ověřením kanceláře, že vyhotovení souhlasí s vyřízením.

(3) Rozhodnutí má, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, obsahovati výrok, odůvodnění, jakož i, nejde-li o rozhodnutí ústředního úřadu, poučení o opravném prostředku. Odůvodnění není třeba, pokud se stranám v plném rozsahu vyhovuje a není námitek jiné strany.

§ 96.

(1) Výrok má úplně vyřídit projednávanou věc a všechny návrhy stran, jakož i případnou otázku nákladů řízení, a to ve znění zřetelném a co možná stručném.

(2) Lze-li předmět jednání rozdělit podle několika bodů, může, je-li to účelné, býti rozhodnuto o některém z těchto bodů zvláště.

(3) Vyslovuje-li se povinnost něco plnit, budiž ve výroku stanovena přiměřená lhůta ke splnění uložené povinnosti.

(4) V nálezu tvoří obsah výroku:

a) označení činu, který má úřad za prokázaný, a osob, jež se činu dopustily,

b) označení předpisu, který činem byl porušen,

c) výrok o tom, jaký trest se ukládá a kterého předpisu bylo užito,

d) případné rozhodnutí o soukromoprávních nárocích,

e) případné rozhodnutí o propadnutí věcí, zničení věcí nebo učinění jich nepotřebnými,

f) rozhodnutí o nákladech řízení,

g) případný výrok podle § 9, odst. 3,

h) případné zvláštní příkazy a opatření.

(5) V odůvodnění, není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, buďte shrnuty stručným a zřetelným způsobem výsledky řízení a právní posouzení věci, případně i úvahy, jež rozhodovaly při oceňování důkazů, jde-li o nález, též polehčující nebo přitěžující okolnosti.

§ 97.

(1) Poučení o opravném prostředku má obsahovati údaj, zda je rozhodnutí konečné či zda a jaký opravný prostředek lze podat, v které lhůtě a u kterého úřadu.

(2) Nesprávné nebo neúplné poučení nemůže býti straně na újmu.

(3) Bylo-li dáno straně nesprávné poučení, že rozhodnutí je konečné, nebo nebylo-li straně dáno poučení vůbec, platí ustanovení § 109, odst. 1, č. 2 a 3.

(4) Nebyla-li v poučení uvedena lhůta k podání opravného prostředku, může strana do patnácti dnů buď podati opravný prostředek nebo žádati, aby rozhodnutí bylo doplněno poučením o lhůtě k podání opravného prostředku.

(5) Byl-li opravný prostředek podán z toho důvodu, že rozhodnutí bylo opatřeno nesprávným poučením, že opravný prostředek je přípustný, zruší úřad bezprostředně nadřízený úřadu, jenž rozhodnutí vydal, toto rozhodnutí a nařídí, aby bylo vydáno rozhodnutí se správným poučením o opravných prostředcích.

§ 98.

(1) Rozhodnutí se vydávají zpravidla ústně, jsou-li strany přítomny, jinak písemně.

(2) Obsah ústně prohlášeného rozhodnutí budiž zapsán do trestního záznamu nebo do protokolu o jednání, při němž rozhodnutí bylo prohlášeno. Strany mohou žádati, aby jim ústně prohlášené rozhodnutí bylo doručeno ještě písemně. Podá-li strana takovou žádost před uplynutím lhůty k podání opravného prostředku, staví se tím běh této lhůty ode dne podání žádosti až do dne doručení písemného rozhodnutí.

(3) Rozhodnutí je vydáno, pokud ve správních předpisech není ustanoveno jinak, doručením písemného jeho vyhotovení, bylo-li prohlášeno ústně v přítomnosti stran, ústním prohlášením.

(4) Chyby ve psaní nebo v počtech, jakož i jiné patrné nesprávnosti v rozhodnutí nebo v jeho vyhotovení může úřad kdykoli z úřední moci nebo k návrhu opravit.

HLAVA VI.

Odvolání.

§ 99.

(1) Pokud opravný prostředek není vyloučen a není připuštěn odpor (§ 67, odst. 1), mohou se strany z rozhodnutí odvolati.

(2) Odvolání není přípustné, jestliže se strany po vydání (§ 98, odst. 3) rozhodnutí písemně nebo do protokolu vzdaly odvolání.

(3) Z rozhodnutí, která byla vyvolána projednáváním určité věci a jež úřad učiní za řízení, lze podati odvolání jen, když je to výslovně připuštěno, a jen, pokud je přípustné

odvolání proti závěrečnému rozhodnutí, t. j. proti rozhodnutí, jímž bylo ukončeno řízení, v jehož průběhu naříkané rozhodnutí bylo učiněno.

(4) Pokud proti rozhodnutím, učiněným za řízení (odstavec 3), není přípustné samostatné odvolání, lze si na ně stěžovati buďto samostatnými námitkami nebo v odvolání podaném proti závěrečnému rozhodnutí, je-li takové odvolání přípustné. O samostatných námitkách rozhodne úřad, dojdou-li včas, v závěrečném rozhodnutí. Dojdou-li takovéto námitky později, naloží s nimi jako s odvoláním.

§ 100.

(1) Odvolací lhůta činí ve všech případech patnáct dnů ode dne vydání (§ 98, odst. 3) rozhodnutí v odpor vzatého.

(2) Lhůta je zachována, bylo-li odvolání v odvolací lhůtě podáno na poštu k dopravě úřadu, u něhož odvolání má být podáno.

§ 101.

Odvolání jest podati vždy u úřadu, který ve věci rozhodl v první stolici.

§ 102.

(1) Pokud tento zákon jinak nestanoví, má včas podané odvolání odkladný účinek.

(2) Pokud jde o rozhodnutí podle § 99, odst. 3, může úřad odkladný účinek vyloučiti, jestliže okamžitý výkon jest odůvodněn nebezpečím v prodlení v zájmu strany nebo náležitým zájmem veřejným.

(3) Rozhodnutí, jímž se vylučuje odkladný účinek odvolání, budiž pojato co možná již do rozhodnutí, které se vydává ve věci, jinak budiž učiněno po podání odvolání.

(4) Proti rozhodnutí, jímž se vylučuje odkladný účinek odvolání, není odvolání přípustné.

§ 103.

(1) Odvolání, jež bylo podáno opožděně nebo není přípustné, odmítne úřad, u něhož odvolání má být podáno (§ 101).

(2) V ostatních případech rozhoduje o odvolání odvolací úřad. Dospěl-li však úřad, který vydal rozhodnutí, k názoru, že odvolání by se mohlo vyhověti, může sám vyhověti odvolacímu návrhu a vyříditi odvolání, nedotýká-li se rozhodnutí v odpor vzaté nikoho ji-

ného než odvolatele, a je-li odvolatelem některý z odsouzených, netýká-li se rozhodnutí v odpor vzaté nikoho jiného než odvolatele a ostatních odsouzených. Ustanovení § 106, odst. 3 platí obdobně.

§ 104.

Byly-li v odvolání uvedeny nové skutečnosti nebo navrženy nové důkazy, má úřad o tom, pokud nejsou novoty vůbec vyloučeny, ihned vyrozumět odvolatelovy odpůrce a dát jim příležitost, aby se v přiměřené, patnáct dnů nepřesahující lhůtě, k němu vyjádřili, s upozorněním, že nebude hleděno na vyjádření došlá po stanovené lhůtě.

§ 105.

(1) Je-li třeba, aby řízení bylo doplněno, dá je odvolací úřad doplnit nebo je doplní sám, zejména, uspoří-li se tím čas a náklady.

(2) Je-li stav věci podle spisů zjištěn tak nedostatečně, že je nevyhnutelné provést neb opakovatí ústní jednání, má odvolací úřad zrušit rozhodnutí a vrátit věc úřadu první instance, aby ji znovu projednal a vydal nové rozhodnutí.

(3) Vyjma případ uvedený v odstavci 2, rozhodne odvolací úřad vždy ve věci samé.

§ 106.

(1) Odvolací úřad, rozhoduje o odvolání, jest oprávněn nahradit jak výrok, tak i odůvodnění nižšího úřadu svým výrokem neb odůvodněním a podle toho v odpor vzaté rozhodnutí v každém směru změnit nebo doplnit.

(2) Odvolací úřad, pokud není jinak stanoveno, je vázán návrhem odvolání a může změnit rozhodnutí v neprospěch odvolatele jen k odvolání odpůrcovu souběžně projednávanému.

(3) Zjistí-li odvolací úřad, rozhoduje o odvolání, že byl na újmu některého obviněného porušen správní předpis, má, i když toto porušení nebylo uplatněno, rozhodnouti, jako by bylo uplatněno všemi obviněnými, na jejich újmu právní předpis byl porušen, třebas i nepodal odvolání. Prospívá-li důvod, o který se opírá rozhodnutí úřadu rozhodujícího o odvolání ve prospěch jednoho obviněného, také jinému obviněnému, který odvolání nepodal nebo v odvolání tento důvod neuplatnil, má odvolací úřad postupovat tak, jako by tento obviněný byl podal odvolání a důvod uplatnil.

§ 107.

Předpisy hlavy IV a V platí obdobně i pro odvolací řízení. Potvrzuje-li se rozhodnutí z důvodů v něm uvedených, stačí odkázati na tyto důvody.

HLAVA VII.

Zrušení a změna rozhodnutí mimo odvolací řízení.

§ 108.

Zrušení a změna z moci úřední.

(1) Úřad může, pokud nevydal v téže věci rozhodnutí úřad jemu nadřízený, z úřední moci zrušiti nebo změnití svoje rozhodnutí nebo rozhodnutí podřízeného úřadu:

- a) bylo-li vydáno nepříslušným nebo nesprávně složeným úřadem,
- b) bylo-li jeho vydání vynuceno násilím nebo nebezpečným vyhrožováním,
- c) mohlo-li by mítí trestné následky,
- d) je-li skutkově neproveditelné,
- e) trpí-li vadou, kterou zákon výslovně prohlašuje za důvod zmatečnosti.

(2) Dosavadní právo úřadu rušiti nebo měnití rozhodnutí z úřední moci z jiných důvodů, než z důvodů, uvedených v odstavci 1, zůstává nezměněno.

N a v r á c e n í v p ř e d e š l ý s t a v .

§ 109.

(1) Pro zmeškání procesního úkonu nebo úředního jednání budiž k návrhu strany, které vznikla ze zmeškání právní újma, povoleno navrácení v předešlý stav:

1. jestliže strana osvědčí, že jí bylo nepředvídatelnou nebo neodvratitelnou událostí bez její viny znemožněno, aby dodržela lhůtu nebo se dostavila k jednání, nebo

2. jestliže strana zmeškala lhůtu k podání opravného prostředku proto, že rozhodnutí obsahovalo nesprávné poučení, že rozhodnutí je konečné, nebo

3. jestliže strana zmeškala lhůtu k podání opravného prostředku proto, že rozhodnutí neobsahovalo poučení o opravném prostředku vůbec.

(2) Pro zmeškání lhůty k návrhu na navrácení v předešlý stav je navrácení v předešlý stav nepřipustno.

(3) Návrh na navrácení v předešlý stav nelze opírat o okolnosti, které úřad již dříve uznal pravoplatně za nedostatečné, aby na jejich základě povolil prodloužení zmeškané lhůty neb odložení zmeškaného jednání.

§ 110.

(1) Návrh na navrácení v předešlý stav budiž podán, jde-li o případ § 109, odst. 1, č. 1, do patnácti dnů poté, kdy odpadla překážka, jde-li o případy § 109, odst. 1, č. 2 a 3, do patnácti dnů poté, kdy se strana dověděla o přípustnosti odvolání, ve všech případech však nejdéle do šesti měsíců po uplynutí zmeškané lhůty nebo po ukončení zmeškaného jednání. Návrh budiž podán u úřadu, u něhož měl býti zmeškaný úkon předsevzat nebo jenž zmeškané jednání konal. Tento úřad je povolán také k tomu, aby rozhodl o návrhu na navrácení v předešlý stav. Byl-li zmeškan procesní úkon, má strana zároveň s návrhem na navrácení v předešlý stav dodatečně vykonati zmeškaný úkon.

(2) Návrh na navrácení v předešlý stav má odkladný účinek jako odvolání; podáním návrhu na navrácení v předešlý stav pro zmeškání ústního jednání se však neprodlužuje lhůta k podání odvolání proti rozhodnutí, které bylo vydáno následkem tohoto zmeškání.

(3) O opravném prostředku strany navrhuující navrácení v předešlý stav budiž rozhodnuto teprve, až bude rozhodnuto o tomto jejím návrhu.

(4) Z rozhodnutí, jímž se návrh na navrácení v předešlý stav zamítá, lze se odvolati.

O b n o v a ř í z e n í.

§ 111.

(1) Řízení ukončené pravoplatným rozhodnutím budiž na návrh strany obnoveno:

1. zjistilo-li se, že listina, o níž se rozhodnutí opírá, byla podvržena nebo zfalšována nebo že výpověď svědka nebo znalce, o níž se rozhodnutí opírá, byla křivá nebo že rozhodnutí bylo přivedeno jiným soudně trestným činem, nebo

2. vyšly-li najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které mohly míti podstatný vliv na obsah

výroku rozhodnutí a nemohly býti v řízení uplatněny bez viny strany, anebo

3. záviselo-li rozhodnutí na posouzení předběžné otázky a rozhodl-li příslušný úřad (soud, orgán) dodatečně o ní v podstatných bodech jinak.

(2) Vyšly-li najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které mohly míti podstatný vliv na obsah výroku rozhodnutí, nebo z důvodů uvedených v odstavci 1, č. 1 a 3, může také úřad (§ 113, odst. 2) naříditi z úřední moci obnovu řízení ukončeného pravoplatným rozhodnutím o tom, že se řízení zastavuje.

§ 112.

(1) Návrh na obnovu řízení jest podati do 60 dnů ode dne, kdy se strana dověděla o důvodu obnovy, nejdéle však 60 dnů před uplynutím lhůty, uvedené v odstavci 2.

(2) Obnova řízení nemůže býti nařízena, nelze-li již vydati nález z důvodu uvedeného v § 10, odst. 5.

§ 113.

(1) Návrh na obnovu řízení sluší podati u úřadu, který o věci rozhodl v první stolici. Navrhující strana je povinna v návrhu náležitě osvědčiti okolnosti obnovu odůvodňující.

(2) Rozhodnouti o obnově řízení přísluší úřadu, jehož rozhodnutí se důvod obnovy týká; týká-li se důvod obnovy řízení rozhodnutí úřadu první i další stolice, úřadu první stolice.

(3) Rozhodnutí, jímž se povoluje nebo nařizuje obnova řízení, lze bráti v odpor až v opravném prostředku proti rozhodnutí, jež bude ve věci vydáno v obnoveném řízení.

(4) Z rozhodnutí, jímž se návrh na obnovu řízení zamítá, lze se odvolati.

§ 114.

(1) V rozhodnutí povolujícím nebo nařizujícím obnovu budiž vysloveno, pokud má býti řízení obnoveno.

(2) Dřívější šetření a provádění důkazů, jež nejsou dotčena důvody pro obnovu řízení, nebud'ěž opakována.

(3) O otázce, od které doby má míti účinek rozhodnutí vydané následkem obnovy, rozhodne úřad, bude-li toho potřeba, podle povahy případu.

(4) Povolení obnovy řízení má odkladný účinek jako odvolání.

(5) V řízení, obnoveném ve prospěch odsouzeného, nelze uložit přísnější trest, než jaký byl uložen v původním rozhodnutí.

HLAVA VIII.

Zvláštní ustanovení.

Řízení proti osobám nezletilým.

§ 115.

(1) Úřady mají pokud možná použít v řízení proti mladistvým pomoci příslušné okresní péče o mládež, případně vyučovací a výchovavacích ústavů. K pomoci náleží zejména vyšetření osobních poměrů mladistvého, péče o něj a hájení jeho zájmů v řízení.

(2) Propouští-li se nedospělý nebo mladistvý ze zadržení nebo z trestu zavření, budiž odevzdán svému zákonnému zástupci neb osobě, která nad ním bděla nebo je ochotna nad ním bdít, nebo některé korporaci nebo ústavu označeným v odstavci 1. Takové zařízení budiž zpraveno o zavedení a výsledku trestního řízení proti mladistvému a o nastávajícím jeho propuštění, a to také tehdy, má-li býti propuštěný odevzdán někomu jinému. Uvedenému zařízení buďte podány na požádání potřebné zprávy o mladistvém, a pokud to není na újmu trestního řízení, též o jeho trestném činu.

§ 116.

(1) Úřad je povinen zpravit o zavedení a o výsledku trestního řízení zákonného zástupce mladistvého neb osobu, které přísluší dozor nad ním, jestliže jsou úřadu známi.

(2) Považuje-li to úřad za účelné, může uvědomiti o výsledku trestního řízení správu školy, jejíž je mladistvý žákem, s upozorněním, že zpráva je důvěrná.

(3) Zákonný zástupce nezletilého obviněného má právo i proti vůli obviněného ve lhůtách stanovených pro obviněného podávati v jeho prospěch průvodní návrhy, opravné prostředky, návrhy na navrácení v předešlý stav a na obnovu řízení.

§ 117.

(1) Doví-li se úřad o okolnostech, které vyžadují opatření poručenského soudu, má mu to oznámiti.

(2) O zavedení a výsledku trestního řízení proti mladistvému, o zadržení, zavření a propuštění mladistvého, jakož i o tom, že se dopustil správního přestupku nedospělý, budíž poručenský soud vždy zpraven.

(3) Zjistí-li poručenský soud ze zpráv, které ho došly, nebo jinak, že proti témuž mladistvému se vede trestní řízení také u jiného úřadu, má o tom zúčastněné úřady ihned zpravit.

§ 118.

(1) Kdo uveřejní zprávu o správním přestupku spáchaném mladistvým nebo zprávu z trestního správního řízení proti mladistvému, uveďa jeho jméno nebo jiné okolnosti, z nichž lze usuzovati na jeho osobu, nebo kdo uveřejní podobiznu mladistvého provinilce, který spáchal správní přestupek, dopustí se správního přestupku, který trestá okresní (státní policejní) úřad pokutou do 5000 Kč nebo vězením do 14 dnů.

(2) Čin není trestný, stalo-li se uveřejnění toliko k účelům trestního řízení na příkaz (§ 11, odst. 6) nebo se svolením úřadu.

§ 119.

Úřad stíhající obviněného ve spojeném řízení (§ 23, odst. 1) pro trestný čin spáchaný před dovršeným 18. rokem a zároveň pro trestný čin spáchaný později, užije ustanovení tohoto zákona o řízení proti mladistvým, i pokud jde o čin posléze uvedený. Uloží-li úřad v tomto řízení trest na svobodě za trestný čin spáchaný před dovršeným 18. rokem a zároveň za trestný čin spáchaný později, uloží trest zavření.

§ 120.

Řízení proti osobám vojenským a četnickým.

(1) O stíhání správních přestupků, spáchaných osobami podléhajícími vojenské (četnické) kázeňské pravomoci nebo kázeňské pravomoci ve strážní obrany státu, platí příslušná ustanovení předpisů o vojenském (četnickém) kázeňském právu nebo o kázeňském právu ve strážní obrany státu.

(2) Přejde-li stíhání správního přestupku po zániku vojenské (četnické) kázeňské pravomoci do příslušnosti politických (státních policejních) úřadů, má přerušení promlčení v předcházejícím vojenském (četnickém) kázeňském řízení účinnost i pro trestní řízení správní.

§ 121.

Osoby exteritoriální a cizí
konsulové.

(1) Řízení je vyloučeno proti osobám majícím právo exteritoriality, pokud mezinárodní právo jinak nestanoví. Dopustí-li se taková osoba správního přestupku, budiž o tom učiněno oznámení ministerstvu vnitra.

(2) Jakých výsad požívají ve správním řízení trestním cizí konsulové a členové jejich pruvodu, stanoví mezinárodní smlouvy, a není-li jich, mezinárodní zvyklosti za podmínky vzájemnosti.

(3) Při úředním úkonu podle tohoto zákona, jenž se týká československého státního občana, který má v cizím státě právo exteritoriality, nebo československého státního zaměstnance, jenž má služební působiště v cizím státě, budiž postupováno podle předpisů, jež vydá ministr vnitra v dohodě s ministrem zahraničních věcí.

Soukromoprávní nároky.

§ 122.

(1) Úřad vyšetřuje z úřední povinnosti výši škody správním přestupkem způsobené jen, pokud je toho potřeba pro zjištění skutkové podstaty správního přestupku, po případě skutečností, rozhodných pro výši trestu.

(2) Je-li úřad podle zvláštních předpisů oprávněn rozhodnouti též o soukromoprávních nárocích, vzešlých ze správního přestupku nebo s ním souvisících, nebo vůbec, nepřesahují-li takové soukromoprávní nároky částku 500 Kč, po případě, spokojí-li se poškozený s částkou nepřevyšující 500 Kč, projedná úřad soukromoprávní nároky společně s věcí trestní a rozhodne o nich zároveň s rozhodnutím o správním přestupku, uplatní-li poškozený své nároky do vydání rozhodnutí úřadu první stolice o správním přestupku a není-li o nich spor u soudu již zahájen nebo pravoplatně skončen. Kdyby se však provedením řízení o soukromoprávních nárocích trestní řízení značně protáhlo, odkáže úřad poškozeného na pořad práva soukromého nebo, je-li podle zvláštních předpisů oprávněn rozhodnouti o soukromoprávních nárocích mimo trestní řízení, provede řízení odděleně. Ustanovení předchozí věty platí také tehdy, jestliže úřad zastaví řízení proti obviněnému.

§ 123.

(1) Byla-li věc, odňatá poškozenému správním přestupkem, nalezena u osoby, zúčastnivší se správního přestupku, nebo někde, kde ji taková osoba uschovala, nařídí úřad na žádost poškozeného, aby věc byla poškozenému vrácena, jakmile nález (trestní příkaz) nabude právní moci. Souhlasí-li obviněný a není-li věci třeba k důkazu, může úřad vrátiti věc poškozenému i dříve.

(2) Ustanovení odstavce 1 platí také, když byla způsobem tam uvedeným nalezena věc, která byla vyrobena z věci odňaté poškozenému správním přestupkem nebo za ni získána, bez újmy práva obviněného na náhradu za náklad na věc učiněný a práv osob třetích.

(3) Návrh na vrácení věci budiž odkázán na pořad soukromého práva, nemůže-li poškozený svůj nárok dostatečně prokázat, dále je-li vlastnictví věci mezi několika osobami sporné, přešla-li věc do držení třetí osoby, která se správního přestupku nezúčastnila, vyjímajíc případ podle odstavce 1, nebo bylo-li řízení zastaveno. Věc budiž, jakmile jí není třeba k vedení důkazu, odevzdána do uschování civilního soudu. Bylo-li však řízení zastaveno z toho důvodu, že úřad nezjistil skutkovou podstatu přestupku, budiž věc vrácena tomu, u něhož byla nalezena.

(4) Nežádá-li poškozený ani ve lhůtě, stanovené úřadem aspoň na jeden měsíc, o vrácení věci, úřad věc po skončeném trestním řízení prodá (§ 60, odst. 6) a výtěžek odevzdá civilnímu soudu, jenž jej uschová pro vlastníka. Není-li poškozený znám nebo není-li známo jeho bydliště (pobyt), vyzve jej úřad vyhláškou na úřední desce nebo jiným obvyklým způsobem, aby se do roka od vyhlášení o věc přihlásil a prokázal své právo k věci. Neučiní-li tak, úřad naloží s věcí a s jejím výtěžkem podle věty 1.

§ 124.

Je-li úřad v tom kterém případě oprávněn rozhodovati o soukromoprávních nárocích podle § 122, odst. 2, platí ustanovení § 123 jen potud, pokud se jimi nezúžuje pravomoc úřadu, příslušnými ustanoveními v tom směru mu poskytnutá.

§ 125.

S m ě r.

(1) Úřad má se v kterémkoliv stavu řízení pokusiti o to, aby došlo mezi stranami ke

smíru o soukromoprávních nárocích (§ 122, odst. 2 a §§ 123 a 124), případně o nákladech řízení, při přestupcích stíhaných k soukromé žalobě též o podmínkách upuštění od stíhání.

(2) Smír o soukromoprávních nárocích nepřekáží pokračování v trestním řízení.

(3) O smíru sepíše se protokol, jehož opis se dodá stranám s rozhodnutím úřadu, zdali s hlediska veřejných zájmů nemá proti smíru námitek a zda jej tudíž bere na vědomí.

(4) Smír, úřadem vzatý na vědomí, je exekutivním titulem (§ 139, odst. 2).

HLAVA IX.

Náklady řízení.

§ 126.

Každá strana nese sama náklady, které jí vzejdou v řízení. Ostatní náklady nese korporace, která hradí náklad na úřad provádějící trestní řízení.

§ 127.

(1) Korporaci v § 126 zmíněné, soukromému žalobci a poškozenému přísluší vůči odsouzenému nárok na náhradu nutných hotových nákladů.

(2) Konalo-li se řízení na soukromou žalobu, přísluší korporaci v § 126 zmíněné a obviněnému vůči soukromému žalobci nárok na náhradu nutných hotových nákladů, skončilo-li řízení zastavením podle § 69, odst. 1, č. 1 až 3. V případě § 69, odst. 1, č. 2 nepřisluší obviněnému tento nárok vůči soukromému žalobci, prokáže-li soukromý žalobce, že mu v době podání žaloby nebyly známy skutečnosti, které trestnost vylučují nebo ruší. K náhradě nutných hotových nákladů jsou povinny také osoby, které vědomě křivým obviněním daly k řízení podnět; osoby, které zavinily svévolnými návrhy průtah řízení, jsou povinny hraditi nutné hotové náklady řízení průtahem tím vzešlé.

(3) Náklady právního zastoupení hradí se ve všech případech (odstavec 1 a 2) jen, když zákon jejich náhradu výslovně dovoluje.

(4) Návrh strany na náhradu nákladů bude podán včas tak, aby mohl býti výrok o nich pojat do závěrečného rozhodnutí, jinak nárok na ně zaniká.

(5) Vláda může nařízením stanovit sazby, podle nichž úřad určí výši nákladů.

(6) Je-li povinno nahradit náklady několik osob, ručí za ně všechny rukou společnou a nerozdílnou, ačli úřad, přihlížející k účasti jejich na věci, nerozhodne jinak.

§ 128.

(1) V nálezu (trestním příkaze) budiž vysloveno, že odsouzený má kromě případných nákladů řízení podle § 127, odst. 1 zaplatit korporaci zmíněné v § 126 zvláštní příspěvek na všeobecné náklady řízení, čítající v to i náklady na výkon zadržení a trestu vězení.

(2) Tento příspěvek činí deset procent uložené pokuty, při trestech na svobodě 10 Kč za každý uložený den vězení, za zlomky dne poměrnou část 10 Kč; je-li uložen trest jiného druhu, vyměří se příspěvek do 2000 Kč.

§ 129.

(1) Nebyl-li svědek předveden, má nárok, aby se mu nahradily nutné útraty cesty na místo výsledku a zpět, nutné vyšší útraty pobytu na místě výsledku, a utrpěl-li citelnou újmu na pravidelném denním výdělku, na nějž je odkázán, i ušlý výdělek.

(2) Neúřední znalci (§ 90, odst. 2, věta 2) mají nárok na náhradu nákladů, které jim vznikly podáním znaleckého posudku a na přiměřenou odměnu.

(3) Nárok na svědecké a znalečné budiž uplatněn ve dvacet čtyřech hodinách po výsledku, případně po podání znaleckého posudku, jinak zaniká. Rozhoduje o něm úřad, příslušný k rozhodnutí o věci.

(4) Vládním nařízením mohou být stanoveny sazby, podle nichž úřad vyměří svědecké a znalečné.

(5) Z rozhodnutí úřadu o svědeckém a znalečném lze se odvolat.

§ 130.

(1) Kdo by bez zkrácení nutné výživy potřebral pro sebe a svou rodinu nemohl zaplatit náklady řízení, jež mají být podle § 127, odst. 1 až 3 hrazeny korporaci zmíněné v § 126, a příspěvek podle § 128, může být od placení jich prozatím osvobozen (právo chudých).

(2) K žádosti o právo chudých budiž předloženo vysvědčení o majetkových poměrech

vydané obecním úřadem bydliště strany a potvrzené příslušným finančním a okresním úřadem; potvrzení okresního úřadu nepotřebují vysvědčení vydaná obecním úřadem na Slovensku a na Podkarpatské Rusi a podepsaná spolu obecním (obvodním) notářem, ani vysvědčení, jež vydal úřad vykonávající působnost okresního úřadu v městech se zvláštním statutem nebo se zřízeným magistrátem. Vysvědčení pro osobu, která je pod poručenstvím neb opatrovnictvím, může býti vydáno také poručenským neb opatrovnickým soudem. Ve vysvědčení budiž uveden stav, zaměstnání, rodinné a majetkové poměry strany, výše přímých státních daní, které strana platí, její výdělek a výslovné potvrzení, že strana nemůže náklady řízení platiti beze zkrácení nutné výživy potřebné pro sebe a pro svou rodinu. Vysvědčení jest bez kolku.

(3) O nároku na osvobození od placení nákladů řízení rozhoduje úřad, příslušný k rozhodnutí o věci. Z jeho rozhodnutí lze se odvolati.

(4) Cizozemcům lze přiznati právo chudých podle mezinárodních smluv nebo hmotné vzájemnosti.

(5) Vyjde-li na jevo, že podmínky práva chudých nebyly splněny nebo že dodatečně zanikly, jest strana povinna nahraditi náklady řízení, případně příspěvek podle § 128, od nichž byla prozatímně osvobozena.

Č á s t t ř e t í.

Trestní pravomoc obecní.

§ 131.

(1) Ve městech se zvláštním statutem a se zřízeným magistrátem, jež vykonávají též působnost okresního úřadu, platí též pro trestní pravomoc obecní ustanovení části první s výjimkou § 11, odst. 5, druhé, čtvrté a páté a ustanovení §§ 135, 136 a 137 tohoto zákona.

(2) V ostatních obcích platí pro trestní pravomoc obecní přiměřeně ustanovení tohoto zákona, pokud z dalších ustanovení této části nebo z jednotlivých ustanovení zákona (na př. § 118, odst. 1, § 142) jinak nevyplývá.

(3) V oboru trestní pravomoci obecní (odstavce 1 a 2) rozumí se úřadem prvé stolice ve smyslu tohoto zákona obec, která vydala rozhodnutí v pořadu stolic, správními pře-

stupky pak činy, jež přísluší stihati a trestati obci, a správními předpisy (§ 20, odst. 4) právní předpisy upravující obory správy, které náležejí do působnosti obce.

(4) Pro obor trestní pravomoci obecní (odstavec 2) se snižují částky, uvedené v § 11, odst. 2 na prvním místě na 50 Kč, na druhém místě na 100 Kč, v §§ 62 a 63 na 600 Kč a v § 122, odst. 2 na 100 Kč, dále se snižují sazby trestů vězení, příp. náhradních trestů vězení, uvedené v § 11, odst. 2 na prvním místě na 6 hodin, na druhém místě na 12 hodin a v §§ 62 a 63 na 2 dny.

§ 132.

(1) Trestní pravomoc obecní (§ 131, odst. 2) vykonává, pokud to podle zvláštních předpisů nepřísluší starostovi obce, obecní trestní senát, který se skládá z předsedy, jímž je starosta obce nebo jeho náměstek, jež k tomu starosta obce určil, a ze dvou dalších členů. Členy povolává starosta obce z členů obecní rady podle pořadí členů obecní rady, a jsou-li členové obecní rady podjati nebo zaneprázdnění nebo nemohou-li svůj úřad vykonávat, také z členů obecního zastupitelstva podle pořadí, které určí na své funkční období obecní zastupitelstvo. Ustanovení za člena obecního trestního senátu nelze odmítnouti. Na místo jednoho člena obecní rady nastupuje obecní (obvodní) notář (jeho zástupce), a to v místě, kde sídlí, vůbec, v jiných místech svého obvodu jen, je-li v místě přítomen a není-li jinak zaneprázdněn. V obcích, v nichž je ustanoven úředník pro obor služby konceptní s kvalifikací podle § 24 zákona ze dne 15. června 1927, č. 77 Sb. z. a n., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy, nastupuje tento úředník na místo jednoho člena obecní rady. Je-li v obci ustanoveno více takových úředníků, určí starosta obce, který z nich má nastoupiti na místo jednoho člena obecní rady.

(2) Obecní trestní senát se usnáší většinou hlasů; nejdříve hlasuje člen obecního zastupitelstva, jsou-li dva, hlasují podle pořadí, pak hlasuje člen obecní rady, jsou-li dva, hlasují podle pořadí, pak hlasuje úředník (notář); předseda hlasuje poslední.

(3) Řízení provádí starosta obce (náměstek), pokud nejde o ohledání nebo ústní jednání, při němž musí býti přítomni všichni tři členové obecního trestního senátu. Nález, dále rozhodnutí o tom, že se upouští od zavedení

řízení nebo že se řízení zastavuje, vydá starosta obce (náměstek) na podkladě usnesení obecního trestního senátu.

(4) Dozor nad obecními orgány, obstarávajícími trestní pravomoc, vykonává nadřízený politický úřad, jemuž v případě potřeby náleží, aby zařídil, čeho třeba k řádnému výkonu trestní pravomoci obecní, t. j. aby též po případě převzal úplně nebo z části výkon této pravomoci.

(5) Je-li v obci prozatímní správa, vykonává trestní (obecní) pravomoc orgán pověřený prozatímní správou obce, skládá-li se tento orgán z několika osob, jeho předseda.

§ 133.

(1) Obecní orgány jsou podjaty také, jestliže jejich vlastní obec je v řízení stranou.

(2) Zdrží-li se pro podjatost řízení nebo je-li pro podjatost odmítnut obecní (obvodní) notář i jeho zástupce, nastupuje na jeho místo člen obecní rady. Totéž platí, je-li podjat úředník konceptní (§ 132, odst. 1).

(3) Není-li možno pro podjatost sestaviti obecní trestní senát, přechází příslušnost ve věci na okresní úřad.

§ 134.

(1) Trestní příkazy ve věcech trestní pravomoci obecní (§ 131, odst. 2) vydává starosta obce (náměstek).

(2) Zmocnění podle § 68, odst. 1 dává obecní zastupitelstvo.

§ 135.

Pokud obce mohou podle zvláštních předpisů vydaných do 28. října 1918 vydávati všeobecná nařízení a na jejich přestoupení stanoviti tresty, zvyšují se sazby pokut stanovených v těchto předpisech a nařízeních na pětinásobek.

§ 136.

Odvolacím úřadem je obci bezprostředně nadřízený politický úřad.

§ 137.

(1) Pokuty, donucovací tresty na penězích, propadlé jistoty a jiné záruky a výtěžky za věci, prohlášené za propadlé, připadají při vý-

konu trestní pravomoci obecní (§ 131, odst. 1 a 2) chudinskému fondu příslušné obce.

(2) Nedotčená zůstávají ustanovení, podle nichž mají určité osoby nárok na podíl na peněžních částkách, připadajících podle odstavce 1 chudinskému fondu obce.

§ 138.

(1) Exekučním úřadem je okresní úřad. Jemu náleží též, aby zakročil o povolení soudní exekuce.

(2) Tresty na svobodě, donucovací tresty na svobodě a zadržení se vykonávají v obecních věznicích.

Č á s t č t v r t á .

Vykonávací řízení.

§ 139.

(1) Vykonávací řízení se provádí podle předpisů o vykonávacím řízení, platných pro výkon rozhodnutí politických úřadů, vydaných ve všeobecném řízení správním.

(2) Vykonatelná rozhodnutí vydaná v řízení podle tohoto zákona jsou exekučními tituly.

(3) Trest nelze vykonati po smrti vinníkově.

(4) Podrobné předpisy o výkonu trestu vnučené práce vydá ministr vnitra.

§ 140.

(1) Tresty na svobodě buďtež, nemá-li úřad místností k výkonu trestu na svobodě, vykonány v soudních věznicích.

(2) Vojenské předpisy stanoví, zdali a jakým způsobem lze vykonati v činné službě vojenské tresty na svobodě, uložené v řízení podle tohoto zákona.

(3) Osoby, odpykávající trest za správní přestupek, buďtež ve vězení odděleny od jiných vězňů a muži odděleni od žen. Mladiství musí býti vždy, nedoporučuje-li se vzhledem na jejich tělesný nebo duševní stav učiniti výjimku, odděleni od ostatních vězňů a od osob, které by mohly míti na ně škodlivý vliv; podle možnosti buďte umístěni v ústavech, v nichž se vykonávají soudní tresty mladistvých.

(4) Při výkonu trestu na svobodě, uloženého pro správní přestupek, nosí vězeň vlastní

oblek a může se sám stravovati; nezaměstnávali se vhodně z vlastního popudu, může býti přidržen k práci odpovídající jeho schopnostem a vědomostem; na práci mimo věznici může býti poslán jen, svolí-li k tomu.

(6) Poruší-li osoba, odpykávající trest za správní přestupek, kázeň a nestačí-li ani napomenutí ani výstraha, lze ji odkázati do samovazby nejdéle na tři dny a podle okolností samovazbu zostřiti po dobu jednoho dne postem a tvrdým lůžkem. Mladistvého lze odkázati do samovazby a zostřiti ji postem nebo tvrdým lůžkem jen se souhlasem úředního, příp. ústavního lékaře. Jinak lze zostřiti trest na svobodě postem nebo tvrdým lůžkem jen, stanoví-li tak zvláštní předpisy. Tresty podle tohoto odstavce ukládá orgán pověřený správou věznice.

(6) Byl-li vězeň odkázán do samovazby, nemůže před vykonáním tohoto kárného trestu býti propuštěn.

(7) Osobám, které jsou choromyslné, v pokročilém těhotenství nebo v šestinedělí nebo nemohou pro vážnou chorobu trest nastoupiti, budiž výkon trestu na svobodě odložen, pokud tento stav trvá. Výkon trestu na svobodě budiž odložen po dobu, po kterou odsouzený odpykává trest na svobodě nebo je v ochranné výchově v ústavě, v němž nelze vykonati trest za správní přestupek. Příslušným k opatřením podle předchozích vět je exekuční úřad.

(8) Za okolností zvláštního zřetele hodných může úřad na žádost odsouzeného povolití přiměřený odklad výkonu trestu na svobodě nebo na dobu nejnutnější potřeby a nejvýše jedenkrát přerušení výkonu trestu na svobodě, není-li obava, že odsouzený uprchne nebo jinak zneužije odkladu nebo přerušení výkonu trestu; za okolností zvláštního zřetele hodných může úřad na žádost odsouzeného povolití též splácení uložené pokuty a náhrady nákladů řízení v přiměřených splátkách. Neplatí-li odsouzený splátky řádně, může úřad povolení splátek odvolati. Rozhodnutí podle předchozích vět činí exekuční úřad; proti jeho rozhodnutí není odvolání.

(9) Podrobné předpisy o výkonu trestu ve správních věznicích (správa věznice, dozor nad vězni, stravování vězňů, péče o vězně, inventář a pod.) vydá ministr vnitra.

(10) Ustanovení odstavců 1 až 9 platí obdobně pro výkon donucovacího trestu na svobodě. Ustanovení odstavců 1, 3 až 6 a 9 platí obdobně pro výkon zadržení.

Část pátá.

Různá, přechodná a závěrečná ustanovení.

§ 141.

Peněžité částky, které jsou předpisy vydanými do 28. října 1918 stanoveny jako sazby náhrady škody, zvyšují se na pětinasobek. Předpisy, podle kterých politické (státní policejní) úřady stanoví sazby náhrad škod, zůstávají nedotčeny.

§ 142.

Křivou výpověď svědeckou nebo znaleckou nebo porušení povinné mlčenlivosti v trestním řízení správním, nejde-li o trestný čin stíhaný soudně, potrestá okresní úřad jako správní přestupek pokutou do 20.000 Kč nebo vězením do dvou měsíců.

§ 143.

Správní přestupky uvedené v čl. 4, odst. 2 zákona ze dne 14. července 1927, č. 125 Sb. z. a n., o organizaci politické správy, pokud byly spáchány československými státními občany proti orgánům veřejné správy republiky Československé, jsou trestné i tehdy, byly-li spáchány v cizině.

§ 144.

Vzejdou-li v řízení pochybnosti o tom, zda a pokud některá osoba, budova nebo místnost má právo exteritoriality, nebo o tom, jaké výsady má osoba exteritoriální nebo cizí konsulové a členové jejich průvodu, dále o tom, zda a pokud platí mezinárodní právo a smlouvy, jakož i zásada vzájemnosti, má si úřad vyžádati prohlášení ministerstva vnitra, které je vydá v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí; prohlášení toto jest závazné.

§ 145.

(1) S účinností tohoto zákona pozbývají platnosti pro úřady, pro něž platí tento zákon, pokud výslovně není stanovena výjimka, všechna v jiných předpisech obsažená ustanovení o předmětech, které jsou upraveny v tomto zákoně. Těmito předpisy jsou zejména:

1. Dekret dvorské kanceláře ze dne 6. března 1840, č. 413 Sb. zák. soud.

2. Císařské nařízení ze dne 20. dubna 1854, č. 96 ř. z., jímž se vydává předpis o výkonu

opatření a nálezů zeměpanských politických a policejních úřadů.

3. Nařízení ze dne 3. dubna 1855, č. 61 ř. z., jímž se podle nejvyšších rozhodnutí ze dne 14. září 1852, 10. ledna a 29. července 1853 a 4. února 1855 ustanovují úřady, kterým ode dne účinnosti trestního soudního řádu ze dne 29. července 1853 přísluší vyšetřovati a trestati přestupky zákona, které nejsou prohlášeny v trestním zákoně ze dne 27. května 1852 za trestné činy, a jímž se zároveň stanoví příslušné řízení.

4. Nařízení ze dne 30. září 1857, č. 198 ř. z., jímž se vyhláší všeobecný předpis o trestání menších přestupků zákona, na něž není vyměřen trest ani ve všeobecném trestním zákoně ani ve zvláštních nařízeních.

5. Nařízení ze dne 5. března 1858, č. 34 ř. z., jímž se vydávají předpisy o řízení ve věcech přestupků, náležejících do působnosti politických úřadů.

6. Nařízení ze dne 23. srpna 1858, č. 129 ř. z., jímž se podle nejvyššího rozhodnutí ze dne 19. srpna 1858 vydávají ustanovení o způsobilosti k výkonu soudcovského úřadu ve věcech vyšetřování a trestání přestupků, příkazaných politickým a policejním úřadům, a jímž se zrušuje nařízení ze dne 30. prosince 1854, č. 321 ř. z.

7. Nařízení ze dne 3. dubna 1859, č. 52 ř. z., jímž se prohlašuje, že ve smyslu platných zákonů peněžité a jiné majetkové tresty přecházejí na dědice odsouzeného, jestliže jeho smrt nastala po právní moci trestního nálezu.

8. Nařízení ze dne 31. ledna 1860, č. 31 ř. z., jímž se vydávají předpisy o stížnosti a o mimořádném právu zmírňovati a promíjeti tresty ve věcech přestupků, náležejících do působnosti politických úřadů a nepojatých do trestního zákona.

9. Nařízení ze dne 30. srpna 1868, č. 124 ř. z., o vyřizování stížností ve věcech politické správy.

10. Zákon ze dne 12. května 1896, č. 101 ř. z., jímž se doplňují, pokud se týče pozměňují ustanovení o řízení při uplatňování opravných prostředků proti rozhodnutím a opatřením politických úřadů.

11. Zák. čl. XL/1879, Uherský trestní zákon o přestupcích.

12. Zák. čl. XXVII/1892, o výkonu trestu uzamčení a vězení a o použití částek plynoucích z peněžitých trestů.

13. Zák. čl. XX/1901, o zjednodušení správního řízení.

14. Nařízení č. 127.000/1908 B. M. (uh. min. vnitra), jímž se vydávají předpisy o evidenci, manipulaci a zúčtování přestupkových peněžitých trestů, uložených správními úřady, stanovených útrat řízení, odškodného (přisouzených pohledávek), peněžitých pokut, dále částek pocházejících ze zpeněžení zabavených věcí a věcí bez pána (zvířata a předměty).

15. Zák. čl. XXXVI/1908, o doplnění a změně trestních zákoníků a trestního řádu.

16. Nařízení č. 65.000/1909 B. M. (uh. min. vnitra a spravedlnosti), o jednotné úpravě policejního trestního řízení.

17. Nařízení č. 105.000/1909 B. M. (uh. min. vnitra a spravedlnosti), o úpravě policejního trestního řádu jednacího.

18. Zák. čl. VII/1913, o soudech mladistvých.

19. § 22, odst. 2 zákona ze dne 17. října 1919, č. 562 Sb. z. a n., o podmíněném odsouzení a o podmíněném propuštění.

(2) Ustanovení zákona ze dne 30. května 1924, č. 126 Sb. z. a n., o účinku žádostí za souhlas sněmoven ku trestnímu stíhání členů Národního shromáždění na běh promlčecí lhůty, § 50, odst. 2 zákona ze dne 8. července 1925, č. 172 Sb. z. a n., o letectví, § 16, odst. 2 zákona ze dne 14. července 1927, č. 117 Sb. z. a n., o potulných cikánech, § 30 a), odst. 3, věty 2 zákona ze dne 10. října 1924, č. 239 Sb. z. a n., o vkladních knížkách (listech), akciových bankách a o revisi bankovních ústavů ve znění čl. XXXIII zákona ze dne 21. dubna 1932, č. 54 Sb. z. a n. a zákona ze dne 13. května 1936, č. 131 Sb. z. a n., o obraně státu, zejména také ta, jež upravují šetření zájmů obrany státu při úředních úkonech, zůstávají nedotčena.

§ 146.

Kde se v zákonných předpisech poukazuje na předpisy, jež s účinností tohoto zákona podle § 145 pozbývají platnosti, jest použití, pokud tento zákon neustanovuje jinak, ustanovení tohoto zákona, která nastupují na jejich místo.

§ 147.

Ustanovení tohoto zákona o řízení platí i pro věci projednávané; lhůty běžící v den účinnosti tohoto zákona končí však dnem určeným za konec lhůty podle dosavadních předpisů.

§ 148.

Zákon tento nabývá účinnosti za 6 měsíců po vyhlášení; provede jej ministr vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

Důvodová zpráva.

Část všeobecná.

Vláda vyhovujíc předpisu čl. 10, odst. 7 zákona o organizaci politické správy, který stanoví, že trestní řízení správní se upraví zákonem, předkládá návrh příslušného zákona. Osnova tato řeší v části první i některé otázky materiálního správního práva trestního a v části třetí některé otázky trestní pravomoci obecní.

I. Řízení trestní před politickými úřady bylo v Čechách, na Moravě a ve Slezsku až dosud upraveno především ve speciálních předpisech správních, ovšem neúplně tak, jak toho zvláštní povaha těchto předpisů právě vyžadovala. Všeobecnou normou o trestním řízení správním je ministerské nařízení č. 34/1858 ř. z.; některé otázky trestního řízení upravují pak: dekret dvorní kanceláře č. 413/1840 sb. zák. soud. o použití peněžitých trestů uložených za policejní přečiny, ministerské nařízení č. 61/1855 ř. z., jímž byly ustanoveny úřady, kterým náleží vyšetřování a trestání oněch přestupků, jež nejsou prohlášeny v trestním zákoně za trestná jednání a jímž zároveň se stanoví řízení, které se má při tom zachovávat, ministerské nařízení č. 198/1857 ř. z., obsahující všeobecný předpis o trestání správních přestupků, ministerské nařízení č. 31/1860 ř. z. o rekursu a mimořádném zmírnění trestů při správních přestupcích. Vedle těchto pouze pro trestní správní řízení platných předpisů jsou tu ještě předpisy pro řízení správní vůbec, jako zákon č. 101/1896 ř. z. o postupu při podávání opravných prostředků proti rozhodnutím a opatřením politických úřadů, čís. nařízení č. 96/1854 ř. z. o výkonu opatření a nálezů politických a policejních úřadů a j.

Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi normy platné pro trestní právo a řízení po-

licejní jsou obsaženy v díle I zák. čl. XL/1879 (zákoník o přestupcích) a v zák. čl. XX/1901 o zjednodušení administrativního řízení, k jehož provedení bylo vydáno ministerské nařízení č. 65.000/1909 B. M. (uh. mín. vn.), jímž celé trestní řízení policejní bylo upraveno do všech podrobností.

Je přirozené, že osnova budující na právu dosud platném přihlíží především k posléz zmíněné podrobné a vyhovující úpravě a namnoze přejímá četná její ustanovení. Některá ustanovení zmíněné úpravy obsahují ovšem podrobnosti, jež patří do instrukce nebo jsou v rozporu se zásadou, že řízení má býti, pokud možno jednoduché, rychlé a co nejúspornější.

Dále bylo přihlíženo i k úpravě provedené v Rakousku zákony ze dne 21. července 1925, č. 273 až 275 B. G. Bl., a ze dne 18./8 1932, č. 246 B. G. Bl., budujícími na stejném právním řádu jako návrh.

V otázkách společných správnímu řízení a trestnímu správnímu řízení jsou podkladem úpravy příslušná ustanovení vládního nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n., upravujícího správní řízení (správní řád).

II. Při úpravě trestního řízení nebylo lze se vyhnouti řešení otázek materiálního práva trestního, nemělo-li provádění trestního řízení v praxi narazit na překážky, jež by bylo lze odklidiťi teprve budoucí úpravou trestního práva správního. Příslušné předpisy jsou upraveny ve zvláštní části osnovy (prvé části), při čemž vzorem byla zvláště dosavadní úprava na Slovensku a v Podkarpatské Rusi (zákon trestní a přestupkový), návrh trestního zákona připravovaný ministerstvem spravedlnosti, z části také předpisy nově vydaného obdobného zákona v republice rakouské.

III. Nutným důsledkem úpravy trestního řízení (trestního práva) u politických

úřadů jest obdobná úprava ve věcech trestní pravomoci obecní:

1. Podle čl. 6, odst. 3 zákona o organizaci politické správy zůstávají nedotčeny předpisy, podle kterých politické úřady rozhodují ve věcech trestní pravomoci obecní. Podle těchto předpisů jsou politické úřady odvolacími úřady ve všech trestních věcech, o nichž v první stolici rozhoduje obecní trestní senát. Čl. 8, odst. 2 uvedeného zákona pak vylučuje další odvolání z rozhodnutí, jež učinil okresní úřad jako úřad odvolací ve věcech trestní pravomoci obecní. Je nutno, aby při rozhodování v těchto věcech platily pro okresní úřad předpisy, jež platí budou pro trestní řízení před ním vůbec. A tu, má-li okresní úřad jako odvolací podle předpisů pro něj platných vydati ve věci trestní pravomoci obecní řádné rozhodnutí, musí i řízení, které předcházelo před podáním odvolání, býti takové, aby k němu odvolací řízení mohlo organicky býti přičleněno. To platí i o materiálních ustanoveních navrhované úpravy.

2. Podle předpisů platných na Slovensku a Podkarpatské Rusi a částečně i v ostatním území (zvláště na Moravě) stíhá tytéž přestupky jak obecní senát, tak i politický úřad a to podle toho, u kterého z nich bylo podáno trestní oznámení. Lze si těžko mysliti, aby v řízení pro tytéž přestupky, třeba u různých úřadů, mohly platiti různé předpisy jak materiálního práva trestního tak i trestního řízení se týkající.

3. Trestní řízení zahájené u obecních senátů v jistých případech přechází na okresní úřady (podjatost starosty, vyšší sazba pro určení příslušnosti a p.). Věc může býti okresnímu úřadu začasť postoupena v době, kdy velká část řízení u obce byla provedena, je potřeba, aby okresní úřad mohl v řízení pokračovati bez opakování toho, co bylo již provedeno obcí.

4. Trestní řízení u obcí na Slovensku a Podkarpatské Rusi bylo v celku dosti podrobně upraveno v samostatné části trestního policejního pořádku; naproti tomu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku nebylo jednotné úpravy vůbec a jen praxí bylo zavedeno trestní řízení přibližně v té formě, jak se vedlo u politických úřadů. Žádoucí

unifikace předpisů o řízení v oboru trestní pravomoci obecní v celém území státním dá se vhodně provésti jen při obdobné unifikaci předpisů o řízení trestním před politickými úřady.

Z toho, co bylo uvedeno, je patrné, že nejúčelnějším způsobem úpravy trestního řízení u obcí je zavedení předpisů o trestním právu a řízení platných před politickými úřady i pro řízení u obcí, při čemž by bylo přihlédnuto k těm zvláštnostem, jež má řízení u obcí podle dosavadního stavu, a k rozsahu, v jakém se trestní řízení obcemi provádí.

IV. Vládní návrh zákona o správním trestním právu a řízení byl již jednou předložen Národnímu shromáždění, a to dne 14. září 1928 (č. t. 735 sen.).

Ústavně-právní výbor senátu zvolil k jeho projednání zvláštní subkomitét, který jednal o něm v četných schůzích v době od listopadu 1928 do března 1929 a provedl v něm kromě některých menších, většinou formálních změn, tu důležitou formální změnu, že pojal příslušná ustanovení vládního nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n. do zákona, čímž osnova vzrostla z původních 75 paragrafů na 149.

Takto upravenou osnovu předložil subkomitét expertům, a to univ. profesorům Dr. Hoetzlovi, Dr. Miříčkovi a Dr. Dominikovi a k jejich návrhu byly provedeny ještě některé změny, většinou jen stylistické.

K dalšímu projednání osnovy nedošlo následkem rozpuštění Národního shromáždění.

Osnova nového vládního návrhu zákona o správním trestním právu a řízení byla upravena v zásadě podle návrhu shora uvedeného subkomitétu, při čemž bylo přihlédnuto k nově došlým návrhům některých ministerstev a zejména též k zákonu o trestním soudnictví nad mládeží (zákon č. 48/1931 Sb. z. a n.) tak, aby postavení mladistvých v trestním řízení, konaném správními úřady, nebylo horší než v trestním řízení soudním. Jednotlivé předpisy o mladistvých byly přičleněny k příslušným ustanovením zákona, jak to bylo již v původní osnově. Systém ten je účelnější než soustředění předpisů o mladistvých ve zvláštním oddíle zákona.

Část zvláštní.

K části první.

K § 1.

Určuje se tu pojem správního přestupku pro účel tohoto zákona jako činu, jež přísluší stíhati a trestati politickým a státním policejním úřadům.

Činem tu může býti jak konání, tak i opominutí konání, k němuž byl vinník povinen.

Již z odlišného názvu trestního činu mladistvých bude patrné, že činy ty je nutno posuzovati mírněji, než ostatní správní přestupky.

Aby byly vyloučeny všechny pochybnosti, stanoví se výslovně, že přestupky ve smyslu tohoto zákona nejsou činy, pokud mají za následek donucovací a disciplinární tresty. Převládající mínění v teorii nerozumí kriminálními tresty v techn. slova smyslu ani donucovací ani disciplinární tresty. Není potřeba definovati pojem donucovacích a disciplinárních trestů. Označením trestu jako donucovacího trestu vyznačuje se jednoznačně jeho povaha. Jde tu o zvláštní druh donucovacího prostředku. Znaky, jež se v teorii uvádějí pro odlišení donucovacího trestu od kriminálního trestu (na př. možnost opětovného ukládání donucovacího trestu, až se zjedná stav, odpovídající zákonu), předpokládají, že povaha trestu, jako donucovacího prostředku, byla již jiným způsobem určena. Nemělo by tedy smyslu definovati v osnově pomocí těchto znaků pojem donucovacího trestu. Odpověď na otázku, zda jde v konkrétním případě o donucovací trest, je nutno hledati v příslušném zvláštním předpise. K námitce, že i kriminální tresty mají donucovací povahu, je nutno poznamenati, že z pojmu donucovacího trestu plyne, že jediným účelem takového trestu je vynucení určitého plnění. Rovněž odpověď na otázku, zda jde v konkrétním případě o disciplinární trest, je nutno hledati v příslušném zvláštním předpise; tu je však — vzhledem k obsahu příslušných předpisů — řešení vždy snadnější. Srv. k tomu heslo „Disciplinární právo“ ve Slovníku veřejného práva československého, I, str. 399.

Disciplinární řízení vyžaduje vzhledem ke své povaze zvláštní úpravy, odchýlné od předpisů této osnovy; donucovací trest je exekučním prostředkem a již z této povahy plyne nevhodnost použití předpisů osnovy při jeho ukládání. Naproti tomu pro výkon

donucovacího trestu vězení nelze ovšem jinak, než použití ustanovení § 140, neboť způsob výkonu vězení jest stejný jak při kriminálním trestu vězení, tak při donucovacím trestu vězení. Viz § 140, odst. 10.

Povinností ve smyslu odstavce 4 je ovšem právní povinnost, nikoliv snad jen mravní povinnost.

K § 2.

Ze všeobecné zásady, vyslovené v odstavci 1 plyne zejména, že jako přestupek může býti trestán jen čin, který byl trestný v době, kdy byl spáchán. Trest se řídí podle práva platného v době vydání trestního nálezu, ledaže by právo, platné v době spáchání činu nebo v době pozdější bylo pro vinníka příznivější. V takovém případě použije se předpisů pro pachatele nejpriznivějších. (Srv. též nálezy nejv. spr. soudu ze dne 10. X. 1931, č. 13.344/31).

Politické úřady mohou trestati jen správní přestupky spáchané na území československé republiky, na čl. lodi nebo letadle, leč by zvláštní předpis výslovně dovoloval potrestání přestupku spáchaného v cizině, na př. tento zákon v § 143, branný zákon č. 193/1920 Sb. z. a n. v § 53 a zákon o titulech a řádech č. 268/1936 Sb. z. a n. v § 7, odst. 3. Pro posouzení skutkové podstaty je rozhodné vždy právo platné v tuzemsku.

Nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak, nesmí býti pro správní přestupek nikdo vydán cizímu státu, tedy ani ne v tom případě, když přestupek byl v cizím státě spáchán a pachatel pobývá v československé republice. Dosavadní mezinárodní smlouvy o vydávání zločinců a o poskytování právní pomoci ve věcech trestních upravují povinnost k vydání osob stíhaných pro trestné činy tak, že prakticky nemůže dojít k vydání pro správní přestupek. Buď se ve smlouvě mluví jen o zločinech a přečinech, nebo je trestní sazba, jež je podmínkou pro vydání, tak vysoká, že se v oboru správních přestupků nevyskytuje. Také nesmí býti v cizině vyneseny nálezy pro správní přestupek v tuzemsku vykonán. Ustanovení toto má za účel odkliditi pochybnosti, jež se v praxi často vyskytovaly.

K § 3.

Při posuzování příčetnosti nelze jinak, než všeobecně u každého pachatele předpokládati plnou odpovědnost za spáchaný čin a vyloučiti ji jen pro případy, v nichž

nelze činit odpovědným pachatele za to, co koná. Taková neodpovědnost se uznává při duševní chorobě, slabomyslnosti, poruše vědomí a při značné duševní zaostalosti způsobené tělesnou úchylností. Tyto momenty zachycují různé možnosti abnormálního duševního života, při čemž slabomyslností se rozumí opožděný nebo nedostatečný vývoj duševní, který není přímo chorobou; slovy „porucha vědomí“ se rozumí nejen stav bez vědomí (spánek, mdloba a p.), nýbrž i případy opojení, způsobené alkoholními nápoji nebo jinými omamnými prostředky. Je-li tu okolnost, jež by mohla zbavovati příčtnosti, nutno zkoumati, zda v konkrétním případě jí skutečně zbavuje, to jest dlužno zkoumati, zda okolnost zavinila, že pachatel nemohl rozpoznati bezprávnost svého činu; bezprávností nerozumí se protizákonnost, nýbrž žádá se, aby pachatel všeobecně si nebyl vědom toho, co podle právního řádu má a co nemá býti. Neschopnost hodnotiti čin musí tu býti právě vzhledem k spáchanému činu, nikoli všeobecně. Výrazem, že pachatel nemůže řídit své jednání správným rozpoznáním, zachycují se případy, kdy pachatel sice bezprávnost svého činu rozpoznal, avšak nemohl své jednání ovládati. O úplné nepřičetnosti lze mluvit jen tam, kde neschopnost rozpoznati bezprávnost činu nebo řídit se podle správného rozpoznání, je úplná. Je-li tato neschopnost jen částečná, nelze pachatele uznati za nepřičetného, lze však míti k takové částečné neschopnosti zřetel jako k polehčující okolnosti. Poruchy vědomí, které si viník způsobil sám, nemohou omlouvat, ježto ten, kdo si přivodí poruchu vědomí, musí býti odpovědným za činy, jež pak v poruše vědomí spáchá. Zvláštního ustanovení je však potřeba pro případy, v nichž k trestnosti správního přestupku je potřeba úmyslu, t. j. i jednání, jímž si viník přivodil poruchu vědomí, musí býti v ohledu subjektivním přiměřeně stejně kvalifikováno; za přestupek uvedeného druhu spáchaný v poruše vědomí může býti trestán jen, kdo si způsobil poruchu vědomí v úmyslu, aby v ní spáchal přestupek, o nějž jde; podobně je tomu u přestupků, k jejichž trestnosti je potřeba nedbalosti.

K § 4.

Nedospělí nejsou trestně odpovědní. Věková hranice se stanoví 14. rokem vše-

obecně (dosud na Slovensku a Podkarpatské Rusi byl hranicí 12. rok). Nedospělým se kladou na roveň osoby mladistvé, to jest osoby do 18 roků, které se ve svém vývinu tak opoždily, že je lze klásti na roveň osobám nepřičetným, třeba tu nebylo zvláštních okolností uvedených v § 3.

K § 5.

Trestné nejsou činy, které by sice zakládaly podstatu správního přestupku, avšak v konkrétním případě jsou plněním povinnosti úřadu nebo povolání nebo jsou jinak právním řádem přikázány nebo dovoleny (jednání právní), dále činy spáchané v tísní, to jest v takovém stavu, že pachatel musil se činu dopustiti, aby odvrátil od sebe nebo jiného přímo hrozící nebezpečí pro život, tělo, svobodu nebo majetek. Slova „jiný statek“, jež byla v původní vládní osnově, byla vypuštěna, poněvadž je to příliš široký a tím neurčitý pojem, jež není v tomto případě na místě. Pojmy „život, tělo, svoboda a majetek“ obsahují všechny důležité statky, jež opravňují spravedlivou obranu. Ani trestní zákon nedovoluje svémocnou obranu jiných statků.

Tíseň mohla nastati buď donucením, t. j. přímou, neodolatelnou mocí, nebo vyhrožováním nebo nahodilou událostí nebo při nutné obraně proti přímo hrozícímu útoku. Pokud bude lze hospodářskou závislost považovati za okolnost zbavující trestnosti, bude třeba posouditi v každém jednotlivém případě. Zvolená formulace, zejména požadavek, že nebezpečí musí ohrožovati přímo chráněné statky, zaručuje, že tohoto ustanovení nemůže býti zneužito; tak na př. nezaměstnanost nebude moci vyloučiti trestnost neoprávněného provozování živnosti, nebude-li tu přímo hrozící nebezpečí pro život.

Ustanovením odstavce 3 vylučuje se možnost několikerého trestání pro týž přestupek trvalého rázu, jestliže pokračování v trestní činnosti bylo nutné za tím účelem, aby mohl býti zjednán stav, odpovídající předpisům. Myslí se tu zejména na přestupky dopravních řádů. Viz ustanovení § 84 zákona č. 81/1935 Sb. z. a n., o jízdě motorovými vozidly.

K § 6.

Otázku viny u správních přestupků sluší posouditi nejprve podle správních před-

pisů; některé z nich za trestné označují činy spáchané vědomě (na př. § 260, písm. c) zákona o pojištění zaměstnanců pro případ nemoci, invalidity a stáří), úmyslně (na př. § 21, odst. 1 zákona č. 89/1934 Sb. z. a n.) nebo z nedbalosti (na př. § 30, odst. 3 zákona č. 239/1924 ve znění čl. XXXIII zákona č. 54/1932 Sb. z. a n.). Neobsahují-li tyto předpisy zvláštního ustanovení o vině, třeba použití ustanovení § 6, odst. 1 a 2.

Rozdíl mezi ustanoveními odstavce 1 a 2 je zřejmý. Zpravidla nenáleží ke skutkové podstatě trestního činu vina. Stačí, že někdo jednal proti zákazu nebo nedbal příkazu. Obviněný může ovšem dokázat, že mu zachování předpisů nebylo možné bez jeho viny. Důkazní břemeno nese tu tedy obviněný. Náleží-li však ke skutkové podstatě správního přestupku, aby vznikla škoda nebo vzešlo skutečné ohrožení, je nutno dokázat obviněnému aspoň nedbalost. Ke skutkové podstatě trestního činu náleží tu též vina. Důkazní břemeno nese úřad, jenž provádí trestní řízení, a je jeho věcí, aby vinu zjistil.

Definice nedbalosti a úmyslu byly způsobeny definicím v osnově trestního zákona.

Neznalost předpisu anebo jeho mylný výklad nelze uznati za důvod zbavující trestnosti, nemělo-li by se každé stíhání správních přestupků založených na nejrůznějších předpisech státi ilusorním, lze však k těmto okolnostem jako k polehčujícím přihlídnouti při výměře trestu a po případě může býti uložen trest i pod trestní sazbou, zjistí-li se omluvitelné skutečnosti, na př. je-li výklad předpisů sporný i mezi odborníky nebo byl-li přestupek spáchán osobou, jež je krátkou dobu na území republiky a pod. Za to omyl skutkový je za určitých podmínek exkulpačním důvodem.

Mladiství zasluhují v tom směru ještě větší úlevy. Ta se jim poskytuje ustanovením § 15, odst. 3.

K § 7.

Pokus správního přestupku není trestný, leč by jej právní předpisy výslovně prohlašovaly za trestný; v tom případě se trestá, avšak zpravidla mírněji než dokonáný čin (§ 13, odst. 2); ani tu nelze však pro pokus trestati, jestliže pachatel dobrovolně od

trestné činnosti ustoupil nebo její výsledek zamezil.

K § 8.

Trestní ustanovení správních předpisů směřují pravidelně jen proti přímému pachateli, výjimkou postihují výslovně (zvláště v novějších předpisech) i účastníky. Účastníkem není ovšem, kdo sám se zúčastní trestného činu jako spolupachatel, nýbrž ten, kdo je při něm činný tím, že při jeho páčání pomáhal a tak jej usnadnil nebo tím, že dal k spáchání přestupku rozkaz, k němu sváděl, radil a naváděl, opomenul nutný příkaz nebo dohled nebo jinak spáchání přestupku přímým pachatelem způsobil. Takového účastníka stíhá trest zpravidla mírnější než by stíhl přímého pachatele (§ 13, odst. 2), a to i tehdy, když přímý pachatel sám není trestný (na př. pro nepřítomnost, pro svůj věk a pod.).

Rozdíl mezi případem odstavce 1 a 2 je, že v prvním případě se vyžaduje úmysl, v druhém nikoli.

Dobrovolné upuštění od činnosti, kvalifikované jako účastenství, nebo dobrovolné zamezení trestného činu, zajišťuje beztrestnost, vyjímajíc ovšem případy, na něž míří odstavec 4 (agenti provokatéři).

K § 9.

Tímto ustanovením má býti vyplněn praxí pocíťovaný nedostatek všeobecného předpisu, jak postupovati při provádění trestních správních předpisů proti osobám nefysickým, hlavně tedy proti právníkům osobám a jiným kolektivitám, vystupujícím jako celek, avšak jako celek nezasažitelným. Spáchá-li právníká osoba nebo jiná kolektivita správní přestupek, bude lze stíhat všeobecně ty orgány, které ji v tom kterém směru zastupují. Aby nebylo lze trestnímu stíhání vyhnouti se tím, že by fysického orgánu nebylo, bude míti úřad možnost naříditi, aby byl ustanoven odpovědný zástupce. Nebude-li ustanoven odpovědný zástupce, budou odpovědny všechny fysické osoby, z nichž se orgán skládá. Tím se zvýší smysl členů orgánů právníků osob a jiných kolektivit pro odpovědnost. Přímou právníkou osobě bude nutno uložit na př. trest odnětí živnostenského oprávnění.

Zákazem přesunu trestů (jde tu zejména o pokuty) na právníké osoby a jiné sou-

bory osob má být zvýšena účinnost trestní hrozby. Zvýší se tím zájem odpovědných orgánů na řádném plnění příslušných předpisů. Ustanovení o ručení právnických osob a jiných souborných osob za peněžitý trest, za náhradu škody, pokud o ní úřad rozhoduje, a za náklady řízení uložené odpovědným orgánům má čeliti případným snahám, vyhnouti se těmto důsledkům trestného činu tím, že by se za odpovědné orgány nastříly osoby, na nichž by nebylo možné vymáhati plnění pro nedobytnost. Náhradní trest vězení bude uložen ovšem teprve tehdy, nebude-li pokuta dobytou ani na ručiteli: Následky odsouzení, na př. nezpůsobilost k nabytí nějakého oprávnění, stihnou ovšem potrestaného, vedle toho však musí postihnouti i právnickou osobu, má-li dosíci potrestání jejího orgánu svého účelu.

K § 10.

Promlčení správních přestupků se upravuje všeobecně a jednotně a odstraňuje se tak dosavadní ustanovení, upravující otázku promlčení nestejným způsobem. Promlčení se zabráni včasným provedením úkonu stíhání. O věcné a místní příslušnosti úřadů k provedení úkonu stíhání viz ustanovení § 29, odst. 3. Promlčení se zabráňuje i tehdy, vykoná-li úkon stíhání soud; tímto se zamezí promlčení v těch případech, když se soudní řízení zastaví až po uplynutí promlčecí lhůty a věc postoupí politickému úřadu. Srovnej také ustanovení § 120, odstavec 2. Úkon stíhání nepřerušuje, na rozdíl od dosavadního práva na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, promlčení, nýbrž je znemožňuje, ovšem s omezením vyplývajícím z předpisu o absolutním promlčení stíhání (odstavec 5). Lhůta promlčecí stanovená na 6 měsíců odpovídá jak některým dosavadním speciálním předpisům, tak i potřebě praxe. Přestupkům, týkajícím se peněžitých nebo naturálních plnění k účelům veřejným se vyhrazuje roční lhůta promlčecí vzhledem k tomu, že se úřad o takových přestupcích dozví často teprve po delší době. V původní vládní osnově se mluvilo o veřejných dávkách. Zvoleno širší znění, poněvadž pojmu veřejné dávky užívá se k označení zvláštního druhu plnění k účelům veřejným, odlišného od daní, poplatků a příspěvků. Dověděl-li se soukromý žalobce o přestupku a o osobě pachatelově teprve po uplynutí všeobecné doby promlčecí, jest přestupek promlčen, třebaže

dvouměsíční lhůta ještě neuplynula (arg. slovo: t a k é).

K odstavci 3 viz ustanovení § 145, odst. 2, jímž se ponechává v platnosti ustanovení § 30 a), odst. 3, věty 2 zákona č. 239/1924 Sb. z. a n., ve znění zákona č. 54/1932 Sb. z. a n. o počátku promlčecí lhůty (počíná se podáním návrhu na trestní stíhání).

Ustanovení odstavce 4, že se promlčení staví v případě § 24, odst. 1, je praktické přes to, že i soud může vykonati úkon stíhání, neboť zavedení soudního řízení nemusí býti vždy úkonem stíhání ve smyslu § 29, odst. 3, na př. jím nebude soudní vyhledávání. Ustanovení odstavce 4 nepřichází v úvahu, je-li promlčení znemožněno úkonem stíhání podle odstavce 1. Promlčení podle odstavce 5 ovšem nelze znemožniti.

Poněvadž se úřad doví někdy o odpadnutí překážky tak pozdě, že by nemohl již v čas provést potřebné úřední úkony, aby zabránil promlčení, je nutno poskytnouti mu k tomu ještě určitou minimální lhůtu potom, kdy se o odpadnutí překážky doví (odstavec 4 a 9).

Ustanovení odstavce 6 o promlčení výkonu uloženého trestu opírá se o právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi.

Bylo-li učiněno opatření za účelem výkonu trestu, na př. byl-li odsouzený již předveden k výkonu trestu a prchl, je odůvodněno, aby se promlčení výkonu trestu v takových případech přerušilo. Obdobné ustanovení má i zákon o trestním soudnictví nad mládeží (č. 48/1931 Sb. z. a n.).

Rovněž je nutno pamatovati na případy, kdy pravoplatně uložený trest nemůže býti vykonán (odstavec 8), a dobu, po kterou trest nemůže býti vykonán, nevčítati do promlčecí lhůty podle odstavce 6. Jinými zákonnými důvody, než které jsou uvedeny v odstavci 8, č. 1 a 2, jsou na př. povolení restituce in integrum, § 12 vyrovnacího řádu a p.

Přes to, že odsouzení pro správní přestupek nemá všeobecných následků, jako odsouzení soudem pro trestný čin, má přece jen podle některých právních předpisů odsouzení pro správní přestupek jisté následky vzhledem k udělení neb odejmutí oprávnění (srv. § 133 b, odst. 1, písm. a) živnostenského řádu, § 24, odst. 6 zák. č. 9/1924 Sb. z. a n. o radiotelegrafii, § 40, odst. 2 trestního zákona č. 2/1928 Sb. z.

a n., § 50, odst. 4 zákona č. 172/1925 Sb. z. a n. o letectví, § 16, odst. 1 zákona o stavebních živnostech č. 193/1893 ř. z., § 26, č. 1 min. nař. č. 191/1912 ř. z. o biografiích atd.) nebo pro výměru trestu při opakování přestupku (srv. § 15, odst. 2 zák. č. 412/1919 Sb. z. a n. o povinném očkování a § 4, odst. 4 zákona č. 479/1921 Sb. z. a n. o ochraně znaku Červeného kříže atd. Je zajisté spravedlivé, aby i tyto následky správních přestupků po určité době pomíjely. V některých bývalých uherských předpisech je na tyto případy stanovena lhůta dvou roků (srv. § 184, odst. 2 zák. čl. XXIII/1885, § 99 zák. čl. XII/1894 a § 2 zák. čl. XXI/1913); na tyto případy se pamatuje výhradou na konci odstavce 10.

Ustanovení odstavce 11 je nutné již vzhledem k ustanovení odstavce 10, podle něhož lhůta tří roků počíná od výkonu trestu. Rovněž lhůty podle § 99 zák. čl. XII/1894 a § 2 zák. čl. XXI/1913 počínají běžeti od odpykání trestu. Srv. též ustanovení § 24, odst. 2 zákonů č. 87/1926 Sb. z. a n. o podomním obchodě, podle něhož po uplynutí 3 let od zaplacení pokuty, příp. odpykání trestu vězení nebo promlčení trestu se trestní nález vymaže z podomní knížky.

K § 11.

Sjednocuje se tu názvosloví trestů, stanoví se podpůrná trestní sazba na přestupky tak, jak to činilo ministerské nařízení ze dne 30. září 1857, čís. 198 ř. z., stanoví se některá pravidla pro používání trestních sazeb, zvyšují se na pětinasobek trestní sazby za správní přestupky, stanovené před 28. říjnem 1918, tak, aby odpovídaly přibližně nynějším valutovým poměrům, reprodukuje se ustanovení čl. 11 zákona o organizaci politické správy, stanoví se některé výhody pro mladistvé provinilce a zavádí se všeobecně trest vnucené práce, jenž je dosud zaveden jen na území býv. práva uherského.

Odchylným názvem trestu na svobodě, uloženého mladistvému, má se vyznačiti, že výkon tohoto trestu má se lišiti od výkonu trestů na svobodě, uložených jiným osobám, a že trest ten je jiné povahy.

Podle ustanovení odstavce 2 budou trestné i takové přestupky, jež v příslušných předpisech nejsou prohlášeny za trestné; sazeb podle tohoto ustanovení budou moci

použiti i jiné úřady, než úřady, uvedené v § 18, odst. 1 osnovy, při trestání přestupků, na něž trest není určen.

Politické úřady mohou naříditi uveřejnění trestního nálezu na př. podle § 21 vl. nař. č. 516/1920 Sb. z. a n.

Odstavec 5 vyslovuje zásadu obsaženou již v čl. 11 zákona o organizaci politické správy, poněvadž jde o podstatnou součást materiálně-právních ustanovení trestních, a je tedy záhodno, aby byla vyslovena i v tomto zákoně.

Následky, spojené s odsouzením pro správní přestupky, se zmírňují při odsouzení mladistvého, poněvadž má býti odstraněno vše, co by mohlo ztížiti jeho úsilí polepšiti se.

Podnět k zavedení trestu vnucené práce vyšel od zemského úřadu v Bratislavě. Náklady na výkon vězení jsou značně vysoké, zavedením trestu vnucené práce se tyto náklady podstatně sníží. Mimo to však se dosáhne toho, že bude spravedlivě postižen přímo vinník v případech, kdy by peněžitý trest postihl ve skutečnosti jeho živitele, nebo v případech, kdy byl trestný čin spáchán za tím účelem, aby bylo dosaženo dočasného zaopatření ve věznici.

K § 12.

Pokud smějí býti věci v trestním řízení prohlášeny za propadlé, ustanovují jednotlivé správní předpisy. Zpravidla budou to věci, jež pocházejí z trestného činu nebo věci, kterých bylo při spáchání činu použito.

Za propadlé smějí býti prohlášeny zpravidla jen věci, náležející vinníkovi, anebo i osobám, jež je vinníkovi svěřily. Věci lze prohlásiti za propadlé samostatně, t. j. i tehdy, nemůže-li býti nikdo pro trestný čin stíhán nebo trestán, na příklad je-li pachatelem dítě, osoba nepřičetná, je-li přestupek promlčen a pod., nebo věci, jež náležejí osobám při trestném činu nezúčastněným. Jako příklad ustanovení o propadnutí věcí lze uvést ustanovení honebních řádů o propadnutí zakázaných nástrojů na zabíjení a chytání zvěře, rybářských zákonů o propadnutí zakázaných nástrojů na chytání ryb, zákona o značkování chmele (č. 297/1921 Sb. z. a n.) a zákona o označkování původu zboží vůbec (č. 128/1921 Sb. z. a n.) o propadnutí zboží a obalů s nesprávným označením a j. K případům, že již při zákazu

držby, používání a rozšiřování určitých věcí mají propadnouti věci bez ohledu na to, zda náleží pachateli čili nic, patří ustanovení zbrojního patentu (č. 223/1852 ř. z.) o propadnutí neoprávněně užívané zbraně, zákona o letectví (č. 172/1925 Sb. z. a n.) o propadnutí předmětů, jichž doprava na letadlech je zakázána a j.

O tom, jak naložiti s věcmi prohlášenými za propadlé, obsahují příslušná ustanovení správní předpisy. Věci se buď zničí nebo se učiní nepotřebnými, odvedou se určeným účelům, na př. zbraně odevzdají se vojsku nebo do sbírky (zák. č. 223/1852 ř. z.), věci s neoprávněným označením znaku Červeného kříže se odevzdají Červenému kříži (zák. č. 479/1921 Sb. z. a n.) nebo se zpeněží a výtěžek odvede se státní pokladně. Zpeněžení — není-li jinak ustanoveno — provede se pravidelně veřejnou dražbou, bude však možné, prodati je z volné ruky, jestliže by to bylo výhodnější.

K § 13.

Trest se vyměřuje v mezích trestní sazby. Při výměře se má hleděti k okolnostem přitěžujícím i polehčujícím. Tyto okolnosti se zde výslovně neuvádějí, jednotlivé případy jsou uvedeny v §§ 3, 6 a 14, jinak bude věcí úřadu, aby v příslušném případě uvážil, co má býti považováno za přitěžující a polehčující okolnost. Ustanovení odstavce 2 vyplývá z povahy věci. Účastník bude moci býti podle povahy věci potrestán i přísněji, než pachatel, na př. návodce.

K § 14.

Zavádí se všeobecně zásadně princip kumulace správních přestupků. Výjimkou platí modifikovaná zásada absorpční a zásada zotřetí. Spojí-li totiž úřad podle § 23, odst. 1, věty 1 řízení o několika přestupcích, vyměří vězení nebo pokutu podle sazby stanovené na nejtěžší přestupek. Aby bylo možno vyměřiti trest se zřetelem na všechny delikty, dovoluje se překročiti trestní sazbu stanovenou na nejtěžší přestupek o nejvyšší trestní sazbu za přestupek po něm nejpřísněji trestný. Tíha přestupku posuzuje se podle velikosti trestní sazby, při tom trest vězení se považuje za těžší než pokuta.

Díkce „vězení nebo pokuta“ (odstavec 2, věta 1) bylo užito proto, aby nebylo vyloučeno kumulativní uložení vedlejších trestů.

K § 15.

Úřad první stolice musí vyměřiti trest v mezích příslušné trestní sazby. Je-li však na správní přestupek stanoven jen trest vězení nebo trest vězení vedle trestu na penězích a převládají-li polehčující okolnosti, může uložiti místo trestu vězení pokutu, odpovídající poměrům obviněného. Přeměnění trest vězení v pokutu může ovšem i odvolací úřad.

Právo snížit trest pod zákonnou sazbu, nebo trest úplně prominouti při okolnostech zřetele hodných, přísluší pouze odvolacímu úřadu; odvolací úřad resp. úřad bezprostředně nadřízený úřadu, jenž náleží vydal, může i mimo odvolací řízení, a to i pravoplatně uložený trest zmírniti nebo prominouti. Poněvadž rozhodnutí, kterým odvolací úřad, vyřizuje odvolání, snižuje nebo promíjí trest, jest konečné, musí býti konečným i rozhodnutí odvolacího úřadu o žádosti odsouzeného za zmírnění nebo prominutí trestu. Trestem rozumí se tu i t. zv. vedlejší tresty (propadnutí věcí).

Výjimečným, zvláště odůvodněným případem, jež má osnova na mysl v § 15, odst. 2, je na př., setkání se několik polehčujících okolností (mladý věk, slabý rozum, zanedbané vychování, spáchání trestného činu z návozu).

Zvláštní předpisy mají platiti o osobách mladistvých. Za určitých podmínek může úřad (kterékoli stolice) prominouti trest a uložiti místo trestu dťku nebo místo potrestání dáti podnět k opatření disciplinárnímu. Vedle toho bude moci ovšem úřad vyčkati s vynesením nálezu tak dlouho, až bude lze posouditi, zda zavedení trestního řízení může mít na mladistvou osobu výchovný účinek.

Předpisy § 15 vyčerpávají všechny případy zmírnění trestů politickými úřady ukládaných, takže nadále nebude při správním trestním řízení připuštěno podmíněné odsouzení ani tam, kde dosud podle zákona č. 562/1919 Sb. z. a n. bylo možné.

Zavěsti instituci podmíněného odsouzení do správního trestního řízení nedoporučuje se z těchto důvodů:

O osobách potrestaných politickými (policejními) úřady se nevede žádná jednotná evidence, jaká se vede o odsouzených soudních. Pokud úřady vedou t. zv. rejstříky, zapisují se do nich jen tresty, jež úřad sám uloží, nikoli tresty, jež osobám v okre-

su bydlícím uložil jiný okresní úřad. Při nynějším stavu bylo by tudíž nemožné posouditi, zda ta která osoba splňuje podmínky pro podmíněné odsouzení, resp. pro výmaz uloženého trestu. Zavedení potřebné evidence bylo by tak nákladné a zatížilo by úřad, že by to nebylo úměrné účelu, jehož podmíněným odsouzením má býti dosaženo. Vedle toho odsouzení pro správní přestupek na rozdíl od potrestání soudního nemá zpravidla kromě odpykání trestu pro odsouzeného žádných dalších následků, zvláště nemá v zápětí ztrátu občanské zachovalosti, takže ani s toho hlediska není důvodu pro zavedení podmíněného odsouzení, t. j. pokud by mělo býti prostředkem k zamezení nepříznivých následků odsouzení. Rozpětí sazeb trestů, uložených na správní přestupky, není tak značné, aby bylo účelné stanoviti hranici, do které by bylo možno uložiti trest podmíněčně. Měla-li by však býti podle obdoby podmíněného odsouzení v soudním řízení trestním stanovena možnost podmíněného odsouzení pro všechny správní přestupky, byla by tím účinnost mnohých správních opatření povážlivě zeslabena. Udržeti pokoj a pořádek lze jen, vládně-li přesvědčení, že trestní sankce, jiniž bylo pohroženo, budou zpravidla též provedeny. Ostatně srov. § 69, odst. 2 osnovy, podle něhož lze za určitých podmínek upustiti od potrestání, lze-li se nadíti, že se obviněný budoucně poklesku vystříhá. Tím je instituce podmíněného odsouzení dostatečně nahrazena. Ani postavení mladistvých nestává se tím horší, než v soudním řízení trestním, neboť cíle, který sleduje instituce podmíněného odsouzení, lze dosáti účelněji n a l e ž i t ý m p o u ž i t í m cit. ustanovení § 69, odst. 2, po příp. ustanovení § 15, odst. 3 osnovy.

Ustanovení § 15, odst. 3 osnovy byla doplněna ve prospěch mladistvých dalšími případy, ve kterých úřad může upustiti od jejich potrestání. (Viz k tomu § 6, odst. 1 zákona č. 48/1931 Sb. z. a n.).

K ustanovení odstavce 4 srv. ustanovení § 10, odst. 11 osnovy a dův. zprávu k němu.

K § 16.

Úřadu se dává možnost, aby všeobecně přeměnil pokutu v trest vězení pro případ její nedobytnosti. Až dosud bylo lze tak učiniti jen, kde v správních předpisech bylo již stanoveno, že při nedobytnosti lze uložiti

trest vězení. Kde však dosud bylo — v ojedinelých ovšem jen případech — dovoleno uložiti jen pokutu a tato byla nedobytná, ušel odsouzený trestu vůbec. Trest vězení při nedobytnosti nebude nutno ukládati v jisté relaci, jak tomu dosud pravidelně bylo (na příklad 10 Kč rovné se 24 hodinám vězení). Úřad přemění pokutu ve vězení podle míry zavinění, ježto trest vězení třeba považovati za poměrně těžší než pokutu; kde ve správním předpisu je sazba trestu vězení, bude při přeměně pokuty trest vězení vyměřen v mezích této sazby; kde jako trest se uvádí jen pokuta, bude při nedobytnosti vyměřen trest vězení v mezích sazby, uvedené v § 16, odst. 1 osnovy.

Ustanovujíc, že mladistvým nelze uložiti náhradní trest zavření, přizpůsobuje se osnova ustanovení § 9, odst. 3 zák. c. 48/1931 Sb. z. a n. Cit. ustanovení bylo pojato do zákona o trestním soudnictví nad mládeží z toho důvodu, aby se čelilo námitce, že při nedobytnosti stává se peněžitý trest privilegiem zámožných.

K částí druhé.

K § 17.

Zásada, že trest může býti uložen za správní přestupek jen po zvláštním řízení podle tohoto zákona, plyne již ze všeobecné zásady, že trestní nález, zasahující do sféry práv jednotlivých osob, nemůže býti vydán, aniž byla dána obviněnému příležitost se ospravedlniti z přestupku jemu za vinu kladeného a jiným stranám příležitost uplatniti jejich nároky.

K § 18.

Stíhati a trestati správní přestupky náleží v první stolici okresním úřadům. Jde-li o města, obstarávající ve svém obvodu působnost okresních úřadů, jsou politickými úřady trestními starostové obcí resp. městské notářské úřady. Těmto orgánům přísluší stíhati a trestati správní přestupky, pokud to není vyhrazeno státním policejním úřadům v obvodech a v oboru věcné příslušnosti jim přikázaných.

Ustanovení § 18 je důležité tím, že se jím sjednocuje způsob výkonu trestní pravomoci ve všech městech se zvláštním statutem, jež obstarávají působnost politických úřadů. Ve všech těchto městech pří-

sluší výkon trestní pravomoci starostům obcí po případě jejich zástupcům. Podrobnosti výkonu této působnosti ustanoví jednacím řád, jež vydá podle potřeby zemský úřad. Podle dosud platných předpisů patřila tato působnost v Praze magistrátu, resp. místním výborům, v Brně městské radě, po příp. místním výborům, v Olomouci magistrátu, po příp. městské radě.

K § 19.

Veřejný zájem žádá, aby veškerým jednáním, jež se přiči pozitivním předpisům, bylo zabráněno prostředky preventivními nebo přímo trestním stíháním osob, které předpisům odporují nebo je porušují. Proto se stíhají správní přestupky z povinnosti úřední.

Výjimky mohou nastati jen, je-li podle správních předpisů spácháním zakázaného činu dána skutková povaha přestupku teprve, když osoba, jejíž práva byla činem zasažena, toto zasažení jako přestupek poctíuje a soukromou žalobcu se domáhá stíhání přestupku. Jsou to celkem řídké případy správních přestupků (na př. §§ 14 a 15 zák. č. 237/1858 ř. z., o ochraně vzorků).

Mimo to mohou býti podle zvláštních zákonů některé přestupky stíhány jen k návrhu interesovaných osob nebo orgánů [srv. § 30 a), odst. 3 zákona č. 239/1924 Sb. z. a n., ve znění čl. XXXIII zákona č. 54/1932 Sb. z. a n.]; úřad je tu však povinen provést bez dalších podnětů veškeré úkony, které mají za účel zjištění přestupku, vinníka, viny a odsouzení vinníka v řízení oficiálním.

Veřejný zájem, který je přestupkem dotčen, zastupuje úřad sám, není třeba zvláštních zástupců žaloby ani formální žaloby; stačí, když přestupek byl oznámen úřadu, aby úřad řízení zavedl a provedl.

K § 20.

Slovem „úřad“ označuje se úřad ve smyslu § 18 na rozdíl od úřadu dožádaného.

Orgány veřejné moci jsou nejen státní orgány (policie, četnictvo, finanční stráž a pod.), nýbrž i přísežný personál státních podniků, autonomních korporací i soukromých osob (přísežný personál určený k ochraně jednotlivých odvětví zemědělství), dozorní orgány podle § 17 vládního nařízení č. 516/1920 Sb. z. a n., nýbrž i or-

gánové při příležitosti k úředním úkonům přibrání (ku př. pohodní v době kontumace).

K §§ 21 a 22.

V prvním odstavci § 21 se určuje všeobecně místní příslušnost v trestním řízení způsobem, který odpovídá obecným zásadám o příslušnosti trestních soudů, t. j. podle místa spáchání trestního činu, a to tak, že příslušnost se řídí podle místa, kde byla vykonána trestná činnost, to jest ta činnost, která je postižena trestní sankcí, třebaže výsledek této činnosti nastal jinde. Na případ, že by úřad, v jehož obvodě má pachatel bydliště nebo pobyt, mohl provést řízení snadněji a rychleji, pamatuje ustanovení odstavce 4. Nebyla-li trestná činnost vykonána ani z části v obvodu některého úřadu, uvedeného v § 18, odst. 1, musí se ovšem místní příslušnost úřadu řídit jinými hledisky. Je to v prvé řadě trestný výsledek (§ 21, odst. 1, věta 2). Cit. ustanovení použije se k určení místní příslušnosti úřadu jednak tehdy, bude-li trestná činnost spáchána v cizině, jednak tehdy, bude-li sice spáchána na čl. lodi nebo na čl. letadle, jež však v rozhodné době nebudou na území čl. republiky. Určení místní příslušnosti podle § 21, odst. 1, věty 3 bude praktické při přestupcích spáchaných v cizině, t. j. takových, při nichž trestná činnost byla úplně vykonána v cizině a při nichž i trestný výsledek nastal v cizině, dále při přestupcích, při nichž uvedené okolnosti nastaly na čl. lodi nebo na čl. letadle, jež v rozhodné době nebyly na území čl. republiky.

Příslušnost určuje se pro všechny případy trestního stíhání. Výjimka se stanoví výslovně jen při místní příslušnosti k stíhání přestupků zákona o letectví a zákona o potulných cikánech (viz § 145) a přestupků dopravních předpisů (§ 21, odst. 6).

Je-li odůvodněna příslušnost dvou nebo více úřadů — což bude na př. při přestupcích spáchaných ve dvou nebo více okresích nebo na hranicích okresů — je podle odstavce druhého příslušným úřad, který nejdříve provedl úkon stíhání, to jest prvý úkon proti určité osobě jako obviněnému. Není-li takto příslušnost určena nebo není-li vůbec jisto, který úřad je příslušným, užije se podpůrného ustanovení odstavce třetího.

Ustanovení části první odstavce 5 odpovídá policejnímu trestnímu pořádku, plat-

nému na Slovensku a Podkarpatské Rusi a je v něm slovo „účastníkům“ nahrazeno výstižnějším výrazem „v téže věci trestně odpovědným“. Kdo je v té které věci trestně odpovědný, resp. spoluodpovědný, stanoví se v předpisech první části osnovy. Druhá část odstavce 5 byla vložena do zákona z toho důvodu, aby nevznikla pochybnost o místní příslušnosti úřadu k rozhodování o soukromoprávních nárocích v případě, že úřad provede řízení o soukromoprávních nárocích odděleně od trestního řízení. Rozsah působnosti politických úřadů, pokud jde o rozhodování o soukromoprávních nárocích, je určen v §§ 122 až 124.

Účelnost ustanovení odstavce 6 není potřeba odůvodňovati. Ustanovením, na něž se tam odkazuje, je na př. § 14 zák. č. 47/1866 z. z. čes. a § 29 zák. č. 5/1875 z. z. mor.

Ustanovení odstavce 7 bude praktické zejména při stíhání polních a lesních přestupků, neboť pro veřejnou stráž, určenou speciálně k ochraně polí a lesů nejsou dány předpisy, jež by jí umožňovaly stíhání viníka mimo svůj strážní obvod.

V § 22 se řeší případ sporné příslušnosti mezi dvěma nebo více úřady. V takovém případě určí úřad, který má konkrétní trestní věc projednat, společně nadřízený věcně příslušný úřad; aby se tím řízení nezdržovalo, stanoví se tu bližší předpisy o zahájení a pokračování v řízení do rozhodnutí o příslušnosti úřadu.

K § 23.

Jde-li o přestupky téhož druhu, t. j. na př. přestupky živnostenského řádu, vodního zákona, stíhané týměž úřadem, je úřad bez dalšího povinen řízení o nich spojit; nejde-li však o přestupky téhož druhu, může volně uvážiti, je-li účelné, aby řízení o nich bylo spojeno. Doplněk k původnímu textu vládního návrhu (odst. 1, věta 2) poskytuje tudíž úřadu novou možnost, aby urychlil řízení.

K § 24.

Jde tu o případy, kdy spáchaný čin zakládá skutkovou podstatu správního přestupku, avšak za určitých okolností zakládá i skutkovou podstatu činu trestného soudem. Aby nedošlo k dvojímu potrestání za týž čin, stanoví se, že v takovém případě má úřad vyčkati výsledku soudního řízení a provést sám řízení teprve tehdy, ne-

shledá-li soud, že je dána skutková podstata soudně stíhatelného činu. Vyňaty jsou ovšem případy, kdy politický úřad jest oprávněn k stíhání správního přestupku bez ohledu na to, zda týž čin bude stíhán také soudem.

K § 25.

Ve správním trestním řízení převládá princip oficiosity, prikazuje se proto úřadu, aby, jde-li o podnět k řízení ve věcech, o nichž jsou úřady nebo soudy povinny zahájit řízení z úřední moci, věc odstoupil příslušnému úřadu nebo soudu, jinak může tak učiniti jen, je-li příslušnost jiného úřadu nebo soudu zřejmá. V ostatních případech se doporučuje v zájmu strany, aby úřad podání, k jehož vyřízení není příslušný, přímo rozhodnutím odmítl. Kdyby totiž úřad v takovém případě sám zaslal podání příslušnému úřadu nebo soudu, byla by tím věc vyřízena jen, když tento úřad (soud) by uznal příslušnost k věci; neuznal-li by však příslušnost, vrátil by věc úřadu, jenž prve příslušnost popřel a bylo by pak věci tohoto úřadu, aby příslušnost svoji nebo jiného úřadu zjistil. Pro stranu by tím vznikl průtah.

K § 26.

Otázka podjatosti se upravuje podle § 11 vl. nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.

Ani v trestním řízení správním se nedoporučuje činiti rozdíl mezi vyloučením a odmítnutím úředních orgánů a stanoviti zmatečnost úředních úkonů provedených úředním orgánem, jenž se měl zdržeti výkonu úřadu, neboť tato konstrukce není pro trestní správní řízení ani nutná ani účelná. Je-li úřední orgán podjatý, musí se výkonu svého úřadu zdržeti proprio; neučiní-li tak, ač jsou mu důvody podjatosti známy, může se strana, jež se tím pokládá poškozenou, domáhati nápravy odvoláním. Nehledíc k tomu, je dána ve služebních předpisech a v dozorcím právu vyšších úřadů dostatečná možnost potřebné remedury. Nebylo by proto ani v zájmu veřejném ani ku prospěchu stran, aby úřední úkony, na nichž se zúčastnil domněle podjatý úřední orgán, byly jediné proto vždy zrušovány, neboť by se tím řízení často jen zbytečně protahovalo.

U měst se zvláštním statutem dlužno pamatovati také na případ, kdy toto město

vystupuje v řízení prováděném jeho orgány jako strana, na př. při vymáhání náhrady škody způsobené správním přestupkem. Jinak ovšem platí důvody podjatosti uvedené v odstavci 1 též pro orgány měst se zvláštním statutem a pro městské notářské úřady v městech se zřízeným magistrátem, pokud provádějí řízení upravené tímto zákonem.

Stranám se výslovně přiznává právo, podjatý orgán odmítnouti, a to v určité lhůtě, resp. v určitém stadiu řízení, nemá-li nastati prekluse.

K § 27.

Tlumočníci jsou do jisté míry úředními orgány; ustanovení o znalcích dají se na ně ještě nejspíše aplikovati.

K § 28.

V různých stadiích řízení může nastati potřeba, aby obce a jiné veřejné úřady, korporace a orgány provedly pro úřad určité úkony, jež vzhledem k povaze věci, o níž jde, nebo bydliště zúčastněných osob mohou účelněji a s menším nákladem provést, nežli úřad, který řízení provádí.

Stanoví se proto, že úřad jest oprávněn dožadovati se pomoci orgánů svrchu uvedených; tito orgánové jsou povinni dožádání vyhověti, a to obce vždy, leč by šlo o úkony, které úřad musí sám provést, ostatní korporace, úřady a orgány kromě toho jen v tom případě, náleží-li úkon do jejich působnosti.

Nejsou-li dožádané orgány příslušné, aby provedly vyžádaný úkon, vyžaduje toho potřeba rychlosti a zjednodušení řízení, aby nevracely žádost dožadavšímu úřadu, nýbrž aby ji přímo zaslaly příslušnému orgánu, je-li zřejmé, který to je.

Soudy lze dožádati jen v mezích příslušných zákonných předpisů.

V mezích ustanovení odstavce 4 bude vykonáváno též doručení osobám bydlícím v cizině, pokud jim nebude ovšem lze doručiti spis na př. podle § 46, odst. 3 nebo podle § 48.

K § 29.

Označují se strany, které zpravidla v trestním řízení správním vystupují. Tím se mají odkliditi pochybnosti po té stránce

se vyskytující. Kromě stran uvedených výslovně v § 29 mohou jako strany vystupovati v trestním řízení i jiné osoby, na př. svědkové a znalci, jde-li o jejich nároky na svědecké nebo znalečné, osoby, jimž bylo uloženo vydati věci podle § 61, odst. 1 a pod. Při původním znění vládní osnovy mohly vzniknouti pochybnosti o tom, vztahují-li se i na tyto osoby ustanovení zákona, v nichž se mluví všeobecně o stranách. Viz na př. §§ 30, 32, 33 a j. Bylo proto ustanovení to doplněno v tom směru, že stranami jsou samozřejmě i ty osoby, jimž zákon postavení stran zvlášť přiznává. Děje se to zejména tím, že jim poskytuje odvolací právo proti rozhodnutím úřadu. Bližším vysvětlením pojmu „úkon stíhání“ se doplňuje také ustanovení § 10 o promlčení.

Návrh nerecipuje z důvodů úsporných a podle zkušeností nabytých při provádění policejního trestního pořádku na Slovensku ustanovení tohoto pořádku o zastupování žaloby v trestním řízení (fiskálem, odborným zástupcem, poškozeným atd.).

K § 30.

O osobách fysických není pochybnosti, že mohou vystupovati, pokud jsou svéprávné, samostatně, nesvéprávné pak jen zákonnými zástupci. O osobách zbavených částečně svéprávnosti není potřeba zvláštního ustanovení. Takové osoby mohou u úřadu vystupovati samostatně, pokud jejich způsobilost k právním jednáním není omezena. V ostatních případech jsou postaveni na roveň osobám nesvéprávným a mohou jednati jen skrze své zákonné zástupce (podpůrce). Povaha trestního řízení vyžaduje, aby obviněný měl procesní způsobilost i když není svéprávný. Viz též ustanovení § 70, odst. 5. Osoby právnické (tedy v prvé řadě korporace a nadace) budou vystupovati zákonnými nebo statutárními zástupci; vedle těchto subjektů vytvořila doba i jiné subjekty, o nichž nelze tvrditi, že by nebyly schopny práv a jednání. Jsou to asociace a kolektivity, pro něž dosavadní právní řád nemá všeobecných norem, jež však budou na určitém řízení jako strany účastny. Tak k příkladu volební řády připouští ve volebním řízení strany volební.

Pro označení zákonných, statutárních zástupců a jiných osob povolaných k zastupování společností, asociací a pod. užívá

se slova „zástupci“, pro osoby, jež zastupují strany na základě plné moci slova „zmocněnci“ (§ 33).

Pro posouzení způsobilosti k právům a právním jednáním mají platiti v pochybnosti ustanovení soukromého práva, není-li o ní zvláštních ustanovení ve správních předpisech.

Vzhledem k zásadě oficiosnosti správního trestního řízení dlužno trvati na tom, že legitimace k věci — tedy i oprávněnost vystupovati v určité věci — musí býti vždy zkoumána z úřední moci.

Jde-li o cizince, sluší rozeznávati jejich postavení ve veřejném právu materiálním a procesním. V materiálním právu jsou rozhodné správní předpisy materiální, jež cizince buď z nabytí určitých práv vylučují nebo přímo nebo nepřímo staví na roveň tuzemcům. Osobní způsobilost cizinců k právním jednáním sluší v trestním řízení administrativním posuzovati podle § 34 o. z. o., aniž by bylo třeba to zvláště vytýkati. Pokud jde pouze o otázky řízení správního, platí zásada „locus regit actum“ — není tu tedy pro cizince žádné výjimky a netřeba ji zvláště stanoviti.

V odstavci 4 se má zajistiti zvláštní ochrana mladistvým. Přihlíží se při tom k zákonu č. 48/1931 Sb. z. a n.

K § 31.

Před správními úřady může jednati v téže věci několik osob vedle sebe. Takové společenství samostatné zná též § 15 vl. nař. č. 8/1928 Sb. z. a n. (srv. také Hoetzel, Strany, 106); tyto osoby vystupují jako samostatné subjekty, mohou si ovšem ze svého středu zvoliti zmocněnce nebo dáti společnou plnou moc jinému zmocněnci.

Úřad má možnost v zájmu zjednodušení a zrychlení řízení ustanovení společného zmocněnce naříditi, po případě i sám jej určiti, mají-li tyto strany na věci společný úplně se shodující zájem; takový zásah bude tedy vyloučen tam, kde několik stran vystupuje sice společně v téže věci, avšak s různým zájmem na konečném vyřízení věci. Přirozeně nelze takto postupovati vůči několika obviněným, neboť každému obviněnému musí býti dána možnost, aby se sám hájil.

Jednání, opomenutí nebo zavinění jednoho ze společníků nemůže býti na pro-

spěch neb újmu ostatním společníkům, pokud není výslovného ustanovení v plné moci, ve zvláštních předpisech (na př. o doručování), nebo pokud z povahy věci neplyne opak, t. j. když jde o poměry, podobné nerozlučnému společenství v civilním řízení soudním (§ 14 c. ř. s.).

K § 34.

Ustanovení o stranách vztahují se na zástupce a zmocněnce jen obdobně, tedy ne oia ustanovení, která se mohou podle povahy věci vztahovati jen na strany; účinky úkonů zástupce nebo zmocněnce nestihnou tohoto, nýbrž stranu zastoupenou (srv. §§ 5 a 39 c. ř. s.), jako náklady řízení, ustanovení § 32, odst. 1 a pod.

K § 35.

O formě podání platí ustanovení § 35. Podání písemné bude tu pravidlem, podání telegrafické rovná se podání písemnému.

Podání (ústní nebo písemné) lze ovšem u úřadu učiniti jen v době k tomu určené, ku př. podle jednacího řádu pro zemské a okresní úřady č. 290/1922 Sb. z. a n. (§ 13).

K vyloučení pochybnosti, zda podání telegrafické pochází od legitimované strany, musí úřad žádati písemné potvrzení telegramu.

Stranám nedává se právo činiti podání telefonem ani v případech nutných, neboť by výhody tohoto způsobu podání byly namnoze vyváženy značnými nevýhodami plynoucími ze zneužití i různými komplikacemi, jež tento způsob podání by namnoze do řízení vnášel; tím se však úřadu nebrání, aby v mezích jednacího řádu, příp. instrukce používal účelně telefonu ve styku se stranami a jinými osobami.

Ustanovení o odstranění formálních vad zavádí jistotu v případech, jež dosud byly velice spornými a v nichž i judikatura nejvyššího správního soudu kolísala. Vadnému podání staví se na roveň podání, podané od pokoutníků úřadu známých.

Ustanovení § 35 týkají se jen podání stran. Učiní-li někdo oznámení o přestupku, jenž se stíhá z úřední povinnosti, není ve věci stranou a nelze postupovati podle těchto ustanovení. Úřad musí zahájit trestní řízení o takovém přestupku na ja-

kýkoliv podnět a nemůže udání třebas by bylo formálně vadné, vraceti. Z toho důvodu pamatuje se v odstavci 3, poslední větě na případ, že v podání strany je obsaženo též udání o přestupku, jenž se stíhá z úřední povinnosti.

K § 36.

Vzhledem k tomu, že protokol má podávat jako veřejná listina důkaz o průběhu a obsahu protokolovaného jednání, upravuje se zevní forma i obsah protokolu co možná zevrubně.

V prvním odstavci se stanoví všeobecná zásada, že o každém ústním podání a každém úředním úkonu má být sepsán protokol. Slova protokol užívá se jako technického výrazu pro spis, obsahující ústní podání strany u úřadu přítomné, jakož i soubor ústních podání a vyřízení úředního postupu při úředních úkonech konaných za účasti stran. Označení protokol je v dosavadní praxi vžitě a používání někde zavázaného označení „zápis“ mohlo by vésti k nepřipadným označením (výpis ze zápisu, opis zápisu, zápis do zápisu, zápisová podání a pod.).

V dalších odstavcích se uvádějí náležitosti protokolu.

K § 37.

Úřadu jest ponechat, aby uvážil, pokud podané námitky mají vliv na průkaznost obsahu protokolu.

K § 38.

Rádně sepsaný protokol, jemuž není odporováno, je veřejnou listinou a platí o jeho průkazní moci totéž, co o veřejných listinách vůbec; podává plný důkaz o tom, co v něm je prohlášeno (průběh a obsah jednání). Protidůkaz o nesprávnosti protokolu lze připustiti, jako u veřejných listin.

K § 39.

V odstavci 1 až 3 se upravuje otázka, za jakých podmínek mají strany ve správním řízení trestním právo a možnost nahlížeti do spisů. Jisto je, že stranám musí být poskytnuta možnost nahlížeti do těch spisů, jež obsahují skutkovou podstatu rozhodnutí, leda by šlo o okolnosti, jež mají zůstat utajeny v zájmu obrany státu, dále nutno připustiti nahlédnutí do podání

stran, ježto stranám má být dána možnost zvědět, čeho se odpůrce u úřadu domáhá a jaké návrhy činí, aby se proti tomu mohly přiměřeně hájit.

Veřejným zájmem ve smyslu odstavce 2 je ovšem i zájem obrany státu.

Pokud lze do spisů nahlížeti, lze si z nich činiti i výpisy. — Do spisů lze ovšem nahlížeti jen u úřadu a pod dohledem úředníka v době, určené pro styk se stranami. (Srv. § 13 jednacího řádu pro zemské a okresní úřady, vl. nař. č. 290/1922 Sb. z. a n.).

V odstavci 4 se poskytuje možnost i jiným osobám, než stranám, aby seznaly obsah úředních spisů, nedává se jim však nárok na to.

K § 40.

Je recepcí § 24 vl. nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.

Obeslaným se ukládá povinnost oznámiti úřadu překážky, pro něž se nemohou k úřednímu jednání dostavit, aby mohlo být včas jednání odloženo neb učiněno jiné opatření potřebné, když výsledk předvolané osoby je nemožný. Též se pamatuje na možnost nahradití výsledk písemnými sdělením strany, což se doporučuje zvláště, půjde-li o jednoduché informace.

Následky nedostavení se mohou být dvojího druhu: úřad zařídí donucení předvolaného, aby se k úřadu dostavil, způsobem předepsaným pro nucený výkon úředního příkazu vůbec; bylo-li však ústní jednání následkem nedostavení se předvolané osoby zmařeno a musilo-li po případě být odloženo, mohou povstati těm, kdož se dostavili, jakož i úřadu náklady, které by nepovstaly, kdyby předvolaný se včas dostavil. Ukládá se tudíž povinnost k náhradě takových nákladů. Mají-li uvedené následky nastati, je nutno, aby jimi bylo předem pohroženo a aby obsílka byla doručena do vlastních rukou.

Zvláštní předpisy založené v mezinárodním právu platí pro obeslání osob požívajících práv exterritoriality. Osobám vojenským a úředním, jakož i osobám zaměstnaným ve veřejných podnicích vůbec budou se obsílky doručovati podle povahy věci přiměřeným a vhodným způsobem podle vydaných pokynů.

K § 42.

Zmocněnec pro přijímání poštovních zá-
silek musí být namnoze úřadu znám; je proto
nutné zvláštní ustanovení (odst. 3), že do-
ručení poštovnímu zmocněnci má účinek
jako doručení příjemci (adresátu) i pro ří-
zení upravené tímto zákonem, při čemž
platí obsah poštovní plné moci.

K § 46.

Je-li ustanoven zmocněnec, doručuje se
zpravidla jemu. Úřad však může vedle toho
doručiti i přímo straně, má-li to za účelné
v zájmu ukončení věci. Při několika účast-
nících lze doručiti společnému zmocněnci.
Praesumpce, že při několika osobách, vy-
stupujících v téže věci, platí první osoba
podpsaná za společného zmocněnce pro do-
ručování (ovšem jen pro doručování), je
odůvodněna povahou věci.

Bydlí-li příjemce mimo úřední obvodu
úřadu může mu býti uloženo, aby pojmeno-
val zmocněnce pro doručování bydlícího
v obvodu úřadu. Prakticky to bude
zvláště při osídlení bydlících v cizí zemi. Toto
opatření nelze učiniti vůči obviněnému po-
dobně, jako mu nelze ustanoviti optovníka
podle § 32. Je to privilegium obviněného
jehož účelem je, aby jeho obhajoba nebyla
stížena.

K § 47.

Odepře-li příjemce přijetí spisu, nese
příp. následky zanechání nebo uložení, jež
má účinek doručení. Odepře-li přijetí osoba,
jíž může býti doručeno místo příjemci
(§ 42, odst. 3 a § 43), sluší postupovati
podle § 44.

K § 48.

Rovněž nese nebezpečí z nedoručení pří-
jemce, neoznámí-li úřadu změnu bydliště,
nastalou v průběhu řízení, nebo nelze-li
jeho pobyt zjistiti, dále osoba, jež není
úřadu známa. Obviněného se tato ustano-
vení netýkají z důvodu uvedeného u § 46.

K § 49.

Příjem doručovaného spisu potvrdí pří-
jemce, výkon doručení doručovatel. Při
tom důvod, proč se stalo doručení jinak,
než příjemci samému, jest zanést do doru-
čovacího listku (doručenky).

K § 50.

Doručenka je formálním průkazem
o tom, že doručení bylo provedeno v době
v ní uvedené a osobě příjem potvrdí.
V pochybnostech nebo není-li doručenky,
lze průkaz o doručení opatřiti jiným vhod-
ným způsobem (důkaz indiciemi). Důkaz
o nesprávnosti obsahu doručenky je při-
puštěn. Zákonná presumpce doručovacího
data usnadní řízení. Strany nemohou býti
poškozeny, poněvadž mohou dokázati, že
ve skutečnosti spisy nebyly doručeny nebo
že byly doručeny jiného dne.

K § 51.

V trestním řízení správním je nutno
stejně jako ve správním řízení, aby podání
došlo během lhůty k příslušnému úřadu;
vyžaduje toho potřeba zjednodušení a
urychlení řízení, při četných úředních jed-
náních a úkonech je to přímo předpokla-
dem z povahy věci bezpodmínečně vyplýva-
jícím. Výjimka je odůvodněna a možná
toliko, jde-li o odpor proti trestnímu pří-
kazu nebo o odvolání (§ 67, odst. 1 a § 100,
odst. 2), neboť sluší stranám umožniti, aby
měly pro podání opravného prostředku
plnou lhůtu. Lhůty stanovené zákonem
nebo nařízením nelze měniti, tedy ani pro-
dloužiti ani zkrátiti. Prodloužitelnými jsou
tedy toliko lhůty volně úřadem stanovené.

K § 52.

Ustanovení druhé věty poskytuje úřadu
možnost, aby nebyl nucen zjišťovati pa-
chatele a stav věci stůj co stůj a namnoze
na konec bez výsledku, bez ohledu, zda věc
sama stojí za náklady a ztrátu času s tím
spojenou. Účastní-li se trestního řízení sou-
kromý žalobce nebo poškozený, musí ovšem
býti o přerušení řízení uvědoměn; namnoze
příspěje to také k tomu, že soukromý ža-
lobce (poškozený) sám se bude s úspěchem
snažiti o vypátrání žalovaného.

K § 53.

V odstavci 1, větě 2 se uvádí způsob,
kterým může strana nahraditi složení hoto-
vých peněz, při čemž, pokud jde o vkladní
knížky, bere se zřetel k zákonu č. 239
1924 Sb. z. a n., ve znění zákona č. 54/1932
Sb. z. a n. Vkladními knížkami tuzemských
spořitelů jest rozuměti též vkladní knížky

poštovní spořitelny podle § 24 zákona č. 143/1930 Sb. z. a n.

V odstavcích 2 až 5 se blíže upravuje postup při ukládání jistoty a stanoví se určitá omezení v zájmu stran; přirozeně bude úřad v řízení pokračovati, je-li to nutné ve veřejném zájmu, i dříve než jistota byla složena. Podle konkrétních případů dlužno posouditi, kdy půjde o zajištění účelu řízení, t. j. o zajištění vydání úředního rozhodnutí, případně o zajištění jeho provedení, a kdy půjde o podmínky řízení, jež musí býti splněny, aby řízení mohlo býti provedeno a jeho účelu dosaženo. Přirozeně nebude používáno zmocnění podle § 53 oproti právníkům osobám veřejného práva v řízení vystupujícím jako strany, poněvadž u nich zpravidla nebude k tomu důvodu.

V odstavci 6 se ustanovuje podrobněji, než tomu je v § 37, odst. 5 vládního nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n., co se má státi s jistotou. Přesná ustanovení v tomto směru jsou ve prospěch stran.

Jistoty nelze použiti vždy ke splnění účelu, pro nějž byla složena (na př. jistoty podle § 54, odst. 2 a j.), proto se stanoví, že jistota v takových případech, byl-li její účel zmařen vinou strany, propadá. Tím se stalo též zbytečným ustanovení § 28, odst. 3, věty 2 a 3 a částečně ustanovení § 30, odst. 3 původní vládní osnovy.

K §§ 54 a 55.

Institute zadržení, jež se zavádí ustanoveními §§ 54 a 55 pro celé státní území (dosud byla instituce ta zavedena jen v oblasti bývalého práva uherského, „Předběžná vazba“, § 73 a násl. polic. tr. poř.), je nezbytně nutná, má-li býti správní trestní řízení prováděno rychle a s úspěchem. Předvede-li se obviněný hned k úřadu, může býti trestní řízení bez průtahy provedeno nebo aspoň mohou býti učiněny potřebné kroky k jeho zahájení.

Jde zejména c. osoby, jež se potulují z místa na místo. Trestní řízení proti takovým osobám lze prováděti nyní v historických zemích jen s největšími obtížemi. Stejně je tomu při osobách, jež nemají v tuzemsku řádného bydliště. U těchto osob hrozí vždy nebezpečí, že se vůbec vymknou potrestání.

Proti osobám, jež uprchly nebo se skrývají s úmyslem, aby se vyhnuly trestnímu

řízení, nebo jež činí přípravy k útěku (§ 54, odst. 1, č. 2), musí míti samozřejmě úřad takové prostředky, jež by mu umožnily, aby řízení řádně provedl i v takovýchto, v trestním řízení správním ovšem mimořádných, případech.

Ustanovení § 54, odstavce 1, č. 1 a 3 není potřeba zvláště odůvodňovati. Prokáží-li přistižené osoby svou totožnost nebo uposlechnou-li napomenutí, vyhnou se snadno zadržení.

Je tedy možno říci, že osnova šetří, pokud to veřejný zájem na levném a rychlém provedení trestního správního řízení připouští, co nejvíce osobní svobody těch, kteří přišli do rozporu s právním řádem. Tato tendence zákona je zřejmě patrna zejména z ustanovení, jímž se zavádí instituce trestání správních přestupků ihned na místě, kde byl správní přestupek spáchán (§ 68). Z toho je viděti, že není zájmu na tom, aby vinníci byli předváděni na úřad, není-li toho nezbytně potřeba. Je nutno ovšem počítati se všemi možnými případy a vybaviti úřady takovými procesními prostředky, aby mohly řádně dostáti svému úkolu i ve výjimečných případech. Je úkolem zvláštních zákonů, aby upravily podrobněji otázku zadržení, kde toho bude povaha věci vyžadovati, zejména při správních přestupcích, spočívajících v ohrožování a poškozování cizího majetku. V těchto případech bude asi nutno připustiti zadržení, i když pachatel nebyl přistižen při činu, avšak je dostatečně podezřelý z trestného činu.

Otázka, o níž jde, je v podstatě stejně upravena i v rakouském zákoně o trestním správním právu a řízení (zákon ze dne 21. července 1925, č. 275 B. G. Bl., ve znění zákona č. 246/1932 B. G. Bl.).

Zadržení nelze srovnávati se zatčením a soudní vazbou. Zadržení je zosťveným způsobem předvedení osoby k úřadu a trvá také jen po dobu, než se splní účel předvedení, t. j. než se provede výslech obviněného. Jde tu tedy o část řízení, jež v soudním řízení předchází uvalení vazby, s tím rozdílem ovšem, že ve správním trestním řízení musí býti obviněný po výslechu zpravidla ihned propuštěn. Výjimky z tohoto pravidla, připuštěné při zadržení osob potulných a osob, jež nemají v tuzemsku stálého bydliště, jsou dostatečně odůvodněny nutností zabezpečiti výkon nálezu, podal-li odsouzený odvolání, jež v trestním

řízení má vždy účinek odkladný. Dosavadní předpisy v oblasti byv. práva uherského dovolují, aby v případě odvolání z trestního nálezu byla vždy prodloužena předběžná vazba přes 48 hodin na tak dlouhou dobu, pokud nepřekročuje dobu trestu vězení.

Dá-li zadržený dostatečnou jistotu, není — mimo případ § 54, odst. 1, č. 3 — důvodu k jeho okamžitému předvedení a nelze je proto provést. Jistota propadá za podmínky § 53, odst. 6 ve prospěch státu (§ 11, odst. 5). Měřítkem pro to, je-li jistota dostatečná či ne, je výše pravděpodobného trestu za spáchaný přestupek.

Zadržení a předvedení musí se omezit na nezbytnou dobu. Předpisuje se tu pro rozsáhlost některých politických okresů a častou nedostatečnost dopravních prostředků jako nejzažší termín doba 48 hodin k zadržení a předvedení a 24 hodin k provedení výsledku. Nelze-li v těchto maximálních lhůtách zadrženého předvésti nebo vyslechnouti, musí býti propuštěn. Předvedení k úřadu provede bezpečnostní orgán (§ 20, odst. 3); je-li pachatel zadržen jiným orgánem veřejné moci a není vhodnější, aby předvedení bylo vykonáno tímto orgánem, odevzdá jej tento orgán orgánu bezpečnostnímu, který předvedení vykoná; tímto předpisem má býti zabráněno, aby orgány veřejné moci určené pro zvláštní úkoly nebyly na delší dobu odňaty svému vlastnímu určení (na př. finanční stráž na hranicích).

Ustanovení ve prospěch mladistvých jsou obsažena v § 140.

K §§ 56—59.

I. Obviněný není povinen, aby svá tvrzení dokázal, a nelze vůči němu použít donucovacích prostředků za tím účelem, aby vydal věci potřebné k vedení důkazu. Má-li úřad vyhovět veřejnému zájmu na potrestání vinníkově, má-li mít možnost zjistiti materiální pravdu, musí mít prostředky k tomu, aby tak učinil i při pasivním chování se obviněného nebo při jeho činnosti, kterou se snaží zmařit snahu úřadu po zjištění pravdy. K tomu nepostačí úřadu jen výsledky svědků a znalců, musí mít možnost i prohlídkami místností a osob pátrati po věcech, jež mohou býti pro trestní řízení důležité a věci ty si zajistiti. Nutnost použití tohoto procesního prostředku vznikne

bez ohledu na to, jde-li o přestupek důležitý či méně důležitý. Omezuje-li přes to osnova možnost výkonu domovních a osobních prohlídek zásadně na řízení o přestupcích, na které lze uložit trest vězení přes 14 dnů, bere tím dostatečný zřetel na to, aby nebyla nad nezbytnou míru omezována osobní a domovní svoboda obyvatelstva. Jde v tomto ohledu dále, než osnova soudního trestního řádu, jež dovoluje domovní a osobní prohlídky zpravidla při všech činech, na něž není stanoven jen trest peněžitý.

Není-li z důvodů svrchu uvedených vhodné, aby provedení domovní a osobní prohlídky bylo dovoleno v řízení o všech správních přestupcích, ačkoliv v podstatě není rozdílu mezi potřebou provedení prohlídky při těch či oněch přestupcích, je naprosto nutno poskytnouti správním úřadům tento procesní prostředek aspoň pro řízení o důležitějších správních přestupcích, a to tím spíše, že správním úřadům se přikazuje k potrestání vždy více a více trestných činů, na jejichž stíhání je zvýšený veřejný zájem. Svěřuje-li zákonodárce správním úřadům takovéto úkoly, musí je vybavit též procesně tak, aby jim mohly řádně dostáti.

Nebylo by ovšem správné domnívati se, že domovní a osobní prohlídka se stane častým nástrojem v rukou správních úřadů. Budou nuceny používat ho zajisté zcela výjimečně. Ale o to právě jde, aby trestní správní řád byl vybudován pokud možno úplně a dokonale tak, aby správní úřady neselehaly právě v případech nejdůležitějších.

II. Ostatní účely domovních prohlídek, t. j. hledání osob podezřelých ze správních přestupků nebo osob, na nichž má býti vykonán trest vězení, nebo hledání nebezpečných věcí u osob, jež byly zadrženy, odůvodňují zajisté samy o sobě dostatečné výkon prohlídek. Prohlídky u osob špatné pověsti přispějí nejčastěji ke zjištění ještě neobjevených trestných činů a vyžaduje jich tudíž veřejný zájem. Uvedené osoby nezasluhují zvláštní ochrany. I osnova soudního trestního řádu má podobné ustanovení. Pojmu „osoba špatné pověsti“ užívá se též v trestním soudním řádě. Jsou to osoby, jež jsou policii známy, poněvadž opětovně porušují veřejný pořádek a vzhledem k způsobu svého života jsou stále podezřelé

z trestných činů, jako tuláci, žebráci, prostitutky a přechovávači.

V oblasti býv. práva uherského je instituce domovních a osobních prohlídek již zavedena (§ 86 a násl. polic. tr. pořádku). Určité veřejné místnosti mohou být podle těchto předpisů prohlédnuty kdykoliv, podobně jako je to ustanoveno v osnově soudního trestního řádu (§ 160).

Ustanovení §§ 56—59 netýkají se prohlídek podle § 28, odst. 2 trestního zákona, ani prohlídek podle § 4 zákona č. 207/1931 Sb. z. a n., poněvadž tyto prohlídky nejsou součástí řízení trestního.

K § 60.

Podle ustanovení § 60, odst. 1 lze zabavit věci, jež mají podle zvláštního předpisu být prohlášeny za propadlé, zničeny nebo učiněny nepotřebnými, věci, jichž bude třeba k vedení důkazu, dále věci, jež byly odňaty nebo pravděpodobně odňaty někomu správním přestupkem, stíhatelným z úřední povinnosti. Zabavení má tu povahu zajišťovacího opatření. Výhradou (pokud již platné předpisy zvláště tak neustanovují) myslí se zejména též na ustanovení § 35, odst. 2 zákona č. 2/1928 Sb. z. a n. a § 5, odst. 3 zákona č. 207/1931 Sb. z. a n.

Při nebezpečí v prodlení dává se i orgánům veřejné moci právo k předběžnému zabavení. Místo zabavení může úřad naříditi složení jistoty v penězích (§ 53), úměrné ceně věcí, jež mají být zabaveny, ovšem jen tehdy, lze-li to s účelem zabavení sloučiti. Strany nemají práva místo vydání zabavené věci nabídnouti samy jistotu.

S věcmi zabavenými lze prozatím zabaviti i jejich obaly (schránky), jež ovšem vlastnímu zabavení nepodléhají a musí být co nejdříve vráceny.

Ustanovení odstavce 7 má za účel zjednodušiti řízení. Věci obviněného, jež byly zabaveny k vedení důkazu (corpus delicti), slouží současně též k zajištění pokuty, nákladů řízení a soukromoprávních nároků, aniž by musel úřad provést zvláště řízení podle § 53. Ustanovení bylo pojata do osnovy hlavně z toho důvodu, aby jím byly nahrazeny příslušné předpisy policejního trestního pořádku, platného na Slovensku a Podkarpatské Rusi, jichž by tam postrádaly zejména obce při zájmu zvířat, způsobivších poškození nebo lesní pych, nemající zvláštních předpisů v tomto směru, jež by zůstaly

v platnosti jako na území býv. práva rakouského.

K § 61.

§ 61 stanoví povinnost k vydání věcí, uvedených v § 60, odst. 1, a následky, jež s sebou nese odepření splnění této povinnosti. Věcmi rozumí se i listiny (§ 60, odst. 9).

Z povahy věci plyne, že tato ustanovení, stejně jako ustanovení o domovní a osobní prohlídce, upravují částečně i řízení důkazní.

Donucovacích prostředků lze použiti jen tehdy, je-li nepochybné, že věc je v držení toho, kdo bez zákonného důvodu odepřel její vydání. Vydání věcí, jichž lze užiti k vedení důkazu, je možno odepřiti z týchž důvodů, z kterých lze odepřiti svědectví. Jde-li o vydání jiných věcí, není důvodu, přiznati tuto výhodu někomu jinému mimo obviněného.

K §§ 62—64.

Při uložení pořádkové pokuty nebo pokuty pro svévoli není třeba zachovati formální postup předepsaný pro správní trestní řízení.

Ježto pořádkové pokuty podle své povahy vyžadují okamžitého provedení a vyřízení, nelze při jejich uložení vyloučiti případné další trestní stíhání, je-li čin, který dal podnět k pořádkovému opatření, kvalifikován také jako čin soudně trestný. Z téhož důvodu nelze přiznati odvolání proti opatření, jímž se ukládá pořádková pokuta, odkladného účinku, který přiznává se uložení pokuty pro svévoli, kde okamžitého výkonu povahy věci nezbytně nevyžaduje.

U veřejných orgánů podléhajících disciplinárnímu právu stačí disciplinární oznámení, neboť následky takového oznámení budou pro ně citelnější, nežli uložení pořádkové pokuty.

Pořádkové pokuty a pokuty pro svévoli plynou do státní pokladny (viz § 11, odst. 5), resp. do chud. fondu obce (§ 137).

Z důvodů na snadě jsoucích nemůže být obviněnému uložena pokuta pro svévoli. Obviněný může použiti ke své obraně jakýchkoliv dovolených prostředků.

K §§ 65—67.

Zavádí se všeobecné trestní řízení příkazní, které bylo dosud zavedeno v oblasti býv. uherského práva všeobecně při trestání po-

licejních přestupků, v oblasti býv. práva rakouského pak jen v některých neřízených případech, jako v živnostenském řádu, zákoně o zvířecích nákazách, v řádu volení v obcích a p. Nemožnost uložit trest příkazem bez předchozího pravidelného řízení byla v praxi pocíťována zvláště při menších a hromadně páchaných deliktech správních. Úřad nemá možnosti v promlčecí lhůtě zavést řádné trestní řízení, přestupky se promlčí a trestní sankce na přestupek uložená se stává ilusorní. Proti tu o tam vyslovenému tvrzení, že trestní příkazní řízení se v praxi neosvědčilo, mluví jasně a pádně zkušenosti, získané s dosavadními předpisy o trestních příkazech. Ostatně není vydání trestního příkazu pro stanovené případy obligatorní, nýbrž jen fakultativní; úřadu se ponechává, aby použil trestního příkazu jen v těch případech, kde je přesvědčen, že se jím zamýšleného účelu dosáhne.

Znění § 65 je přizpůsobeno kromě některých menších odchylek právu již platnému.

Ustanovení policejního pořádku o tom, že policejní soudce, vydává trestní příkaz, nemá mít pochybnosti o správnosti udání a musí býti přesvědčen o důvodnosti žaloby, se vynechávají, ježto v případech, uvedených v § 65, odst. 1, č. 1, je nutno předpokládati, že oznámení je správné a odůvodněné, neboť je činí veřejný orgán v mezích své působnosti, v případech uvedených v odstavci 1, č. 2 pak musí býti čin prokázán. Rovněž se příkazní řízení neomezuje na případy, v nichž lze uložit jenom pokutu, a upravuje se tato věc podle obdoby soudního řádu trestního (§ 11 zákona č. 31/1929 Sb. z. a n.).

Trestního příkazu se nesmí užít při předvedení, ježto v takovém případě je okamžitě provedení řádného trestního řízení neúčelnější.

Do zákona se pojímá ustanovení, že v trestním příkazu lze vysloviti propadnutí zabavených věcí, nepřesahuje-li jejich cena 1000 Kč, a že v případech, kdy náhrada škody nepřesáhne částku 1000 Kč a určuje se podle vydané sazby, lze vysloviti i povinnost k náhradě škody. O náhradě škody bude ovšem rozhodnuto jen, požádá-li o to poškozený.

Proti osobám mladistvým nelze vydati trestní příkaz. Odporovalo by to zásadě, již je tento zákon ovládan a podle níž má býti

trestnímu řízení s mladistvými věnována zvláštní péče.

Pokud jde o obsah rozhodnutí (§ 66), budou i pro trestní příkaz platiti předpisy o obsahu rozhodnutí (§ 95): bude tedy úřad zejména též povinen poučiti stranu o opravných prostředcích. Vydáním vhodného formuláře pro trestní příkazy umožní se rychlé a správné vydání příkazu.

Odůvodnění se provede stručným odkazem k takovým okolnostem, jež prokazují vinu (na př. úřední pozorování, přiznání při šetření a pod.).

Lhůta k zaplacení pokuty, resp. k nastoupení trestu vězení odpovídá lhůtě platné všeobecně ve správním řízení pro odvolání a platí též pro podání odporu proti trestnímu příkazu.

V § 67 se upravuje obrana strany proti trestnímu příkazu. Prostředek k obraně strany se označuje výrazem „odpor“, t. j. stejně jako opravný prostředek, jež lze podati proti rozhodnutí, vydanému podle § 67 vládního nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n. V obou těchto případech má podání odporu ten následek, že je nutno provést řádné řízení.

Lhůta k podání odporu je též jako všeobecná lhůta odvolací ve správním řízení.

Podání odporu má za následek, že se příkaz považuje za nevydaný.

Zásada vyslovená v § 67, odst. 3 odpovídá zásadě § 106, odst. 2 a zásadě § 114, odst. 5.

Zjednodušení řízení sleduje ustanovení, že obsah odporu může býti považován za písemné ospravedlnění z přestupku.

V § 68 se zjednodušuje příkazní řízení tím, že dává možnost provést celé řízení při přistižení na místě; za tím účelem bude moci úřad zmocniti způsobilé orgány veřejné moci k trestání přestupků na místě samém, jestliže potrestaný bude s tímto postupem souhlasiti.

K přesnému provedení, zamezení zneužití a ke kontrole stanoví se potřebná omezení.

Úřad může zmocniti k vydání mandátu jen orgány veřejné moci. Pokuty budou ukládány v mezích zákonných sazeb a nesmějí přesahovati v jednotlivém případě částku 300 Kč. Orgán musí se vykáhati na požádání přistižené osoby zmocněním úřadu.

Trestní příkazy vydá orgán z číslovaného bloku, a to ve třech vyhotoveních. Obsah blokového příkazu je pro způsob jeho vydání a povahu věci jednodušší, než obsah trestního příkazu podle § 66, a neobsahuje ani jména přistižené osoby.

Přistižená osoba rozhoduje o účinnosti příkazu; je-li s ním spokojena a zaplatí-li pokutu, je tím celé řízení proti ní provedeno, zdráhá-li se pokutu zapraviti, je příkaz považován za nevydaný a orgán oznámí správní přestupek úřadu, který provede řízení (příkazní nebo řádné podle okolností). Celá úprava je provedena podle § 19 vládního nařízení č. 51/1936 Sb. z. a n. o organizaci policejní správy a služby a o některých jiných opatřeních v oboru vnitřní správy.

K § 69.

U mladistvých osob může úřad nejen podle odstavce 1, č. 4, upustiti od zavedení řízení nebo zavedení řízení zastaviti, nýbrž může i podle § 15, odst. 3, upustiti od potrestání. Ustanovení odstavce 2 sleduje stejný účel, jako v soudním trestním řízení podmíněné odsouzení; úřad se zbavuje prací, které se nesrovnávají s významem věci (včetně evidence), a přispěje se tím při rozvázné praxi ke zvýšení autority úřadu, které zajistí by nijak neprospívalo, kdyby úřad přes kogentní předpis zákona trestní řízení neprováděl právě z důvodu, který vedl k uplatnění principu oportunité v navrženém ustanovení.

K případům, kdy trestní řízení se nezavede nebo kdy zavedené trestní řízení se zastaví, patří i ty, kdy provádí se t. zv. upouštěcí řízení, na př. podle § 40 punčovního zákona ze dne 16. prosince 1927, č. 2 Sb. z. a n. z r. 1928.

Zastavení řízení nebo nezavedení jeho buď zaznamenáno ve spise; není tedy třeba zvláštního výroku osvobodovacího.

Jestliže obviněný ví, že bylo proti němu zavedeno řízení, nebo jsou-li ve věci zúčastněny mimo obviněného jiné strany, jež mají zájem na potrestání, po příp. na uspokojení svých soukromoprávních nároků, nutno zastavení řízení obviněnému k jeho žádosti potvrditi, resp. vydati stranám rozhodnutí podléhající oprávněnému řízení.

K § 70.

Pro povahu správních přestupků a jich značný počet se doporučuje upravit řízení

co nejjednodušeji a pro stát i strany co nejlevněji, ovšem tak, aby vždy byla zachována obviněnému možnost, hájiti se proti obvinění na něj vznesenému. K tomu není vždy zapotřebí, aby se konalo ústní jednání a aby byla důsledně provedena zásada bezprostřednosti řízení. Stačí většinou, ponechá-li se obviněnému na vůli, aby místo nákladnějšího dostavení se k úřadu podal své ospravedlnění písemně nebo se dal odsouditi kontumačním rozsudkem, uznávaje důvodnost oznámení. Tím však nebere se odsouzenému možnost, aby v odvolání uplatnil své námítky nebo následky nedostavení se odčinil za podmínek navrácení v předešlý stav. Nijak nemůže platiti právní domněnka, že by obviněný tím, že se neospravedlnil, projevil souhlas s výsledkem řízení.

Obviněný mladistvý musí býti z důvodů, uvedených u § 65, před vydáním nálezu vždy slyšen.

K § 71.

Ze zásady oficiality ovládající trestní správní řízení plyne, že úřad při provádění řízení postupuje z úřední moci a je povinen při tom šetřiti zásady materiální pravdy, pokud jde o vyšetření trestného činu. Jde-li o jinou věc (svědečné, náhradu škody) není potřeba odchylky od ustanovení § 43 vládního nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n., v němž se předpisuje jen zjištění stavu věci směrodatného pro rozhodnutí.

Podle toho úřad má z úřední moci a podle volné úvahy provést veškeré důkazy, jež uzná pro věc účelnými a potřebnými, ať už mluví tyto důkazy pro stranu nebo proti ní.

K § 72.

Přerušením řízení až do pravoplatného rozhodnutí předběžné otázky příslušným orgánem staví se jen promlčecí lhůta stanovená v § 10, odst. 1 nikoli lhůta podle odstavce 5 téhož paragrafu. Úřad si nesmí řešiti předběžnou otázku na př. v případě § 37 domovského zákona a § 20 zákona č. 37/1858 ř. z. o vzorcích.

K § 73.

K posouzení trestnosti a pro výměru trestu jsou v řízení závažny osobní poměry

obviněného. Stanoví se tudíž, aby hned na počátku řízení byly zjištěny.

Zpravidla se celé řízení provede při jediném jednání, data tu uvedená budou pak zapsána na počátku trestního záznamu (§ 76).

Ježto obviněnému nemůže býti bráněno, aby ku své obraně použil jakýchkoli dovolených prostředků, nelze ho nutiti ani k výpovědi.

K § 74.

Ústní jednání dlužno především provést všude tam, kde to zvláštní správní předpis výslovně nařizuje, dále pak i tam, kde toho úřad uzná potřebu, aby co nejrychleji a nejlépe dosáhl účelu řízení. Ústní jednání vypíše se tím způsobem, že se k němu pozvou strany, svědkové, znalci a jiné osoby, jichž přítomnosti bude třeba. Pozvání má obsahovati údaje, jež předepsány jsou pro obsílky vůbec. Obsílky dlužno doručiti do vlastních rukou a to včas, to jest tak, aby se příslušná osoba mohla dostaviti a, je-li toho třeba, na předmět jednání se připraviti. Právní následky, jež stihnou toho, kdo se nedostaví, musí býti v pozvání uvedeny. Zmešká-li ústní jednání ten, k jehož žádosti bylo řízení zavedeno, má se za to, že vzal žádost zpět, a řízení se zastaví, pokud není ovšem ve veřejném zájmu potřebí v řízení pokračovati.

K § 75.

Ustanovení jeho vyhrazují úřednímu orgánu právo zkoumati legitimaci vystupujících osob, určití pořad jednání, zabezpečiti právo stran k zaujetí stanoviska k výsledkům jednání, odročiti nebo přerušiti jednání. Je to v soulase se zásadou vyslovenou v § 71. Přerušením jednání rozumí se odložení jeho na pozdější hodinu, je-li toho potřebí, takže v započatém řízení se pak prostě pokračuje; odročení jednání má za následek delší odklad pokračování v jednání.

K § 76.

Záznam o průběhu trestního řízení je náhradou za dosud používaný trestní rejstřík. Výslovně se označuje ne jako protokol, nýbrž jako trestní záznam, ježto není protokolem o jednání vzhledem k způsobu, jakým se vede; nemusí totiž celý zá-

znam býti sepsán najednou, nýbrž může býti sepsán i postupně podle toho, jaká část jeho se spisuje.

Obsahem záznamu dán je zároveň postup pro trestní řízení, jenž odpovídá v první části provádění důkazního řízení, v druhé části vydání rozhodnutí.

Po vydání příslušného jednotného formuláře nebude sepsání záznamu činiti obtíží ani tam, kde se jednotlivé části vyplňují mimo úřad, na př. u obce.

K §§ 77 a 78.

Důkazní prostředky jsou v trestním řízení správním stejné, jako ve správním řízení; důkaz výsledku stran se proto ani tu nepripouští, jako nevhodný v řízení ovládaném zásadou oficiality. Kromě obecně používaných prostředků důkazních, jímž jsou listiny, výpovědi svědků a znalců, jakož i ohledání, budou tu ještě i jiné možnosti, z nichž bude úřad moci nabýti přesvědčení o tom, zda jsou či nejsou prokázány okolnosti, jež mají tvořiti podklad pro rozhodnutí. Tyto okolnosti bude lze připustiti jako důkazy podle volné úvahy úřadu v rámci všeobecných předpisů o trestním správním řízení. Ke skutečností, jež tu přicházejí v úvahu, patří především notoričnost a skutečnosti, pro něž zákon stanoví právní domněnku; tyto skutečnosti se uvádějí zvláště. Důkaz opaku se dovoluje, pokud toho zákon výslovně nevylučuje. K dalším skutečnostem přicházejícím v úvahu patří doznání strany, skutečnosti, na nichž je založen trestní nebo jiný rozsudek soudní.

Ze zásady, že stranám musí býti poskytnuta příležitost, aby uplatnily svá práva a své právní zájmy, plyne, že i ohledně prováděných důkazů musí býti stranám dána příležitost k vyjádření; na druhé straně se ukládá stranám (ovšem mimo obviněného) povinnost, dokázati své tvrzení a dodati neb aspoň označiti potřebné důkazy, pokud je to v jejich moci.

Koná-li úřad ku zjištění skutkové podstaty šetření, t. j. opatřuje-li si vyjádření, informace a pod. od jiných úřadů, obcí atd., musí býti výsledek takovýchto šetření, pokud se ho použije v rozhodnutí, před vydáním rozhodnutí stranám sdělen, aby zaujaly k němu stanovisko, pokud se toho ovšem nezřeknou.

Od takových šetření bude dlužno rozlišovati pomůcky, vyjádření a p., sloužící úřadu pouze k informaci, resp. k umožnění ocenění prováděného důkazu; taková šetření stranám sdělována býti nemusí.

K §§ 79—82.

Stanoví, jakou průvodní moc mají mít veřejné a soukromé listiny a přezvědné věci, při čemž se vymezuje pojem toho, co dlužno považovati za veřejnou listinu a co za soukromou. Povinnost předložiti listinu, stanoví se v § 61.

K §§ 83—89.

Povinnost vypovídati před politickým úřadem je dosud pro trestní řízení správní stanovena v § 9 cis. nař. č. 96/1854 ř. z. při předpisech o obeslání; nějakých omezení ve výpovědi (vyloučení neb odepření výpovědi) není.

Důvody vylučující výpověď a důvody k odepření výpovědi se upravují podobně jako ve správním řádu (vlád. nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.), dovoluje se však odepření výpovědi při pouhé existenci některých rodinných vztahů, aniž se žádá — jak tomu je ve správním řádu —, aby tu byly další podmínky, jako důvodná obava, že výpověď způsobí svědku majetkovou škodu nebo hanbu. Účelem toho je zabrániti účinněji kolisi, jež by sváděla ke krivému svědectví. Další postup při výsledku se upravuje stejně, jako je tomu ve správním řádu.

K §§ 90—92.

Hlavní zásady úpravy důkazu znalci jsou stejné jako ve všeobecném správním řádu:

a) výběr znalců přísluší úřadu, stranám se umožňuje toliko, aby osoby znalců navrhly, aniž by měly právo na jmenování navržených osob za znalce;

b) počet znalců určí úřad podle volné úvahy, stačí i znalec jeden;

c) připouští se v první řadě znalci, kteří jsou úřadu přiděleni nebo mu dáni k dispozici, jako odborní orgánové (techničtí, zdravotní a pod.); výslovného ustanovení je potřebí tím spíše, že bývala namítána takovým znalcům závislost na úřadu, a tedy podjatost. Není-li úředních znalců, lze přibrati znalce neúřední;

d) o povinnosti vydati znalecký posudek platí ustanovení o povinnosti vypovídati

jako svědek, rovněž o důvodech k odepření této povinnosti;

e) znalec, i když není veřejným orgánem, stává se příbráním k úřednímu jednání činitelem, stojícím nad zájmy účastníků, stává se úředním orgánem ad hoc; z toho plyne, že má býti vzat vždy do slibu na místě přísahy a že musí býti vyloučen z podání posudku stejně, jako úřední orgán z vedení řízení (§ 26);

f) důkaz znalecký se provádí zpravidla za účasti stran.

K § 93.

Důkaz ohledáním může býti úřadem nařízen z moci úřední neb k návrhu stran, je-li ho pro vysvětlení věci potřebí. Při tom může býti zároveň proveden znalecký důkaz. Důkaz ohledáním provádí se při ústním jednání a to u úřadu, lze-li ohledávanou věc tam snadno přenést, jinak na místě samém při komisionálním řízení.

Osobám, v jejichž vlastnictví neb držení je ohledávaná věc, místnost nebo pozemek, po případě místnost nebo pozemek, do níž nebo na nějž při ohledání třeba vstoupiti, ukládá se povinnost, takové vstoupení do místnosti nebo na pozemek trpěti, a to úředním orgánům, po případě znalcům a stranám, ne však i jiným osobám. Potřebnou ochranu vlastníkům (držitelům) věcí, o niž jde, zajišťují ustanovení odstavců 4 a 5. Okruh osob, jež jsou povinny trpěti ohledání, je tu přirozeně širší, než okruh osob, jež jsou povinny vydati svědectví, poněvadž se tu ony osoby nenutí k aktivní účasti na řízení. Není tu tedy kolise, jež by mohla sváděti ke krivému svědectví, a která je právě důvodem ke zproštění od povinnosti svědecké.

Přirozeně bude povinností úřadu, aby používal při ohledání práva podle odstavce 3 jen v případech naprosto nutných a vystříhal se jakéhokoli zneužití jeho.

Trestními následky neuposlechnutí v odstavci 4 se rozumí trest na penězích do 20.000 Kč nebo vězení do dvou měsíců, jímž se trestá podle § 142 porušení povinné mlčivosti v trestním řízení správním.

K § 94.

Institut osvědčení upravuje se jako ve všeobecném správním řádu.

K § 95.

Obsah rozhodnutí, jak je uveden v § 95, odpovídá obsahu rozhodnutí ve všeobecném řízení správním. Podrobné ustanovení o podpisu rozhodnutí je obsaženo v jednacím řádu pro zemské a okresní úřady. Slovy „není-li v tomto zákoně stanoveno jinak“ v odstavci 2 míří se na § 68, odst. 5.

Mimo nález bude třeba v trestním řízení vydati rozhodnutí v těch případech, kdy se obviněný neodsuzuje nebo kdy se činí nějaké opatření během řízení. Tam tomu bude při zastavení řízení, je-li na něm zúčastněn poškozený nebo soukromý žalobce, při provádění policie při řízení, povolování — obnovy — a restituce, při obesílání resp. předvádění osob, jež se nedostaví a pod.

Důvody jest uvést zpravidla v každém rozhodnutí. Vyhovuje-li se v plném rozsahu petitu strany a není-li návrhů nebo námitek stran, o nichž třeba rozhodnouti, je odůvodnění zbytečné. Rovněž nebude obsaženo vzhledem k povaze věci v trestním příkaze podle § 68. Na toto ustanovení se míří slovy „není-li stanoveno v tomto zákoně jinak“ v odstavci 3.

K § 96.

Zvláštními příkazy a opatřeními (odst. 4, písm. h) rozumí se na př. příkazy a opatření podle ustanovení § 121, odst. 2 a § 122, odst. 2 pražského stavebního řádu, § 127, odst. 2 a § 128 venkovského stavebního řádu pro Čechy, resp. § 132 stavebního řádu pro Moravu, kde se praví, že mimo trestní nález jest učiniti opatření, aby byla odstraněna stavba proti předpisu provedená a upravena odchylka od stavebního řádu. Podobně ustanovuje § 72 vodních zákonů pro Čechy a Moravu.

Odůvodnění rozhodnutí, není-li stanoveno jinak, musí obsahovati shrnutí výsledků řízení, jakož i zpravidla naznačovat, které úvahy byly rozhodné při oceňování důkazů a jak právní otázka vzhledem k těmto úvahám byla posouzena. Odůvodnění musí vyčerpávat celou věc. Vůči konkretisovaným návrhům stran musí úřad uvést konkretisované důvody pro zamítnutí těchto návrhů. Vůdčí zásadou tu musí být, aby stranám nebyla nejasností nebo neúplností odůvodnění znemožněna právní obrana proti rozhodnutí.

K § 97.

V důsledku ustanovení, že nesprávné poučení nemůže býti straně na újmu, je nutno postupovati v jednotlivých případech takto: byl-li opravný prostředek podán podle nesprávného poučení o lhůtě včas, avšak po zákonné lhůtě, třeba jej považovati za včasný; byl-li podán v zákonné lhůtě, avšak opožděně podle nesprávně uvedené lhůty, je rovněž včasný. Došel-li opravný prostředek ve lhůtě ať k úřadu, u něhož měl správně býti podán, či k úřadu, který nesprávně byl v poučení označen, po příp. k jinému úřadu, než u něhož měl býti podán, protože v poučení nebyl vůbec udán úřad podací, je včas podán.

Nebyla-li v poučení uvedena lhůta k podání opravného prostředku, lze žádati od strany, která ví, že může podati opravný prostředek, aby ve všeobecné lhůtě patnáctidenní se dožadovala nápravy nebo podala opravný prostředek. Bylo-li v rozhodnutí nesprávně řečeno, že opravný prostředek není přípustný, nebo nebylo-li straně dáno poučení o opravném prostředku vůbec, může strana žádati — zmešká-li lhůtu — o navrácení v předešlý stav podle § 109, odst. 1, č. 2 a 3.

Tímto způsobem se řízení odvolací oproti dosavadním předpisům zjednodušuje a zamezuje se zvláště bezúčelné rušení rozhodnutí pro vady v poučení o opravných prostředcích. Jen tehdy bude nutno zrušiti rozhodnutí pro vady v poučení o opravných prostředcích, byl-li opravný prostředek podán z toho důvodu, že strana byla nesprávně poučena, že lze podati opravný prostředek, ačkoliv rozhodnutí je konečné. Jde o zachování lhůty ke stížnosti na nejvyšší správní soud.

K § 98.

Kdežto v řízení správním je ústní prohlášení rozhodnutí výjimkou, lze v trestním řízení správním, zejména při menších přestupcích, připustiti v zájmu urychlení řízení jako pravidlo ústní prohlášení rozhodnutí, jsou-li strany přítomny.

K §§ 99—107.

Právní ochrany stran proti rozhodnutí poskytují řádné opravné prostředky, mimořádné opravné prostředky a kontrola soudní,

Soudní kontrolu provádí nejvyšší správní soud, jestliže se ho strany dovolaly, a teprve když záležitost byla vyřízena v cestě administrativní.

Otázky sem spadající upravuje zvláštní zákon. Je tudíž třeba v tomto zákoně upravit toliko otázku řádných a mimořádných opravných prostředků v trestním správním řízení, o nichž rozhodují správní úřady. O předpisech, jež dosud tuto otázku upravovaly, viz všeobecnou část důvodové zprávy (I, odst. 1 a 2). Návrh stanoví jako řádný prostředek opravný odvolání (odpor), jako mimořádné prostředky opravné návrh na obnovu řízení a na navrácení v předešlý stav.

V souladu s ustanovením čl. 8 zákona o organizaci politické správy o omezení instančního pořadu zjednodušuje se i řízení odvolací:

1. stanovením jednotné odvolací lhůty, jež je zavedena již ve všeobecném správním řízení,
2. přesným ustanovením o úřadu podacím a lhůtě odvolací (jejím počátku a konci),
3. vymezením toho, které úřední akty podléhají řádnému řízení opravnému,
4. svěřením odmítnutí opožděného nebo nepřipustného odvolání úřadu, který vydal naříkané rozhodnutí,
5. vytknutím zásad, jimiž se má řídit při rozhodování o odvolání úřad odvolací,
6. ustanovením o odkladném účinku.

K § 99.

Pro řádný opravný prostředek navrhuje se, nehledíc k odporu podle § 67, odst. 1, jednotný výraz „odvolání“. Jako odvolání lze označiti návrh učiněný nadřízenému úřadu, aby byla poskytnuta pomoc proti rozhodnutí úřadu tomu, kdo se cítí ve svém právu postíženým.

Pokud jde o instanční pořad, platí ustanovení čl. 8, odst. 1 a 2 zákona o organizaci politické správy.

Samostatné odvolání lze podati jen proti rozhodnutím ve věci samé. Proti rozhodnutím úřadu učiněným za řízení, lze podati zvláštní odvolání jen, kde to je výslovně stanoveno (na př. v §§ 40, 53, 61, 64, 84, 93, 110, 113, 129, 130), a jen pokud je přípustné odvolání proti závěrečnému rozhod-

nutí, což je v souladu s dosavadní judikaturou. Srv. Boh. č. 10.593 a 11.577. Jinak může býti takovým rozhodnutím odporováno buď námitkami nebo v odvolání podaném ve věci samé. O námitkách rozhodne úřad, dojdou-li věs, v rozhodnutí ve věci samé. Tím se v mnohých případech odstraní důvod k dalšímu odvolání. S později došlými námitkami naloží se jako s odvoláním. Je-li tudíž závěrečné rozhodnutí rozhodnutím konečným, odmítnou se námitky jako nepřipustné.

Vzdala-li se strana — třeba před uplynutím odvolací lhůty — odvolání, může úřad ihned vyvoditi důsledky z toho, že opravný prostředek nebude podán. Bylo by křížením dispozic úřadu mezitím učiněných, kdyby bylo lze odvolání podati přes to, že se strana odvolání vzdala.

K § 100.

O formálních náležitostech odvolání platí všeobecné předpisy o podání (§ 35).

K § 101.

Odvolání jest podati u úřadu, který rozhodl ve věci v první stolici, neboť tento úřad je zpravidla úřadem exekucním a podáním odvolání u něho staví se výkon exekuce, který by jinak mohl býti zařízen, kdyby odvolání bylo podáno jinde a úřad první stolice o tom neměl vědomosti. U tohoto úřadu jsou také jednací spisy, které tak nejkratší cestou s odvoláním mohou býti odvolacím úřadu předloženy; dále má již podací úřad sám odmítnouti opožděné nebo nepřipustné odvolání.

K § 102.

Odvolání proti závěrečnému rozhodnutí má pokud tento zákon jinak nestanoví, vždy odkladný účinek, ježto jinak by nemělo ceny, zvláště při trestu vězení, který by byl zatím odpykán. Při mezitímních rozhodnutích (§ 99, odst. 3) musí však býti ponechána úřadu možnost vyloučiti odkladný účinek odvolání, má-li býti řízení provedeno s potřebným urychlením (viz na př. opatření podle § 31, odst. 2, proti němuž lze podati samostatné odvolání).

K § 103.

Zásadně má o odvolání rozhodovati odvolací úřad. Je-li však odvolání podáno

opožděně nebo není-li přípustné, je k jeho odmítnutí příslušný podací úřad. Tím se zjednoduší odvolací řízení, neboť tento úřad má nejlepší možnost posoudit opožděnost nebo nepřípustnost odvolání a potřebné průkazy o tom opatřit. Strany nemohou býti tím zkráceny, neboť při zpravidla jasném stavu věci, kde jde o jedinou otázku, zda odvolání je opožděné či nepřípustné, budou omyly podacího úřadu řídké a konečně bude se lze proti nesprávnému rozhodnutí v tom směru brániti instančním pořadem.

Ve všech jiných případech rozhoduje odvolací úřad. Výjimka se připouští v podstatě potud, pokud ji dovoluje i § 78 všeob. správ. řádu. Připojený dodatek o tom, že úřad I. instance může vyhověti odvolání i tehdy, týká-li se rozhodnutí ostatních odsouzených, je jen konstatováním samozřejmého důsledku předchozí věty, aby byly odstraněny pochybnosti, jež by jinak mohly při jejím výkladu vzniknouti, a nerozšiřuje se jím tudíž pravomoc úřadu I. instance při srovnání s ustanovením § 78 všeobecného správního řádu. Jinak je tomu ovšem při ustanovení odstavce 2, věty 3. Tu však jde o reflex rozšíření pravomoci odvolací stolice, jejíž úkol v tomto případě zastává úřad, jenž rozhodl v první instanci. Tím se odlehčí agendě odvolacích úřadů v případech, kde dodatečným podáním strany nebo nabytím vědomosti o určitých okolnostech úřad dojde k názoru, že by nebyl vydal rozhodnutí tak, jak je vydal.

K § 104.

Stanoví se tu postup pro případ, že v odvolání byly předneseny nové skutečnosti nebo navrženy nové důkazy, pokud ovšem nejsou „nova“ vůbec vyloučena, na př. následkem praekluse stran (srov. § 26, odst. 5 a § 90, odst. 3). Přednesení nových skutečností a navržení nových důkazů se v odvolacím řízení nevylučuje, neboť se vychází ze zásady, že řízení v obou instancích tvoří jednotný celek.

Přednesení takových novot je ovšem omezeno potud, že v odvolacím řízení nelze činiti nové návrhy, jimiž by se měnil předmět dosavadního řízení, nýbrž lze uváděti pouze nové skutečnosti a průkazy pro návrhy dříve podané. Ze zásady slyšení stran nutně plyne, že úřad má o takových novotách uvědomiti odpůrce, aby k nim mohl zaujmouti stanovisko.

K § 105.

Zásada plynoucí z povahy správního řízení a dodržovaná praxí i judikaturou, že totiž odvolací úřad má zpravidla rozhodnouti ve věci, stanoví se tu výslovně. Odvolací úřad má přezkoušeti celý projednávaný případ, posouditi samostatně odůvodněnost návrhu a neomeziti se na pouhé zrušení rozhodnutí a odkázání k novému projednávání.

Aby tak mohl učiniti, bude často potřeba doplniti skutkovou podstatu rozhodnutí v odpor vzatého. Odvolací úřad může tak učiniti, je-li to účelné, sám nebo úřadem první stolice nebo jiným úřadem. Je-li však podle spisů stav věci tak nedostačující, že je potřeba provésti neb opakovati ústní jednání, zruší odvolací úřad rozhodnutí pro vady řízení a nařídí nové projednání a vydání nového rozhodnutí.

K § 106.

Odvolací úřad není pouhým úřadem kasačním, nýbrž úřadem ve věci samé rozhodujícím a jeho in merito vydané rozhodnutí se může lišiti podstatně ve všech částech od rozhodnutí v odpor vzatého. Nové meritorní rozhodnutí může míti odchylný výrok, při stejném výroku může míti třeba jen odlišné odůvodnění jeho.

O odvolání rozhodne zemský úřad s konečnou platností, rovněž okresní úřad jako odvolací úřad ve věcech trestní pravomoci obecní, a to podle všeobecné zásady obsažené v čl. 8, odst. 1 a 2 zákona o organizaci politické správy. Reformatio in peius není možná, podá-li odvolání jen obviněný.

V odstavci 3 je provedena do důsledků zásada materiální pravdy.

K § 107.

Předpisy o řízení v první stolici platí obdobně i pro řízení odvolací. Při potvrzení rozhodnutí in toto stačí ovšem poukázati na důvody v něm obsažené; opakování těchto straně známých důvodů je zbytečné.

K § 108.

Obtížnou otázku, zda a kdy může úřad po případě vyšší úřad, vykonáváje dozorcí právo, z moci úřední zrušiti pravoplatné rozhodnutí, řeší § 204 policejního trestního pořádku na Slovensku a Podkarpatské Rusi

a ve všeobecné části zmíněný rak. zák. č. 274 B. G. Bl. z r. 1925 v § 68. Podobná úprava jako v Rakousku je provedena v Polsku (čl. 101 nařízení prezidenta republiky ze dne 22. března 1928, č. 36, poz. 341 Dzien. Ustaw.). Praxe se u nás v historických zemích sice sjednotila na některých zásadách, podle kterých lze určitá rozhodnutí zrušit nebo změnit z úřední moci. Jsou to však otázky velmi sporné teoreticky a i praxe kolísá. Příčinou toho je nynější nedostatečná zákonná úprava této látky a je tedy potřeba, aby tento nedostatek byl odstraněn, jako se již dříve stalo na Slovensku a Podkarpatské Rusi a v uvedených státech. Zkušenosti s provedenou zákonnou úpravou jsou velmi dobré.

Vady, uvedené v odstavci 1 pod písm. a), činí nyní podle judikatury nejvyššího správního soudu správní akty zmatečnými. Nejasné je stanovisko nejvyššího správního soudu, pokud jde o místní nepříslušnost úřadu. Doporučuje se ustanovit, že i pro tuto vadu lze zrušit nebo změnit z úřední moci správní akt, neboť i ustanovení o místní příslušnosti úřadu znamená obmezení orgánní způsobilosti. Jen v určitém obvodu může orgán vykonávat imperium. Může při tom jíti o různost materiálního práva (různé předpisy v různých zemích). Srv. Hoetzel, Správní obzor I, str. 136. Pochybnosti jsou též o tom, je-li zmatečným akt, který vydal sice nepříslušný úřad, ale včleněný do téhož správního ústrojí jako úřad příslušný. Hájí se názor, že vydal-li akt úřad hierarchicky vyšší, než je úřad příslušný, není tu absolutní zmatečnost (Hoetzel, Akt správní, Slovník veřejného práva československého, I, str. 53). Pro účely sledované osnovy není ovšem nutno omezit právo úřadu zrušit správní akt na případy, kdy je podle nynější praxe absolutně zmatečným. Ani by se nedoporučovalo v zákoně jednotlivé případy nepříslušnosti takto podrobně rozlišovat. Úřad bude moci totiž posoudit v konkrétním případě, zda jde o takovou nepříslušnost, pro kterou je nutno v zájmu veřejném vadný akt zrušit.

Z důvodu pod písm. b) bude lze zpravidla naříditi též obnovu řízení z úřední moci (§ 111, odst. 1, č. 1: rozhodnutí přivoděné soudně trestným činem). Násilí a nebezpečné vyhrožování jsou však s našeho hlediska tak kvalifikované trestné činy, že je nutno poskytnouti k odstranění účinků, jimi způsobených, důraznější prostředek, než je

prostředek obnovy řízení. Obnova řízení by selhala v některých případech zejména proto, že jí lze použít jen v omezeném časovém období (§ 112). V rakouském a polském právu podobného ustanovení není a uznává se, že tam tím vznikla právní mezera.

Ustanovení pod písm. c) bude praktickým, na př. kdyby někdo byl stíhán nebo vzat do vazby (zadržen), ač by to podle zákona nebylo dovoleno. Srv. §§ 1, 3 a 12 zákona č. 293/1920 Sb. z. a n. Je zřejmé, že musí býti dána možnost, aby rozhodnutí trpící takovými vadami bylo kdykoliv odstraněno.

Důvod pod písm. d) činí podle dosavadní judikatury nejvyššího správního soudu rozhodnutí zmatečným.

Okolnost, že na výkon dozorčího práva nemá nikdo nároku, se jako samozřejmá výslovně neuvádí.

K §§ 109—110.

Důvody, které vedly k všeobecnému zavedení restituce ve všeobecném správním řízení, platí stejně pro otázku přípustnosti této instituce ve správním řízení trestním.

Návrh upravuje restituci stejně, jako je upravena ve všeobecném řízení správním.

Lhůta k podání žádosti o restituci se přízpůsobuje všeobecné odvolací lhůtě.

Rozhodnutí o návrhu na restituci dává se úřadu, který konal zmeškané jednání nebo u něhož měl býti předsevzat úkon; tato úprava znamená zjednodušení řízení vyloučením zásahu vyššího úřadu do řízení, jež se projednává dosud u instance nižší.

Pokud jde o odkladný účinek. Lze použítí předpisů platných pro podání odvolání.

Povolením navrácení v předešlý stav vrací se řízení do stavu, v němž bylo před zmeškáním.

K §§ 111—114.

Obnova řízení je upravena obdobně jako ve všeobecném správním řízení; odchylky vyplývají z rozdílnosti povah obou druhů řízení.

Z povahy obnovy řízení plyne, že jí lze použít jen, když je rozhodnutí pravoplatné.

Za úřad podací se určuje úřad, který je povolán k výkonu rozhodnutí, tedy úřad první stolice, rozhodovati o povolení obno-

vy přísluší úřadu, jehož rozhodnutí se důvod obnovy týče, týká-li se důvod obnovy rozhodnutí úřadu první i další stolice, úřadu první stolice.

K §§ 115—119.

Tato ustanovení mají zajistiti zvláštní ochranu nezletilých osob při trestním řízení. Přihlíží se v nich k ustanovení zákona č. 48/1931 Sb. z. a n.

V § 119 byla přijata toliko zásada § 28, odst. 2 cit. zákona a nikoliv zásada § 25, odst. 5 cit. zákona, podle níž lze v určitých případech užití v případě souběhu trestných činů, spáchaných jednak před 18. rokem věku a jednak později, i pro trestné činy spáchané po 18. roce věku hmotných trestních ustanovení, platících pro trestné činy mladistvých. Stalo se tak po úvaze, že tímto způsobem se dostává vinníkovi neoprávněného privilegia. Vzhledem k nižším trestním sazбám, platným pro mladistvé, mohlo by se totiž stát, že by byla taková osoba mírněji trestána za čin spáchaný po 18. roce svého věku, než osoba, jež spáchala stejný čin po 18. roce svého věku, avšak nespáchala trestný čin před 18. rokem svého věku a jež tedy zasluhuje mírnějšího trestu. Slovy „ustanovení“ tohoto zákona o řízení není ovšem míněna první část zákona, obsahující hmotně právní ustanovení.

K § 120.

Ze stíhání politickými úřady mají býti vyňaty osoby podléhající vojenské nebo četnické kázeňské pravomoci. Potrestání správních přestupků spáchaných těmito osobami ponechává se orgánům vykonávajícím kázeňské právo nad nimi.

Jestliže ten, kdo se dopustil správního přestupku v době, kdy podléhal vojenské nebo četnické kázeňské pravomoci, před ukončením kázeňského řízení přestal podléhati kázeňské pravomoci vojenské, pokud se týče četnické, dokončí řízení příslušný politický (státní policejní) úřad; v tom případě přerušuje se promlčení úkonem, jímž bylo přerušeno promlčení stíhání příslušného kázeňského trestného činu [srv. § 9, odst. 2, písm. a) zákona č. 154/1923 Sb. z. a n.]; nenastalo-li v kázeňském řízení přerušování promlčení, platí pro počátek promlčení správního přestupku ustanovení § 10, odst. 3.

K § 121.

Zvláštní postavení osob požívajících práva exterritoriality nedovoluje prováděti trestní řízení proti takovým osobám; dopustí-li se exterritoriální osoby správního přestupku, bude o tom učiněno oznámení ministerstvu vnitra, které další zařídí ve shodě s ministerstvem zahraničních věcí.

Zvláštních ohledů je nutno šetřiti též, jde-li o čl. státní občany, požívající v cizině práva exterritoriality nebo o zaměstnance státní, mající služební působnost v cizině.

Nedotčeny ovšem zůstávají zvláštní předpisy ústavní listiny o stíhání prezidenta republiky a členů Národního shromáždění a to:

Prezident republiky nesmí býti stíhán pro správní přestupek vzhledem k ustanovení § 67 ústavní listiny.

Pro stíhání členů Národního shromáždění požívajících imunity platí, i jde-li o správní přestupky ustanovení §§ 23 až 25 ústavní listiny a zákona ze dne 30. května 1924, č. 126 Sb. z. a n.

K § 122 až 124.

Nová osnova obsahuje podrobnější ustanovení o soukromoprávních nárocích, aniž změnila systém úpravy této otázky, přijatý původní osnovou. Ponechává tudíž jednotlivá ustanovení o soukromoprávních nárocích zařaděna v příslušných částech osnovy (§§ 21, 29, 60, 65, 69, 95 a 127) a soustřeďuje v §§ 122 až 124 jen ta ustanovení, jež nelze systematicky jinam zařaditi.

Ustanovení byla v podstatě převzata jednak z policejního trestního pořádku platného na Slovensku a Podkarpatské Rusi (§§ 43 a násl.), jednak z osnovy soudního trestního řádu (§§ 433 a násl.).

§ 122 stanoví v odstavci 2, kdy vůbec je úřad, provádějící správní trestní řízení, povolán rozhodovati o soukromoprávních nárocích. Jsou to tyto případy:

1. stanoví-li to zvláštní předpisy. To plynulo v původní osnově zákona jen nepřímo z ustanovení v odstavci 1 citovaných;

2. nepřesahují-li soukromoprávní nároky částku 500 Kč, po př. spokojí-li se poškozený s částkou nepřevyšující 500 Kč.

Tímto ustanovením rozšiřuje se jen zásada, platná dosud na Slovensku a Podkar-

patské Rusi, na oblast býv. práva rakouského. Policejní soudy na Slovensku a Podkarpatské Rusi mohou rozhodovati o nároku na náhradu škody, jež nepřevyšuje 100 Kč. Sazba ta zvyšuje se v shodě s ustanovením § 142 na pětinasobek. V oboru trestní pravomoci obecní ponechává se sazba 100 Kč. Viz § 131, odst. 4. V trestním příkaze může sice úřad rozhodnouti o náhradě škody až do 1000 Kč, avšak jen tehdy, určuje-li se výše škody podle vydané sazby (§ 65). Není tu tudíž nesouladu při posuzování jednoduchosti úkonů, jak by se na první pohled mohlo zdáti.

O účelnosti tohoto ustanovení není nutno se šířiti. Úřad, jenž provádí trestní řízení, zjišťuje tím současně skutkový podklad, potřebný pro rozhodnutí o nárocích, vzešlých ze správního přestupku nebo s ním souvisících. Je tedy v zájmu rychlého a úsporného řízení žádoucí, aby tentýž úřad rozhodl i o těchto soukromoprávních nárocích, byly-li včas uplatněny, aspoň v těch případech, kdy částka, o níž se jedná, je poměrně nepatrná, celé řízení tudíž jednoduché, a nevyžaduje zvlášť k tomu účelu vybaveného úředního aparátu.

V obou případech (č. 1 a 2) může správní úřad rozhodnouti o soukromoprávních nárocích jen, není-li o nich spor u soudu již zahájen nebo pravoplatně skončen.

Ještě jednodušší je otázka vrácení věci, jež byla odňata poškozenému správním přestupkem a nalezena u osoby, zúčastnivší se správního přestupku nebo někde, kde jí taková osoba uschovala. Tu půjde zpravidla o nespornou věc a ponechává se tudíž správnímu úřadu, aby bez ohledu na cenu věci přikázal v nález, aby věc byla poškozenému vrácena, po příp. aby se souhlasem obviněného byla vrácena poškozenému i dříve (§ 123). Pozbude-li otázka své jednoduchosti skutečností, vyznačenými v § 123, odst. 3, odkáže se poškozený na pořad práva soukromého a věc odevzdá se zpravidla do úschovy příslušného civilního soudu.

Ustanovení § 124 bude praktické na př. je-li úřad příslušný rozhodnouti o soukromoprávních nárocích i mimo trestní řízení. Nebude-li poškozený v takovém případě moci před vydáním nálezů prokázati svůj nárok, neodkáže jej úřad na pořad práva soukromého, nýbrž rozhodne sám

o jeho nároku odděleně od trestního řízení správního.

K § 125.

Také v trestním řízení správním mohou před úřadem vystupovati naproti sobě dvě nebo více stran, a to s nároky, jimiž mohou volně disponovati. Tak v adhesním řízení to jsou soukromoprávní nároky, v řízení o soukromožalobných přestupech nárok na stíhání. Je tudíž potřeba, aby i v trestním správním řádu bylo ustanovení o smíru.

Dojde-li ke smíru v řízení o soukromožalobných přestupech, upustí žalobce od stíhání a řízení se pak zastaví podle § 69, odst. 1, č. 3. Není tudíž potřeba zvláštního ustanovení o tom, že se takovýmto smírem řízení zastavuje. Podstatným obsahem smíru, jenž bude eventuálně předmětem exekučního řízení, bude v takových případech otázka zadostiučinění a otázka úhrady nákladů řízení.

Má-li býti smír exekučním titulem, musí býti úřadem vzat na vědomí po zjištění, že není námitek s hlediska zájmů veřejných, t. j. zejména též s hlediska proveditelnosti smíru, jenž je exekučním titulem.

K §§ 126—128.

V trestním řízení správním nese zásadně každá strana sama náklady, které jí v řízení vzešly. Ostatní náklady řízení nese korporace, která hradí náklad na úřad (orgán) provádějící trestní řízení.

Tato korporace, soukromý žalobce a poškozený mají však právo žádati v jistých případech náhradu jim vzešlých nutných hotových nákladů od těch, kteří je svým chováním zavinili, ať pokud jde o podnět k řízení, o jeho zahájení, pokračování v něm nebo o jeho výsledek.

Soukromému žalobci a poškozenému se přiznává právo domáhati se potrestání pachatele, resp. náhrady škody; z tohoto práva plyne, že ten, kdo byl pro delikt jich se dotýkající odsouzen, má povinnost k úhradě nákladů, které jim vznikly proto, že byli nuceni vyvolati zakročení proti němu. Soukromý žalobce musí naproti tomu z téhož důvodu nahraditi náklady tomu, komu podáním žaloby náklady způsobil, bylo-li řízení zastaveno, neboť úřad je povinen jen k jeho žalobě řízení zahájit. Této povinnosti je zbaven jen v takových případech, kdy řízení bylo sice zastaveno, avšak

podání žaloby lze přes to pokládati za odůvodněné, poněvadž žalobci nebyly známy důvody, vylučující trestnost, nebo protože zastavení trestního řízení záleží na volné úvaze úřadu. Náklady svého právního zastoupení nese zásadně strana sama. Ježto trestní řízení správní je oficiosní a zájem stran musí úřad hájiti z povinnosti úřední, není v řízení třeba, aby strany, třeba práva neznalé, musely si bráti právní zástupce. Učiní-li tak, nečiní tak z nutné potřeby a nelze jim přiznati všeobecně nárok na náhradu nákladů tím vzniklých, nýbrž jen tam, kde speciální předpis (na př. vodní zákon) to dovoluje.

Obdobně upravuje se otázka náhrady nákladů, jež zmíněné korporaci vznikly trestním řízením. Náklady úřadu provádějícího trestní řízení jsou jednak všeobecné, jednak zvláštní. Tyto náklady (nutné hotové náklady), jako náklady na doručení, předvedení, poštovné, svědecké, znalečné, náklady na provedení komisionální šetření a pod., se hradí podle §§ 126 a 127; při tom se pamatuje v zájmu zjednodušení na možnost upravit zvláštní náklady podle potřeby sazbami (§ 127, odst. 5). Všeobecné náklady na věcné a osobní potřeby úřadů provádějících trestní řízení hradí všeobecně korporace zmíněné v § 126. K částečné úhradě těchto nákladů bylo pojmuto do § 128 ustanovení obdobné ustanovení říšskoněmeckého zákona o soudních útratách z 21. prosince 1922 a § 64 rakouského zákona č. 275 B. G. Bl. z r. 1925, které má za účel alespoň částečně nahraditi korporaci náklady trestního řízení zaviněné odsouzeným. V nákladech správního řízení trestního, jež mají býti nahrazeny ze všeobecného příspěvku, je obsažen i náklad na výkon zadržení a trestu vězení.

K § 129.

Vzhledem k tomu, že se stanoví zásadní povinnost osob na řízení nezúčastněných k tomu, aby se dostavily k úřadu jako svědci a znalci, jest spravedlivé upravit také otázku náhrady nákladů, jež jim splněním této povinnosti vznikly. Úpravou se také zjednoduší a urychlí řízení, neboť se bude tak brzditi snaha stran uváděti zbytečné svědky.

Bylo-li nutno svědka předvésti, způsobil svědek nesprávným svým jednáním výlohy veřejné správě a nezasluhuje tudíž ani ná-

hrady svých výloh. Na Slovensku a Podkarpatské Rusi nemá předvedený svědek již podle platného práva nárok na náhradu výloh (§§ 211 a 272 policejního trestního pořádku na Slovensku a Podkarpatské Rusi). Je to další pobídka k tomu, aby předvolání k svědeckému výslechu bylo ochotněji vyhověno.

Svědku sluší hraditi cestovné s místa, se kterého byl podle adresy obeslán, na místo výslechu a zpět, vyšší útraty způsobené pobytem v místě výslechu, končně i ušlý pravidelný denní výdělek, na nějž je svědek odkázán, pokud svědku byla v tomto směru způsobena citelná újma, tedy pokud předvolaný následkem dostavení se k úřadu o denní mzdu přišel, zvláště proto, že se na něho nevztahuje ustanovení § 1154 b) o. z. o., ve znění zákona č. 155/1921 Sb. z. a n.

Znalcům jest nahraditi náklady, jež jim vznikly podáním posudku, a poskytnouti přiměřenou odměnu, v níž zahrnuta je i náhrada za ušlý výdělek a za námahu.

K případnému paušalování svědeckého a znalečného (podle sazeb) bude možno přikročiti po nabytí potřebných zkušeností.

K § 130.

Právo chudých se upravuje obdobně jako ve všeobecném správním řízení.

K části třetí.

K § 131.

V městech statutárních a v městech se zřízeným magistrátem, jež vykonávají též působnost okresního úřadu, provádí se trestní řízení jednak o přestupcích z oboru trestní pravomoci politických úřadů, jednak o přestupcích z oboru obecní trestní pravomoci. Nezbytným požadavkem zásady úsporné a jednoduché veřejné správy je, aby oboje trestní řízení v těchto městech prováděly tytéž orgány a podle těchže předpisů. Proto ustanovuje odstavec 1, že pro stíhání přestupků náležejících do obecní pravomoci trestní mají platiti bez omezení předpisy části první s výjimkou § 11, odst. 5- druhé, čtvrté a páté věty a §§ 135, 136 a 137. Jinak bude řízení pro přestupky, náležející do trestní pravomoci obecní, prováděno jen se změnami a doplňky, které jsou nutné k zajištění řádného řízení u obcí, a budou tudíž pro trestní pravomoc

obecní přiměřeně platiti s odchylkami vyplývajících z §§ 131—138 nejen formální ustanovení tohoto zákona, nýbrž i materiální ustanovení části první.

V odstavci 4 se snižují pro obor trestní pravomoci obecní některé trestní sazby. Sazby v § 11 je nutno snížit velmi značně, aby byly přiměřené sazbám pokud, jež mohou stanoviti obce podle zvláštních předpisů (§ 135). Srv. na př. § 35 obecního zřízení českého, podle něhož bude sazba i po pětinašobném zvýšení činiti jen 100 Kč. Nebylo by vhodné, aby pravomoc obecního trestního senátu podle § 11, odst. 2 byla větší než pravomoc obecního zastupitelstva podle cit. ustanovení obecního zřízení.

Peněžitě částky uvedené v §§ 65 a 68 není potřeba pro obor trestní pravomoci obecní snižovati, poněvadž výše sazeb byla určena již také se zřetelem na obecní trestní pravomoc. Srv. k tomu § 19 vládního nařízení č. 51/1936 Sb. z. a n.

K § 132.

Ustanovení o obecních trestních senátech odpovídá celkem dosavadnímu stavu, jak je zvláště upraven v obecních zřízeních (§ 62 českého, § 57 moravského a slezského obecního zřízení a § 14 zák. čl. XX/1901, příp. § 241 trest. polic. pořádku č. 65.000/1909 B. M.).

Trestnímu senátu se vyhrazují určité úkony (ústní jednání, ohledání a závěrečné rozhodování), ostatní úkony řízení, zejména řízení přípravné, svěřuje se z důvodu účelnosti a zjednodušení obecnímu starostovi (jeho náměstkovi). Srv. § 134.

Ustanovení o tom, že v obcích, v nichž je ustanoven úředník pro obor služby konceptní, nastupuje tento úředník na místo jednoho člena obecní rady v trestním senátu, přizpůsobuje se právo v bývalé oblasti práva rakouského právu platnému na Slovensku a Podkarpatské Rusi.

Ustanovením o tom, že trestní obecní senát lze sestaviti po případě též z členů obecního zastupitelstva, zabrání se časté devoluci trestní pravomoci obecní s malých obcí na okresní úřady (§ 133, odst. 3).

Ustanovení o dozorčí pravomoci politických úřadů je potřeba již z důvodů proveditelnosti ustanovení §§ 22 a 26 v oboru trestní pravomoci obecní.

Ustanovení odstavce 5 je potřeba, poněvadž ustanovení obecních zřízení ne-

pamatují na obstarání působnosti obecních trestních senátů v případech prozatímní správy obce.

K § 133.

Ustanovení odstavce 1 je nutné z toho důvodu, poněvadž ustanovení § 26, odst. 2 platí i v oboru trestní pravomoci obecní jen pro města se zvláštním statutem. Ustanovení odstavce 1 původní vládní osnovy, jímž se zmenšoval vůči ustanovení § 26, odst. 1 okruh podjatých osob, stalo se zbytečným vzhledem k ustanovení § 132, odst. 1 o ustanovování členů obecního zastupitelstva za členy obecního trestního senátu.

Nelze-li pro podjatost sestaviti obecní trestní senát, přechází příslušnost ve věci, o níž jde, na okresní úřad. Stát i veřejnost musí míti zájem na tom, aby pro podjatost členů obecních trestních senátů nezůstaly přestupky, jež mají obce stíhati, bez trestu, proto je odůvodněno, aby trestní pravomoc, kterou obce vykonávají v přeneseném oboru působnosti, přešla v těchto případech opět na státní úřady, za něž ji vlastně obce vykonávají. Ostatně bude takových případů, vzhledem k ustanovení § 132, odst. 1 o ustanovení členů obecního zastupitelstva za členy trestního senátu, velmi málo.

K § 134.

Vydání příkazu se ponechává starostovi a náměstkovi z důvodů uvedených u § 132 a vzhledem k povaze trestního příkazu. Ustanovení odstavce 2 má odstraniti pochybnosti, jež by jinak v praxi vznikly při řešení otázky, který obecní orgán má vydávati zmocnění podle § 68, odst. 1.

K § 135.

Valorisují se částky, stanovené jako meze trestních sazeb pro nařízení, jež v oboru své působnosti vydávají obce podobně, jako se to činí při správních přestupcích v §§ 11 a 141. Vedle toho platí ovšem ustanovení §§ 1 a 141 obdobně i pro obor trestní pravomoci obecní.

K § 136.

Podle ustanovení čl. 8, odst. 1 a 2 zákona o organizaci politické správy jsou rozhodnutí zemských a okresních úřadů jako odvolací ve věcech trestní pravomoci obecní konečná.

K § 137.

K odstavci 2 viz na př. § 14 zákona č. 72/1884 čes. z. z., § 16 zákona č. 47/1866 čes. z. z., čl. II zákona č. 3/1883 čes. z. z. a č. 34/1880 mor. z. z.

K § 138.

Okresní úřady jsou všeobecně exekucními úřady (§ 92 vl. nař. č. 8/1928 Sb. z. a n.), je tudíž účelné, aby jimi byly, i pokud jde o výkon rozhodnutí v oboru trestní pravomoci obecní.

Působnost, jež by příslušela podle § 93, odst. 2, věty 1 a 2 vládního nařízení č. 8/1928 Sb. z. a n. obcím, jako úřadům I. instance, přenáší se na okresní úřad jako exekuční úřad, jenž nejlépe může posouditi je-li vhodné provést soudní exekuci, či ne. Vtom směru platí ustanovení §§ 91, odst. 2 a 93, odst. 1, věty 3 cit. vládního nařízení.

K části čtvrté.

K § 139.

Pro vykonávací řízení v oboru trestní pravomoci správní platí předpisy o vykonávacím řízení ve všeobecném řízení správním. Tím budou zase sjednoceny předpisy o vykonávacím řízení, a to právem, neboť výkon jak rozhodnutí, vydaných ve všeobecném správním řízení, tak rozhodnutí, vydaných v řízení trestním je stejný. Zvláštní úpravy vyžaduje jen výkon trestu vnucené práce a trestu na svobodě (§ 140).

§ 140.

Tresty na svobodě uložené politickými úřady mají býti zásadně odpykány v místnostech, jež k tomu účelu má po ruce úřad provádějící řízení. Nemá-li takových místností, odpykají se tresty vězení ve vězních soudních. Srv. k tomu § 138, odst. 2. Vojenským předpisům je nutno ponechat vyřešení otázky, zdali a jak má býti vykonán v činné službě vojenské trest na svobodě, uložený v řízení podle tohoto zákona, neboť potřebám vojenské správy je nutno dáti v tomto případě přednost. Nebudou-li zájmy na vojenském výcviku odsouzeného dovolovati výkon takového trestu (bude tomu tak zpravidla v případech delších trestů), vyčká se s výkonem až do propuštění

odsouzeného z činné služby vojenské. Promlčení výkonu trestu zabrání ustanovení § 10, odst. 8, č. 3. Srv. též § 120. Trest, bude-li vykonán v činné službě vojenské, bude zpravidla vykonán podle vojenských předpisů, t. j. jako vězení po službě, domácí vězení a p.

Výkon trestu se má odložit z důvodů uvedených v odstavci sedmém. Mimo to lze výkon trestu vězení odložit i za jiných uvážení hodných okolností stejně, jako lze povolit splácení pokut a náhrady nákladů řízení v splátkách.

Některá důležitější ustanovení o způsobu výkonu trestu na svobodě, uloženého pro správní přestupek, byla pojata již do zákona. Ostatní předpisy (správa věznic, dozor nad vězni, péče o vězně a pod.) vydá ministr vnitra ve zvláštní instrukci.

Pokud jde o zvláštní předpisy dovolující zostření trestu vězení postem, viz příslušná ustanovení čeledních řádů.

Platnost ustanovení § 140 rozšiřuje se i na výkon donucovacího trestu vězení, čímž se vyplňuje dosavadní mezera ve správním exekučním řádě, a na výkon zadržení. Srv. Srv. k tomu ustanovení § 1, odst. 3 a důvodovou zprávu k němu.

K části páté.

K § 141.

Kdežto zvýšení starších trestních peněžních sazeb na pětinasobek se stalo v § 11, zvyšují se v tomto paragrafu na pětinasobek i peněžité částky, které jsou stanoveny jako sazba náhrady škody.

K § 142.

Stejně ustanovení je obsaženo v čl. 10, odst. 5 zákona o organizaci politické správy; to platí však jen pro všeobecné správní řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů. Trestní sazba byla přiměřeně zvýšena, aby mohl býti při ukládání trestu vzat zřetel na přitěžující okolnost, že křivé svědectví bylo vydáno v trestním řízení.

K § 143.

Stává se často, že se strany hrubě chovají vůči našim úřadům a orgánům v cizině. Poněvadž v některých případech ne-

bývá z různých důvodů účelno nebo vhodné, aby se naše zastupitelské úřady v cizině dovolávaly pomoci nebo zakročení příslušných úřadů cizích, zůstaly by tyto delikty bez trestu, kdyby nebylo na to pamatováno navrhovaným ustanovením.

K §§ 145 až 148.

Zákon o správním trestním právu a řízení má platiti všeobecně pro otázky, jím upravené, pokud zákon výslovně nestanoví výjimku. Z toho důvodu přestanou s účinností tohoto zákona platiti všechna ustanovení o předmětech jím upravených. Podle toho pozbudou pro úřady, pro něž tento zákon platí, kromě výjimky svrchu uvedené, platnosti nejen všechny dosud platné všeobecné předpisy uvedené ve všeobecné části odůvodnění tohoto návrhu, nýbrž i všechny zvláštní předpisy, jež upravují otázky, o něž jde. Poněvadž však přecetné předpisy se dovolávají ustanovení zrušených tímto zákonem nebo na ně poukazují a je nemožno všechny kodifikovati, stanoví se (§ 146) všeobecně, že na místo zrušených předpisů vstupují příslušná ustanovení tohoto zákona, pokud ovšem zákon sám jinak neustanovuje.

V platnosti zůstanou zvláštní ustanovení trestního správního práva samotného, na př. ustanovení o trestu důtky, výstrahy, o zabavení nástrojů a p., neboť s nimi osnova počítá (srv. §§ 11, 12, 60).

Osnova se ovšem nedotýká předpisů o administrativních opatřeních netrestních, na př. §§ 138 a 139 živnostenského řádu.

Kromě přechodných ustanovení § 147 ob-
sahuje zákon ještě přechodné ustanovení v § 2.

Provedení zákona nebude vyžadovati nových nákladů, jež by nebyly kryty novými příjmy. Nově se sice zavádí právo svědků a znalců na náhradu útrat. Ty však je povinen hraditi odsouzený po příp. soukromý žalobce. Náklady tohoto druhu, jež bude museti přes to nésti stát (nedobytné náklady, náklady prominuté z důvodu udělení práva chudých) budou uhrazeny příspěvky podle § 128.

Vláda doporučuje, aby tato osnova byla v obou sněmovnách Národního shromáždění přikázána ústavně-právnímu výboru.

V Praze dne 3. června 1937.

Předseda vlády:

Dr M. Hodža v. r.

Ministr vnitra:

Dr Černý v. r.

OBSAH:

Správní trestní právo a řízení.

Část první:

Všeobecné předpisy správního práva trestního.

Správní přestupky	§ 1.
Časová a místní působnost	§ 2.
Příčetnost	§§ 3 a 4.
Další důvody trestnost vylučující	§ 5.
Vina	§ 6.
Pokus	§ 7.
Účastenství	§ 8.
Odpovědnost právnických osob a souborů osob za správní přestupky	§ 9.
Promlčení	§ 10.
Tresty. Následky odsouzení	§ 11.
Propadnutí věci	§ 12.
Výměra trestu	§§ 13 a 14.
Zmírnění a prominutí trestu	§ 15.
Náhradní trest vězení	§ 16.

Část druhá:

Trestní řízení správní.

Úvodní ustanovení	§§ 17—20.
-----------------------------	-----------

Hlava I.

Všeobecná ustanovení.

Oddíl 1. Úřady.	
Příslušnost	§§ 21—25.
Podjatost úředních orgánů	§ 26.
Tumočníci	§ 27.
Dožádání	§ 28.
Oddíl 2.	
Strany, jejich zástupci a zmocněnci	§§ 29—34.
Oddíl 3. Styk úřadu se stranami.	
Podání	§ 35.
Protokoly	§§ 36—38.
Nahlížení do spisů	§ 39.
Obsílky	§ 40.
Oddíl 4. O doručování.	
Způsob doručení	§§ 41 a 42.
Náhradní doručení	§§ 43 a 44.
Doručení do vlastních rukou	§ 45.
Ustanovení pro zvláštní případy	§§ 46—48.
Průkaz o doručení	§§ 49 a 50.

Oddíl 5.

Lhůty § 51.

Hlava II.

Zajištění řízení.

Pátání § 52.
 Jistota § 53.
 Zadržení za účelem předvedení §§ 54 a 55.
 Domovní a osobní prohlídka §§ 56—59.
 Zabavení § 60.
 Povinnost věc vydati § 61.
 Pořádkové pokuty a pokuty pro svévoli §§ 62—64.

Hlava III.

Trestní příkaz §§ 65—68.

Hlava IV.

Řízení do vydání rozhodnutí první stolice.

Oddíl 1.
 Všeobecné zásady §§ 69—76.
 Oddíl 2. Důkazní řízení.
 Všeobecné zásady o důkazu §§ 77 a 78.
 Důkaz listinami a věcmi přezvědnými §§ 79—82.
 Důkaz svědky §§ 83—89.
 Důkaz znalci §§ 90—92.
 Důkaz ohledáním § 93.
 Osvědčení § 94.

Hlava V.

Rozhodnutí §§ 95—98.

Hlava VI.

Odvolání §§ 99—107.

Hlava VII.

Zrušení a změna rozhodnutí mimo odvolací řízení.

Zrušení a změna z moci úřední § 108.
 Navrácení v předešlý stav §§ 109 a 110.
 Obnova řízení §§ 111—114.

Hlava VIII.

Zvláštní ustanovení.

Řízení proti osobám nezletilým §§ 115—119.
 Řízení proti osobám vojenským a četnickým § 120.
 Osoby exterritoriální a cizí konsulové § 121.
 Soukromoprávní nároky §§ 122—124.
 Smír § 125.

Hlava IX.

Náklady řízení §§ 126—130.

Část třetí:

Trestní pravomoc obecní §§ 131—138.

Část čtvrtá:

Vykonávací řízení §§ 139 a 140.

Část pátá:

Různá, přechodná a závěrečná ustanovení §§ 141—148.